

www.karatay.bel.tr

www.tyb.konya.com

ŞİİR ATÖLYESİ VE 12. MEVLÂNÂ ŞİİR ŞÖLENİ

AHMET KOT • ALİ SAÇIKARA

• ATILLA YARAMIŞ • BURHAN SAKALLI

• ERCAN İRİŞ • ERTUĞRUL RAST • ETHEM ERDOĞAN

• HAKAN ŞARKDEMİR • HASAN UKDEM • HİCABİ KIRLANGIÇ

• İBRAHİM ÇİFCİ • İBRAHİM DEMİRCİ • İDRİS EKİNCİ

• M. MELİH ERDOĞAN • MEHMET CAN DOĞAN

• MEHMET KURTOĞLU • MERYEM KILIÇ • MUSTAFA KÖNEÇOĞLU

• OSMAN ÖZBAHÇE • RESUL TAMGÜÇ • SEVGİ YERLİOĞLU

• SÜMEYRA YAMAN • ŞABAN HALİS ÇALIŞ • ŞAKİR KURTULMUŞ

• TAYYİB ATMACA • VURAL KAYA • YASEMİN KAPUSUZ

www.karatay.bel.tr

www.tyb.konya.com

ŞİİR ATÖLYESİ VE 12. MEVLÂNÂ ŞİİR ŞÖLENİ

ISBN: 978-625-8020-94-6

TASARIM -BASKI

ÇİMKE YAYINEVİ BASKI TESİSLERİ
Fevzi Çakmak Mahallesi Yeni Matbaacılar Sitesi
Yazar Cd. 10453. Sk. No: 25 Karatay | KONYA

Tel: 0332 342 52 82
KTB Sertifika No: 44399

Mayıs 2023 | KONYA

Bu kitap, Karatay Belediyesi ve Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) Konya Şubesinde düzenlenen Şiir Atölyesi ve 12. Mevlânâ Şiir Şölenine katılan şairlerin eserlerinden oluşuyor. Kitaptaki şiirler ve özgeçmiş bilgileri şairlerin kendilerince belirlendi ve alfabetik sırayla yayımlandı.

www.karatay.bel.tr

www.tyb.konya.com

ŞİİR ATÖLYESİ VE 12. MEVLÂNÂ ŞİİR ŞÖLENİ

İÇİNDEKİLER

AHMET KÖSEOĞLU / ÖN SÖZ	7	BURHAN SAKALLI	121
HASAN KILCA / TAKDİM	9	Devlet Şiiri	
		Eylül	
<u>Ş İ İ R A T Ö L Y E S İ</u>			
1. Oturum:	11	ERCAN İRİŞ	125
Genç Şiir, Genç		Balık da Bilmez	
Şiirin Dijital Kültürle		Tek Kişilik Şemsiye	
İmtihanı			
2. Oturum:	45	ERTUĞRUL RAST	129
Şiir Sanat İlişkisi -		Boşluk Manifesto	
Yeni Gelişmeler		Fotokopi ve Fax Çekilir	
3. Oturum:	73	ETHEM ERDOĞAN	135
Şiir Kitaplarının		G/Aile	
Yayını Meselesi		Modernite ve Beyaz Bayrak	
<u>Ş İ İ R Ş Ö L E N İ</u>			
AHMET KOT	109	HASAN UKDEM	145
Sirkeler ve Sular		Mevlâna Caddesi'nde Bugün	
ALİ SAÇIKARA	113	Yanar Gülüşün	
Masal		HİCABİ KIRLANGIÇ	151
Türkçem Ana Dilim		Beklenmedik Bir Haberdir	
ATILLA YARAMIŞ	117	Üstüm Başım Toz Toprak	
Öldüren Yara		İBRAHİM ÇİFCİ	155
Bildiğim Şey		Ayasofya	
		Hicran	

İBRAHİM DEMİRCİ	159	SEVGİ YERLİOĞLU	203
Eylül		Avunma Vakti	
Bendir		Gece Kabuğu	
İDRİS EKİNCİ	163	SÜMEYRA YAMAN	207
Yangın Yeri		Heykelle Göz Göze	
Sevinç Taslakları		Af Dilerken Yapılan Hazırlık	
M. MELİH ERDOĞAN	167	ŞABAN HALİS ÇALIŞ	211
Tekâsür		Yafta	
Süper Basamak Meseli		ŞAKİR KURTULMUŞ	215
MEHMET CAN DOĞAN	173	Evimize Dönmek İstiyoruz	
Kıl Testere		Irmağın Kıyısında	
Numunedir Satılmaz		TAYYİB ATMACA	221
MEHMET KURTOĞLU	177	Şehzadebaşı'nda	
Ali ve Ben		Bir Gün Doğmadan Dönerken	
Bana		VURAL KAYA	225
MERYEM KILIÇ	181	Eski Bir Eskimez Fotoğrafçının	
Tahmini Varış Süresi		Haberi	
Gün Hesabı		Çark	
MUSTAFA KÖNEÇOĞLU	185	YASEMİN KAPUSUZ	229
Güzel Üzüntü		Eski Bir Eylül	
Reklam Arası		Hiçlik Türküsü	
OSMAN ÖZBAHÇE	189		
Tatlı Limon			
Muhacirim Vatanım Yukarıya Bitişik			
RESUL TAMGÜÇ	197		
Metaverse'de İlk Cuma Namazını			
Deneyimleyecekler için Kılavuz			
Naat			

ÖN SÖZ

AHMET KÖSEOĞLU
TYB Konya Şubesi Başkanı

Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesi olarak düzenli bir şekilde yıllardır yapageldiğimiz Mevlânâ Şiir Şöleni'nin bu yıl 12.sini gerçekleştiriyor olmanın mutluluğu ve heyecanını yaşıyoruz. Şölen kapsamında, bütün şiir şölenlerimizden önce olduğu gibi elinizdeki kitabı hazırlayarak tarihe kaydetmeyi arzuladık.

Şiirin, dilimizin gelişip zenginleşmesine olduğu gibi toplumu değiştirici, dönüştürücü gücü olduğunu da inkâr edemeyiz. Geçen sene şiir şöleni programımızla birlikte şiire dair gelişmelerin tartışıldığı, fikirlerin ortaya konulduğu “**Şiir Atölyesi**” programı düzenlemiştik. Aynı düşünce ve teknikle Şiir Atölyesini bu sene de gerçekleştirmiş olduk. Atölye oturumlarında: Genç Şiir, Şiirin Dijital Kültürle İmtihanı, Şiir - Sanat İlişkisinde Yeni Gelişmeler ve Şiir Kitaplarının Yayını Meselesi gibi konular bizzat şairler tarafından konuşup tartışıldı, öneriler sunuldu.

Şiir Şölenimizin yanı sıra böylesi teknik bir meselede de devamlılık gösterebilme adına mutluyuz, umutluyuz. Bu noktada, modern şiirimizin gösterdiği gelişim ve edebiyatımıza sağladığı katkıdan memnun olduğumuzu söylememiz gerekiyor.

Karatay Belediyemizin ortaklığında geleneksel bir hüviyet kazandırdığımız Mevlânâ Şiir Şöleni bundan sonra da devam edeceğine inancımız tamdır. Bunun, dilimize zenginlik kazandıran şiirimize ve şairlerimize vefa borcumuzu olduğunu ifade etmek isterim.

Bu vesileyle, Mevlânâ Şiir Şöleni'ni birlikte düzenlediğimiz Karatay Belediye Başkanı Hasan Kılca'ya ve ekibine, atölye ve şiir şöleni hazırlık aşamalarına ve uygulanmasına emek veren Osman Özbahçe, Vural Kaya, ve TYB Yönetim Kurulu üyelerine, elinizdeki kitabın hazırlanmasında emeği geçen Ahmet Aka'ya, Mevlânâ Şiir Şölenimize katkı veren bütün kurum ve kuruluşlara, onur konuklarımıza, şair ve eleştirmenlerimize katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz.

TAKDİM

HASAN KILCA

Karatay Belediye Başkanı

Dünya tarihinin kadim milleti olarak bizler çağlar boyunca büyük devletler ve medeniyetler inşa ederek bugünlere geldik. Kültür ve medeniyet tasavvuru, hiç kuşku yok ki büyük devlet olmanın en temel şartlarından. Ve yine medeniyet inşasının temeli gönülleri fethetmeye dayanır.

“Her dem yeniden doğarız, bizden kim usanası” diyen Yunus şu gerçeği ne de güzel ifade etmiştir. Kulluğun ve varlığın gül olduğu yerden doğuş her daim devam ediyor. Bu gerçeğin idrakine varan insan, her doğuşu bir güle çevirebilir. Nitekim insanlık tarihinin en büyük medeniyetlerini inşa eden ecdadımız vardığı her coğrafyada **“İnsanı yaşat ki devlet yaşasın”** anlayışını da hâkim kılmıştır. Ve yeryüzü ecdadımızın bu mühür bu naif imzalarıyla adeta gergef gergef işlenmiştir.

Endülüs'ten Kudüs'e; Kudüs'ten Buhara'ya ve Semerkant'a engin coğrafya sadece mimari ile inşa etmekle kalmamış, bu toprakları ilimle, feyizle, kültür ve edebiyatla mayalamış ve en köklü, en nadide eserler burada vücut bulmuştur.

Yüzyıllar ötesinden bugünlere miras nadide eserlerimizin en kıymetlilerinden biri de şiirdir. Hiç kuşku yok ki şiir,

medeniyetlerin inşasında elle dokunup gözle göremediğimiz öyle bir tuğla taşıdır ki yaşadığı coğrafyanın bağrında bulundurduğu her bir değeri asırlar sonrasına taşır ve yine asırlar sonrasında da tıpkı devrinde olduğu gibi yaşatır. Şiirden şuur doğar. Şiir şahsiyetleri besler, büyütür. Şiir şairin, okuyucunun gönlünde demlenir; ilim ve irfan yoluna güller serer...

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ifade ettiği gibi **“Medeniyet birikimi ile irtibatını koparan bir ülke fikri kuraklığa maruz kalır.”**

Karatay Belediyesi olarak biz de medeniyet birikimimizle ile irtibatımızı koparmadan; ilim, fikir, düşünce hareketlerini önemseyip önceye alarak desteklemeye özen gösteriyoruz. Zira ilim, fikir, düşünce, edebiyat, güzel sanatlar mimarinin ne denli bir hazine olduğunun farkındayız.

Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesi ile her yıl düzenlediğimiz Mevlânâ Şiir Şölenlerinin geleneksel kıvama erişmiş olmasından ve devamlılığını sağlamayı başarmış olmaktan bahsiyarız. Konya'mıza olduğu kadar ülkemize ve hatta insanlığa değer kazandıracağına inanarak gelecek kuşaklara da değerli bir miras bırakmak gayesiyle Mevlânâ Şiir Şölenleri'ne ev sahipliği yapmaktayız. Birbirinden değerli eserleriyle bizleri onurlandıran söz üstatlarımıza çok teşekkür ediyorum. Bu kıymetli eserin kıymetli okuyucularla buluşmasında emeği geçen başta Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesine ve tüm paydaşlara şükranlarımı sunuyorum.

ŞİİR ATÖLYESİ

1. Oturum

**GENÇ ŞİİR,
GENÇ ŞİİRİN DİJİTAL
KÜLTÜRLE İMTİHANI**

Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) Konya Şube Başkanımız, ülkemizin çok farklı yerlerinden gelen değerli şairlerimiz, konuklarımız hepinizi saygı ile hürmetle selamlıyorum. Bugün Konya'da gelenekselleşmiş şekilde devam eden Mevlâna Şiir Şölenleri'nin 12'ncisinin açılış programı için toplandık. Geçtiğimiz yıl da aynı olmuştu; hem akşam şiir şöleni olacak hem de malumunuz olduğu üzere şiir atölyesi olacak. Bugün değerli başkanımızın açılış konuşmasından sonra üç farklı oturma da gerçekleşecek şiir atölyelerinin ilk oturumunu gerçekleştireceğiz. Ben konuşmalarını yapmak üzere Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şube Başkanı Ahmet Köseoğlu'nu kürsüye davet ediyorum.

Ahmet Köseoğlu:

Bu seçkin topluluğu saygıyla selamlıyorum, şehrimize hoş geldiniz diyorum. Elhamdulillah Konya'da Mevlânâ Şiir Şöleni adıyla bu yıl on ikincisini yapmayı rabbim bizlere nasip eyledi. Biraz daha benim gibi ak saçlı olanlar -İbrahim Demirci gibi Ahmet Kot gibi- 1993'lü 94'lü yılları hatırlıyorlardır. O günleri hatırladım sabahleyin. Hemen şu yakınımızda Dede Bahçesi var, şimdi çay bahçesi olarak hizmet veren. İlk şiir şölenini rahmetli Mehmet Akif

İnan ağabey, Erdem Bayazıt ağabeylerle orada yapıyorduk. Şakir abi de hatırlıyor demek ki. Başını salladığına göre... Bunu, Konya'da şiirin sürekliliğinden bahsetmek için söylüyorum. Konya'da her yıl defalarca şehrin çeşitli alanlarında şiir bir şekilde konuşuluyor. Şehir şiirleştiriliyor. Elbette ki buna Mevlânâ'nın da bir katkısı var. Burada şiir konuşuluyorsa Mevlânâ'nın şairlik yönünü konuşabiliriz. Dolayısıyla büyük şairimiz Mevlânâ'dan mülhem adını da almış olan bu şiir şölenimiz ve atölyemiz, önceki yıllarda Konya Şiir Şöleni olarak yapılıyordu. 90'lı ve 2000'li yıllarda... Sonrasında Karatay Belediyemiz ile birlikte gerçekleştirmeye başlayınca Mevlânâ Şiir Şöleni adıyla tarihî Dede Bahçesi'nden sonra yine anlamlı Mevlânâ Gül Bahçesi'ne geçmiş olduk.

Bugün burada atölyeleri konuşacağız; sonrasında akşam inşallah şiir takip edenler, şiir sevenlerle de Mevlânâ Gülbahçesi'nde buluşmuş olacağız. Yıllardır da bunu böyle yapıyoruz. İyi ki Konyamızı teşrif ediyorsunuz, iyi ki geliyorsunuz. Sizlerin sayenizde Konya'da gündemimizi şiirle doldurmuş oluyoruz. İnsanlar şiiri biliyor ama bu teknolojinin, sosyal medyanın sarıp sarmaladığı bir dönemde zor da olsa bir şekilde şiir gündemimize girmiş olacak. Bunun hayırlı bir iş olduğunu düşünüyorum. Şimdi kıymetli dostlar, ilk kez gelenler için bir kitabı gösteriyorum. Burada yaptığımız konuşmalar deşifre ediliyor, düzenleniyor, çevriliyor hemen devamında bir şiir şöleninin kitabı olmuş oluyor.

Geçen yıl bir farklı kardeşimiz Osman Özbahçe ve Vural Kaya'nın gayretleriyle birinci atölyemizi başlatmış idik. Bugün burada ikinci atölye çalışmalarımızı da başlatmış oluyoruz. Dolayısıyla Allah izin verirse birkaç ay sonra atölye konuşmalarımızın ve bugün akşam gerçekleştireceğimiz şölende okunacak şiirlerin de yer alacağı kitabı böyle görmüş olacağız. Bunu numune olsun diye sizlere gösteriyorum. Bunları kayıt altına almak için gayret ediyoruz. Bir sivil kuruluş için bu zor iş ama biz zorluğun da farkındayız. Bugün akşam inşallah görmeyenler için de gösteriyorum. Şair arkadaşımız Ahmet Aka hazırladı. Her yıl bunları da yapıyoruz. Akşam şiir şölenimizi teşrif edecek misafirlerimize takdim edilecek. Hem sözü bu şehre söylemeye sizlerin sayesinde gayret ediyoruz hem de yazılı hale getirmeye de çalışıyoruz. Bunlar da geleceğe kalmış olur, diye düşünüyorum.

Bugün şiir atölyemizde "Genç Şiirin Dijitalle İmtihanı" adlı başlıkla genç şiiri konuşacağız. Birinci oturumdan sonraki atölyelerimizi de

öğleden sonra Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubemizin salonunda yapacağız.

30 küsur yıldır belediyelerde kültürel sanatsal işlerin başında çalışıyorum. Geçen gün, yıllardır görmediğim ve önceki dönemlerde benimle çalışan bir arkadaşım, “Başkanım ben sizinle çalışırken bir sözünüz vardı; hiç unutmam, arkadaşlarıma hep söyledim.” dedi.

– Nedir ki o, dedim. Ben de merak ettim. Çok basit bir cümle... Arkadaşları toplamışım, belediyenin kapısında bir yerde. “Yirmi beş yıldır belediyenin kapısından heyecansız bir gün bile girmedim.” demişim onlara. “Her gün sabah heyecanla girdim.” demişim... Bana bunu hatırlattı. Şimdi aynı heyecanı duyuyorum. 1992 yılından beri bu işlere koşan biri olarak mutluluğumdan anlatıyorum, lütfen yanlış anlaşılmasın.

İyi ki buradasınız, iyi ki bu güzellikleri yapıyoruz. Hepinize tekrar tekrar hoş geldiniz diyorum. Sağ olun, var olun!

Atilla Yaramış:

Teşekkür ediyordum. Şimdi de oturumu yönetmek üzere değerli Şair Vural Kaya’yı davet ediyorum. Bundan sonra programın akışını Vural Kaya’ya emanet ediyorum.

Vural Kaya:

Dostlar, katılımcılarımız yerlerine buyursunlar lütfen!

Yasemin Kapusuz, Resul Tamgüç, Meryem Kılıç, Ethem Erdoğan, Sümeyra Yaman, Ertuğrul Rast... Bütün katılımcılarımız...

Merhaba saygıdeğer katılımcılar. İlk atölye çalışmamızı başlatmak istiyorum izninizle. İlk konuşmayı Şair Ertuğrul Rast’a verelim... Sevgili Ertuğrul, konuya ilk olarak seninle başlayalım. Genç şiir, dijital dünya vs. söz konusu olunca seninle böyle bir giriş yapalım istedim. Buyurun lütfen!

Ertuğrul Rast:

Saygıdeğer katılımcılar hepimiz hoş geldiniz. Sevgili Vural abim bana ilk konuyu söylediğinde ve hemen konunun

tarihsel sürecini incelemek istedim. Geçmiş şairlerimize baktım, kelimelerin kökenine baktım ilk olarak... Epey kitap karıştırdım 'genç şair konusunda ne diyorlar' diye; karşıma Turgut Uyar'ın bir sözü çıktı. Turgut Uyar; "Ben günümüz şairi, şiiri denildiğinde 'genç' yalnızca 'genç şairleri' anlıyorum." diyor. Onun ardından mesela Ahmet Haşim'in sözü çıktı yine karşıma. "Şiirin köleleri ve efendileri vardır." diyor, "Genç şair diye bir şey yoktur!" diyor, reddediyor bu tanımlamayı. Yine Karagöz dergisinin içerisinde "Genç Şair Geber" dosyasının içerisinde Serkan Işın'ın yazısında geçiyordu.

Genç şair hep başkasıdır aslında, şair kendinden başkasına genç şair diyor ve burada Arthur'un "Ben Bir Başkasıdır" kitabına bir gönderme yaparak -dahası da var- onlara birazdan değineceğim. Kelimenin tanımına baktım biraz da, genç ne demek, ne değildir?.. Hani hep konuşuyoruz, mesela Unesco'nun kabul ettiği bir tanım var: 15- 24 yaş aralığına giren insanları genç olarak tanımlıyor. Birleşmiş Milletler 12-24 yaş aralığına giren insanları genç olarak tanımlıyor. Ülkeler de genellikle Birleşmiş Milletlerin tanımını kabul etmişler. Yine Türk Dil Kurumunun sözlüğüne baktığımızda 5 anlamda kullanılmış. Bu anlamlar genellikle çok olumlu diyemeyeceğim anlamlar. Birkaçını söyleyeyim. Mesela gelişmesini tamamlamamış, zihin bakımından yeterince gelişmemiş, toy, yeni gelişmekte olan gibi anlamlar var. Mesela ben bu anlamları da çok yetersiz buldum. Çünkü genç kelimesini olumlu anlamlarda da kullanıyoruz bugün. Mesela şu anlamda kullanıldığını görüyorum. Özellikle şiir bağlamında literatürde ya da günümüzde gündelik hayatta, mesela öğrenmeye açık yeniliklere, değişime açık; öğrenmeye hevesli gibi anlamlarda kullandığımızı gördüm. Bunlar da sözlüğe eklenebilir diye düşünüyorum açıkçası.

Daha sonra, işin sosyolojisine de biraz göz atayım dedim. Nedir, ne değildir, bu gençlik kavramı ne zaman ortaya çıkmış? 2. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkmış gençlik kavramı. Onun öncesinde pek genç diye bir şeyle karşılaşmıyoruz. 2. Dünya Savaşı'ndan önce böyle bir tanımlama yok literatürde. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra, savaş bittikten sonra dünya üzerinde belirli bir refah seviyesi elde ediliyor. Savaşlar bittikten sonra bu para insanların cebine girmeye başlıyor, üretim

hızlanıyor ve bu üretim hızlanınca da insanlar eğitime daha fazla vakit ve para harcayabiliyorlar. Boş vakitleri artıyor ve bir kısım insan çocuklarını Amerika'ya eğitime yolluyorlar. Bu Amerika'ya eğitime yollanan çocuklar, ailelerinden bağımsız bir hayat geçiriyorlar. Burada ilk kez gençlik kavramıyla karşılaşılıyor. Bu kişiler ailelerinden bağımsız ilk kez para harcayabilen bir konum elde ediyorlar. Tabii kapitalizm de reklam endüstrisiyle bu kişileri bir pazar haline getirmek için çaba sarf ediyor; bunlara reklamlarla empoze başlıyor ve işte çeşitli tüketim malzemeleri sunuyor gençliğe özel: giyimler, tüketim malzemeleri; ardından moda, müzik, yeni tüketim biçimleri... Gençliğe yönelik... Bu gençlik kavramı bu dönemde doğuyor. Mesela Sanayi Devrimi'nin ilk yıllarında, bir de gençliğin dönemlere göre dönüşümü de var. Mesela bugün çocuk yaşta diyeceğimiz bir kişi, zamanında genç sayılabiliyor. Örneğin Sanayi Devrimi'nin ilk yıllarında, dokuma tezgahında 9-10 yaşındaki kişiler çalışıyor. Örneğin bunun ismine Michael diyelim. Michael o zaman genç olarak kabul ediliyor. 10 yaşındaki biri. Çünkü çok ciddi bir mesainin içerisinde, sabahtan akşama kadar 12 saat mesai yapıyor. Hatta Charles Dickens'ın "Para hesabı yapabiliyorsa kesinlikle çocuk değildir." gibi bir sözü var. Fakat 17 yaşında yıl 2005'e geldiğinde milyon dolarlar karşılığında Manchester United Futbol Kulübüne transfer olan Arsène Wenger için Guardian gazetesi, milyon poundları duydukça başı dönüyordu, diyor. Yani buradan şeyi anlıyoruz:

Wenger parasının hesabını yapamıyordu aslında, başı dönüyordu. Çünkü Wenger aslında çocuktur. Geçmiş döneme göre baktığımız zaman, yani Charlie Vickers dediği söze göre yani parasının hesabını yapamayan biriydi. 20. yüzyılın başında zaten insan ömrü 44 yıldan ibaretti. Savaşlardan, kıtlıktan çeşitli nedenlerden dolayı... Dediğim gibi o yıllarda gençlik içine sığabilecek bir durumda değildi 44 yılın. Ardından işte bu 2. Dünya Savaşı'ndan sonra dediğim süreç geliyor ve gençlik aslında insanın bir lüksüdür. Yani refahın gelişmesiyle beraber ortaya çıkan bir kavram. Refah olmasaydı aslında gençlik diye bir şey olmayacaktı belki de. Yani parasını özgürce harcayabilen, ailesinden bağımsız yaşayabilen bir şey olarak ortaya çıkmış durumda.

Şiire dönersek... Aslında şiirle ilişkisi genel itibariyle Türk şiiriyle ilişkisi hep ya da hep demesem de genel itibariyle yenilikle ön plana çıkıyor gençliğin. Mesela Nazım Hikmet, 1922 yılında şiire başladığı zaman hece ölçülü şiirler yazıyor, daha sonra Rusya yıllarında Mayakovski'den etkileniyor ve 1922 yılında "Açların Gözbebekleri"

adında bir şiir yazıyor. Bu şiir Türk şiirinin ilk serbest ölçülü şiiri. Ve bir yenilik getiriyor Türk şiirine ve yaşı o gün itibariyle 20. 20 yaşında Türk şiirinde bir çığır açmış oluyor serbest ölçüye girerek.

1940'lara geldiğimizde yine Garip Akımı var. Orhan Veli, Melih Cevdet Anday ve Oktay Rifat. Bu üçlü eski şiire bir karşıt hareket geliştiriyorlar Varlık dergisinde ve yine Nazım Hikmet'in geliştirdiği şiire karşı. 1941'de Garip Manifestosu'nu yayımlıyorlar. O yıllarda Oktay Rifat 26, Orhan Veli 27, Melih Cevdet Anday 26 yaşlarında. Yani yine çok gençler, oldukça gençler. 2. Yeni'ye gelirse, Türk Şiirinin son büyük atılımı diyor mesela İsmet Özel 2. Yeni için. 2. Yeni'ye geldiğimizde Sezai Karakoç'u 2. Yeni'nin başlangıcı olarak kabul eder Osman Özbahçe ve Yücel Kayıran. 1951'de ilk şiirini yayınlıyor. O yılda yaşı 18. 18 yaşında, yani çok genç yaşta bir yenilik gerçekleştirmiştir.

Vural Kaya:

– Modern şiir, genç şiire geçtik değil mi?

Rast:

– Evet! Evet!

Yine yenilik ve gençlik bahsinden devam edecek olursak; mesela Cemal Süreyya'nın görüşlerine de başvurmak durumundayız aslında. "Folklor, Şiire Düşman" yazısı var. Bu yazıda "Gençler klişelere karşı değil; daha hafif kalıplara bile sırtlarını çevirdiler. Bu kalıplara karşı çıkmayı İlhan Berk'te, Turgut Uyar'da ve Edip Cansever'de görüyoruz." diyor.

Bu yazıda mesela benim dikkatimi bir şey çekti. O yazıyı yazdığı gün kendisi 25 ya da 26 yaşında, İlhan Berk 38 yaşında. 38 yaşındaki bir şaire genç şair diyor bu yazıda. Yani belki buradan şeyi anlıyorum: Aslında bu yaşla ilgili bir şey değil genç şairlik; biraz da yeniliği aramakla, yeniliği kurmakla, yeniliğe açık olmakla ilgili bir şey. Yine gençlikle ilgili farklı bir çıkarım var Behçet Necatigil'in. "Şiir Burçları" yazısında bir çıkarımı var. Çocukluk ve gençliği bir arada alıyor mesela; orta yaşlılığı ayrı alıyor, ihtiyarlığı ayrı alıyor, çocukluk ve gençliği birleştirip "gurbette yabancı" diyor buna. Orta yaşlılığa "hasretle güzel" diyor, yaşlılığı da "hikmetle faydalı" olarak adlandırıyor.

İsmet Özel'de gençliğe bir mesuliyet yükleme görüyoruz. Ataol Behramoğlu ile bir mektuplaşmalarında rastladım; 24 yaşında şunu yazmış Ataol Behramoğlu'na: "Türk olduğumuz için genç olsak bile

aşırılık, hafiflik bize yasak, üstelik artık genç de sayılmayız.” diyor. Yani 24 yaşında kendimi genç de saymıyor aslında, aşırılığı ve hafifliği de kendine yasaklıyor bir taraftan. Böyle bir tarafı var, fakat buna karşın mesela Ece Ayhan gençlere sorumluluk yüklenmesine karşı çıkıyor, tam İsmet Özel’in karşı kutbunda yer alıyor. “Sorumluluktan değil sorumsuzluktan çıkar ne çıkacaksa ve karışıklık, kötülük, iyiliğin anasıdır.” diyor Ece Ayhan yazısında.

Sezai Karakoç’un bazı deyişleri var. Sezai Karakoç gelenekle genç şairin ilişkisi hakkında şöyle bir özet yapıyor. Tam cümleleri söylemiyorum, kısaca özetliyorum: “Gelenekle genç şair ilk karşılaştığı zaman ilk başta morali bozulur, çünkü gelenek güçlüdür. Bu gelenekle ilk karşılaşmasından morali bozulduğunda yola devam edebilen kazanacaktır.” diyor. “Ona karşı savaşılmaya bir tür mücadeleye devam etmelidir.” diyor. Böyle bir ifadesi var.

Genç şairin hata yapmasını yüceltenler de var. Mesela Turgut Uyar ve Cemal Süreyya bunlardan ikisi. Turgut Uyar “Hiç hata yapmaktan korkmadım.” diyor. Cemal Süreyya “Genç şaire yeni bir aşırılık gerekir.” diyor. Gençler şiiri çözmüş gibi şiirler yazıyorlar, diyor. Genç şairler için yeni bir aşırılık gerekiyor, yani hata yapmaları gerekiyor, diyor. Devam edebilirim derseniz.

- Yo!.. Duralım. Güzeldi. Teşekkür ederim.

- Ben teşekkür ederim beni dinlediğiniz için.

- **Sümevra Yaman Hanım sizi dinleyelim.**

- Bana da bu başlık geldiği zaman Genç Şiir başlığıyla geldi. Acaba dedim, genç şiirle genç şair aynı şey mi? Ve dolayısıyla genç şiirden kastınızın bence bir yaş ya da bir dönemi kapsamadığını, aslında nitelik olarak gençleri ele almamız gerektiğini düşündüm. Nitelik olarak ele almak ne demek, yani genç dediğimiz zaman aklımıza hangi kavramlar hangi özellikler geliyorsa şiir içinde aynı kavramları aynı özellikleri kullanabileceğimizi tahayyül ettim. Genç deyince hepimiz mutlaka gençlerle tanışmışızdır. Genç deyince

yanına hangi sıfatları koyuyoruz, hepimizin zihninde bazı nitelermeler oluşur, şu anda sizin zihninizde de oluşmuştur eminim ki.

Benim zihnimde oluşan şunlar oldu: Yani genç dinamiktir, genç hareketlidir, genç olan arayışta olandır aslında. Ve geleceğe dair bazı idealleri olandır. Genç dikkat çekmeyi ister, işte bunun için toplumdaki diğer insanlardan farklı gözükmeye uğraşısı içerisinde. Dolayısıyla ben “genç şiir nedir?” diye nitelik olarak tanımlamak istediğimde, genç şiir aslında yeniliği arayan, arayışta olan, geleceğe dair bazı idealleri olan, geleneğinden kopmamış, fakat geleceğe dair bir adım atma isteğinde olan; en iyiyi arayan, coşkulu olan ve diğer şiirlerden farklı gözüken, yani dikkat çeken bir tarafı olan şiiri, genç şiir olarak tanımlamamız gerektiğini düşündüm. Tabii rakamsal bir şeyden bahsetmiyorum gençle ilgili. Dolayısıyla bir Su Kasidesi de aslında genç bir şiirdir, içinde bulunduğumuz şu an şenliğini yaptığımız Mevlânâ'nın şiirleri de genç bir şiirdir. Dolayısıyla benim genç şiirden kastettiğim şey, yaş olarak genç insanların yazmış olduğu şiirlerden ziyade; kaliteli olan, arayışta olan ve yenilik peşinde koşan şiiri aslında ben “genç şiir” olarak tanımlıyorum. Tabii bu anlamda dijitalleşme çok yeni bir kavram. Dijitalleşmeyle birlikte aslında genç şiiri nasıl düşünebiliriz? O zaman şu aklıma geliyor: Dijitalleşme, şiirdeki kaliteyi düşürüyor mu ya da dijitalleşmenin şiirdeki kaliteye belli bir etkisi var mı? Bunu tahayyül ettiğiniz zaman, kaliteyi düşürüyor diyemeyiz belki, yani şiir her daim var olmuştur. Dijitalleşme çağında da şiir mutlaka var olacaktır, çünkü şiir zaten akışa kendini kaptırmadan kenarda durup olanı diğer insanlara fark ettirebilme çabasından kaynaklanır.

Böyle düşündüğümüz zaman dijitalleşme çağında da nasıl savaş zamanında gibi bir yazıldıysa, nasıl kıtlık zamanında yine şiir var olduysa, dijitalleşme zamanında da kaliteli şiirin yani genç şiirin mutlaka var olacağını düşünüyorum ve buna inanıyorum.

Peki, etkiliyor mu dersek dijitalleşme? Şöyle ki dijitalleşmenin en büyük dezavantajlarından bir tanesi: tabii ki görselliğin çok ön planda olduğu ve düşüncenin arka plana itildiği... Dün kitapçığı karıştırırken böyle sayfayı öyle bir açtığımız zaman Vural Bey'in şiiri karşıma çıktı mesela. “Saat masanın üzerinde, şimdi çok eskiyi gösteriyor.” gibi bir ifade var. Şimdi bunu okuduğumuz zaman aslında hepimizin zihninde farklı bir saat, farklı bir masa var. Hepimizin saatinin şekli

farklı, görüntüsü farklı. Yani dolayısıyla şiir aslında insanı düşünsel açıdan özgürleştiren bir özelliğe sahip. Fakat bunun yanı sıra bu şiiri biz resmettiğimiz zaman, görselleştirdiğimiz zaman -yani aslında dijital dünyaya aktardığımız zaman- hepimizin zihninde aynı resim olacak. Dolayısıyla da bence dijitalleşme hayal gücünü yıpratıcı bir özelliğe sahip. Bunun için de şairlerin dijitalleşme konusunda biraz daha dikkatli ve ayarlı gitmeleri gerektiğini düşünüyorum. Tabii ki burada dijitalleşmenin bağımlılık düzeyinde olup olmaması, yani ne kadar kullandığımızın ya da hangi amaçlarla kullandığımızın önemli olduğunu düşünüyorum.

Vural Kaya:

- Genç oluşumlar var. Şimdi fanzin diyeceğimiz dergiler var. Takip ettiklerimiz var mı, beğeniyor musunuz? Oralardan bir şey çıkar mı? Yani takip ettiğiniz ve gündeminize aldığınız daha genç kuşak şairler ve oluşumlar var mı? Matbuat mı daha çok öncelikli zihinlerde yoksa dijital dergiler mi? Siz takip ediyor musunuz, örneğin hangisi daha etkili? Yoksa bu iki dergi şeklinin de birbirleriyle mukayese edilemeyeceğine mi inanıyorsunuz?

- Dijitalleşme artık gündelik hayatı bir başka yere taşıdı... İkisini de kolaçan etmeye çalışıyorum ama dijitalden olabildiğince uzak, imkân olarak da daha zor geliyor bana.

- Matbuatın haysiyeti her zaman biraz daha farklı.

- Evet.

- Ama gençleri ben izlemeye çalışıyorum. Çok iyi çıkış yapanlar da oluyor, zevk verebiliyor. Şiirde el yordamıyla yeni bir şeyler bulmaya çalışmaları... Bence destek verilmesi gerekir. Dediğim gibi yeni bir alan... Sosyal bir alan, sen bir selam veriyorsan ve verilen selamı alıyorsan, dijital hayatta da bekliyor o kişi; selam verdim, selamımı niye almadı, diyor. Aynı şekilde şiir de de daha önce matbu olarak devam eden şiirsel söylem şimdi dijitalde taşınmış durumda ve dijital dergiler çıkıyor.

-Yoo bütünüyle taşınmadı, bu da iyi.

-Evet evet her ikisini de dengeli şekilde değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum, tamamıyla olumsuz bakmıyorum. Olumsuz da görmüyorum ve daha çok kitleye ulaşması açısından da bence

destek verilmesi gerekir. Ben sözü bu şekilde bitirmiş olayım. Teşekkür ederim.

-Biz teşekkür ederiz efendim.

Ethem Erdoğan:

-Bana biraz garip geldi. Bu kadar genç şairin içinde kendimi anlamlandırmaya çalışıyorum bir taraftan. O zaman bir miktar tecrübe aktarımı yapalım.

Kaya:

-Şöyle... Farklı konular var. Biraz erbabı olanlar o konularda olsun. Açıklamam gerekirse tabii ki, neden böyle düşündüm? Siz gençlerle ilgilisiniz. Bir bağ var aranızda. Hikmetli araçlardan birisiniz... O zaman bu bağlam üzerinden gitmeye çalışayım. Şimdi işin aslında bir temeli var, MÖ 350'lerde Aristo gençlerden bahsetmiş, işte ebeveynlerini dinlemeyenler, öğretmenlerine saygı duymayanlar, yemeklerini çok kabaca yiyorlar falan... Buradan başlamış. Bunu şunun için söylüyorum: Kendini bir şekilde toplumun önünde gören felsefeciler, din âlimleri, şairler, fikir adamları, herkes gençler üzerinde bazı tasarruflarda bulunmak istemiş. Yani bu çok eski bir konu, yeni bir şey değil aslında. Şimdi neden böyle yaptıklarına biraz sonra geleceğiz ama böyle bir gelenek var. Bizde de var, işte tüm sizinle programın başında bakarken fark ettik ki bu çok eski bir konu. 55 şair için zar atmış, bunlardan 8 tanesi meşhur olabilmiş, diğerleri alt sınıf şair olarak kalmışlar. Hatta öbür şairlerin genç şairler için zar attıkları mevzu söz konusu. İşte bazıları tutmuş şair olmuşlar bazıları tutmamış. Yani bunları şunun için söylüyorum: Herkesin kendini önde gören işte toplumun önünde olarak varsayan birçok insanın gençlerle ilgili böyle tasarrufları var. Bu tasarrufun tabii ki psikolojisine girecek değilim ama şu tarafı bizim için önemli: Mesela Kültür Bakanlığı 14 ve 29 yaş arasını genç kabul ediyor ve proje çağrılarında tamamen bu yaş grubuna hitap edecek projeler dikkate alınıyor, onları değerlendiriliyor bir tarafıyla. İşin bir diğer tarafında şu var, o psikolojiye girmeyeceğim dedim ama bizim büyük şair, büyük bir adam olarak gördüğümüz hatta ikisini aynı anda yürüten büyük üstatlar var bizde. İşte Akif'ten tutun da Üstat Sezai Karakoç'a kadar. Bunların her birinin ideal gençlik tasarımları var. Bu ideal gençlik tasarımları ve gençlere birtakım misyonlar yüklemek anlamında gördüğümüz onların kendi toplumsal kaygıları var. Bu kaygılar toplumun temeli olarak gördükleri gençler üzerinden onlara

bir aktarım şeklinde başlıyor aslında. Bu misyon yüklemeye -toplumun temeli gençlerden kurulacağı için- üstatlarımızda veya daha öncekilerde de var. Bakıyoruz gençler üzerinden bir hayat çerçevesi, bir kalıp oluşturup gençleri buna zorluyorlar. Aslında -içindeyiz- eğitiminde temel amacı budur: İstendik vatandaş yetiştirme, istenilen bir kalıpta insan yetiştirme profili... Hatta bununla ilgili de bazı aforizmalar var, işte eğitimde öğrendiklerimi unutmak 15 yılımı aldı diyor bir tanesi.

Bir müddet sonra da bu kalıpların dışına çıkmak ve onları unutmaya ihtiyacı olacak büyük bir ihtimalle. Bu böyle. Şimdi bunu yaparken din ve törenin de bu büyük adamların yanında yer aldığını ya da din ya da töreden referanslar bularak gençlere “şöyle olmalı”yı anlattıklarını görüyoruz. Konuyu genç şiire bağlayacak olursak, şöyle bir durum var: Şimdi yaş itibarıyla belki 18 yaşında, belki 20 yaşında gençlerimiz, yine haddini aşma pahasına şunu söyleyeyim; yani abi dedikleri adamın şiirinin aynısını yazan 40 tane genç görüyorum ben.

- İyi bir yere geldin. Şimdi şiire biraz daha dönüştürelim konuşmayı genelden kurtaralım. Spesifize edelim. Önemli gördüğün şairi, büyük şairi, saygı sevgi duyduğunu tekrar etmek... Genç şiir arasındaki bağ, bu genç şiir midir? Sonra bir yol mudur bir mantığa göre? Yoksa hep genç mi kalmıştır? Cemal Süreyya ve Ertuğrul’dan alıntılardaki gibi 38 yaşında da olsa hitap ettiği bir şair diye hitap ettiği bir mantık orada dilin zevkli olması... Mesela İsmet Özel genç şiir denedi ileri yaşlarda, gençler gocunmadı, o ona bir şey kattı. Ustalaşmış şair bile bunu yapıyor ama yeni bir denemeye girişiyor. Daha yolun başında olanlar ya da birkaç ürünle dosyayla isim ortaya koymuşlar, önemsedikleri kişiyi tekrar etme yolunu tercih ediyorlar. Bu genç şair olarak mı kalır ya da ilerlemiş, bir yerde yetişmiş bir şair midir? İşte tam oradan bir giriş yapalım isterseniz.

- Üstadım şöyle söylemek lazım. Ben Türk şiirinin çok genç bir şiir olduğunu düşünüyorum. Bütün şiirimiz, yani modern şiirde Şeyh Galip’ten başlattığımızı varsayarsak yine çok gençtir. İşte bizim klasik şiirimizin son büyük temsilcisi diyorlar, ama bu aynı zamanda modern şiirin ilk temsilcisi olduğu gerçeğini de bize gösteriyor, deniyor Şeyh Galip’in şiiriyle alakalı.

Divan şiirindeki değişim ve dönüşümü Şeyh Galip ve Nabi’nin birlikte başardığını ifade ediliyor. Bu bağlamda genç şair mevzusunu şöyle bakmalıyız: Kendisine usta bildiği, abi bildiği birisinin şiirinin

tekrar eden şairler genç şair midir? Abisine bakıyorsunuz 50 yaşında, bu arkadaşta bakıyorsunuz 20 yaşında. Şimdi genç şaire böyle bakmamalıyız bence. Şiirin genç olup olmaması olarak meseleye bakmalıyız gibi geliyor bana. Çünkü şiirin yaşla, dünya tecrübesiyle, hayata bakış açısıyla çok ilgili olduğunu düşünmüyorum ben.

Şairleri iki gruba ayırırsak 1.si abisinin şiirini tekrar edenler, 2. bağımsız genç şairlerdir diyebiliriz. Böyle arkadaşlar da var. Şimdi baktığımızda ben birkaç şeye takıldım şiirlerde. Size onlardan bahsedeyim: Birincisi retorik. Hitabeti bir şiir olarak görme eğilimi var gençlerde. İkincisi aforizma bulmak, aforizma patlatmak üzerine kurulmuş bir şiir var. Onlara değineceğim ama bir de sosyal durumu aşırı şekilde şiirin içerisine soktuklarını görüyoruz. Sosyal durumdan başlayıp geriye doğru gideyim. Ben şöyle bir sosyal hayatın içindeyim, ben şiire niçin giriyorum? Ben zaten o gerçeklikten bir miktar çıkmak başka bir dünyayı teneffüs etmek istiyorum. Şiiri okuduğumda, dün yapılan zammı, öbür gün olan terör olayını o şiirde görmek istediğimden emin değilim. Şiirde başka bir şey arıyorum ben. Dolayısıyla gençlerin bu konuda belli bir hassasiyetinin oluşmadığını, tabiri caizse bodoslama girdiklerini görüyorum. Bunu ima etseler hiçbir sorun yoktu, bunu bana bir çağrışım yaptırsalardı çok mutlu olurum. İşte sosyal beğeni şiirde sosyal tarafa girmek bence böyle olmalıydı. Diğer taraftan retorik ve aforizma ikisini birlikte değerlendirirsek şöyle bir durum var: Şimdi estetik olanın yanında retorik biraz daha siyaset işi gibi geliyor. Çünkü güzel söylemek güzeli söylemek demek değil. Güzeli anlatmışınızda estetik, anlattığınız herhangi bir şeyi güzel anlatmak istediğinizde retorik... Şimdi şiirde biz hangisine yaklaşmalıyız, gençler hangisine yaklaşmalı? Gençler estetik olana yaklaşmalı ama gençler retorik olana yaklaşıyorlar. Bunu biraz daha estetize etmek lazım, diye düşünüyorum. Gençler bunu yaptıkları takdirde genç şair genç şiir sınıflaması içerisinde belli bir yere ulaşacaklarını düşünüyorum. Bir de aforizma patlatmak meselesine kısaca değineyim: Mesela "Şiir bir armağandır." Şimdi "Şiir bir armağandır"ı aforizma olarak düşünürseniz eğer, bunun sesine bakmamız lazım. Mesela şiirdeki kelimelerde ses güzel, ama armağanda bir anda yukarı çıkan bir seviye... Dolayısıyla şiirde yeniyi bulmak, şiirde yeniyi yakalamak... Ama aynı zamanda aforizma kısmını kabul ediyorum, reddetmiyorum ama asla bunu bir şiir işçiliği şeklinde sunmalarını beklemiyorum. Dolayısıyla şiirin temel sorunları bizim için mesele. Yoksa genç şair, genç şiir değil... Bu saydığım

sorunları şiirin temel sorunları olarak görüyorsak eğer, gençlerde de var. Diğer yaşı genç olmayan şairler gibi... Dolayısıyla ben olaya böyle bakmak istiyorum: Genç şair, genç şiir diye bakmak istemiyorum. Çünkü şiirimizin genç olduğunu düşünüyorum ben hâlâ. Divan şiirinin de hâlâ genç olduğunu düşünüyorum, her ne kadar gündemde olmasa da genç bir şiirdir, okuduğunuzda zevk alırsınız. Dolayısıyla genç şiirimiz var, genç şairden ben bahsetmek istemiyorum, çünkü bu sadece yaşa indirgemek oluyor, şairi oluşturan diğer hasletlerden söz etmemek anlamına geliyor.

- Teşekkür ediyoruz.

- Eyvallah üstadım...

Vural Kaya:

Meryem Hanım buyurun! Dijital değişim sınavına geçelim.

Meryem Kılıç:

Aslında ben de bunu söyleyecektim. Ertuğrul Rast'ın söylediği gibi model olan ya da yeni yazılan şiir genç şiir midir? Süreyya Yaman'ın söylediği gibi... Genel anlamda yeni olanın yeni yazılanın bir önceki yazılana göre genç olduğunu meselenin üretmekle ilintili olduğunu ben de düşünüyorum diyerek toparlamış olayım.

Dijital ile ilgili de şunları düşünüyorum: Şimdi bazı dergiler hem basılıyor, hem elektronik ortamda yayınlanıyor hem ya da sadece elektronik ortamda yayımlanıyor. Şimdi bir iki şeye baktım, Türkiye e-kitap okumada dünya ortalamasının altındaymış mesela. Onu işte dijital şiir okumaya alalım, biz çok böyle okunması gibi gelmiyor. Bu durumda bu oranlara baktığımızda şimdi bizler için aslında dijital dünya telefonlarımız ve aslında sosyal medya. Yani 10 yaş altı da dijital dünyada 60 yaş üstü de. Ya video izliyoruz ya fotoğrafa bakıyoruz, yani seyrediyoruz. Şimdi kendinizden pay biçelim. Bir gönderiye baktığımızda altına yazılan yazı uzun mu kısa mı, kısayı okumayı tercih ediyoruz. Dolayısıyla oradan şuraya geleceğim: Dijital ortamda işte yayınlanan bir şiire ne kadar dikkatli bakacağız, bir dergiyi ne

kadar dikkatli okuyacağız? Yani iki kapak arasında olsun. Gözlerimiz kâğıdı arıyor çünkü. Bu anlamda o ortamlarda yayınlanan şiirlere bizler haksızlık yapabilir miyiz, gerekli önemi verebilir miyiz ya da orada yazan genç arkadaşlar ne kadar kendilerini gösterecekler, onu düşündüm. Böyle bir çıkmaz var dijital ortamda yayınlanan dergilerle ve şiirlerle ilgili. Oradan yine genç şiire dönecek olursak; belki şunu ekleyebilirim: Evet yaşla ilintili değil, şairin oluşturduğu dilinin sürekli genç ve diri tutmasıyla ilgili. Evet, herkes mizacına uygun, tabiatına uygun bir yol buluyor ya da toplumsal şiirler yazıyor ya bireysel şiirler yazıyor ya imgelerle bir şiir oluşturuluyor ya da tamamen uzaklaşmak istiyor. İşte 20. yüzyılın 2. yarısından sonra görsel şiirden bahsediyoruz, son şiirden. Şu an düşünsel şiir konuşuluyor. Yani sürekli bir şeyler oluyor, herkes kendine uygun bir yol tutmuş gidiyor, ama mesele zamana karşı o tuttuğu yol sağlam ilerleyecek mi, o oluşturduğu dil genç kalacak mı, mesele bu. Yani sürekli yenilik içinde olması aslında bir sanatçı için sanata başlamaktan ziyade devam ettirme problemini doğuruyor.

Vural Kaya:

– Genç şairin işi zor zaten. Sürekli çok büyük adalarda küçük parçacıkları keşfetmekle meşgul. Genç şairin güncel olan dili kullanması, genç şiir ifadesini kurtarmıyor. O da buna yükleniyor zaten yeni metaforlarıyla, söylemesi gerekeni yeni çıkışlar yaparak. Burada zor bir alan var genç şiir için. Bu dijital mecrayı dijital dergileri takip ediyor musun?

– Ben düzenli takip ettiğimi söyleyemem. Daha çok...

– Dergi oluşumları, arkadaş oluşumu ya da bireysel çıkışları olan bir sosyal medyada şiirin dönmesini anlıyoruz, farklı farklı... İsmi zikretmeyeceğim sosyal medya mecraları var, ama şiir değil, şiirin oraya akması değil sorunumuz. Dijital oluşumlar modern şiirin gençler eliyle dijital mecrada bir oluşuma dönüşmesi ve dergi adıyla çıkması oluyor ya da bir ekip kurmaları oluyor bir şiir düşüncesi ortaya koymaları oluyor. Bunlar konusunda mesela ne diyorsun?

– Meselenin zamanla ilgili olduğunu düşünüyorum. Yani bakalım beş yıl on yıl sonra gençlerin bu tercihi devam edecek mi? Okur oranı ne olacak, muhatap bulacaklar mı? Zamana bırakırım açıkçası.

- Mesela şu anda bir boşluk doldurması söz konusu mu, bireysel fikriniz nedir?

- Ben kendi adıma basılı yayından tarafım. Boşluk doldurma konusunun erken olduğunu düşünüyorum şu anda.

- Orada değil ama bu oluşumlar ciddi ciddi güçlüler. Genç enerjik olabiliyor, bir yer kaplıyor matbuatın önemsizliği, dijitalin önemliliği değil yani. Mukayeseye gitmiyoruz, burada da bir değer üretiyor gibi geliyor bana. Bunlara nasıl bakacağız? Yani burada kalıp kalmayacağına... Tabii bu dijital dünya kendini sürekli yeniliyor, yenilediği zaman ona tekrar adaptasyonu sağlayabiliyor ve bu süreklilik arz ediyor aslında. Buradan da iyi şeyler çıkıyor gençler adına bazen. Bu oluşumların değişeceğini ve değiştikçe yeni adaptasyonları olacağına inanıyorsun galiba. Matbaanın şerefi ve haysiyeti çok yüksektir, yani onu hiç tartışmıyoruz.

- Bitirdiniz mi efendim?..

- Öyle kabul edelim. Teşekkür ederim.

- Eyvallah biz teşekkür ederiz.

Vural Kaya:

- Yeni şiir, genç şiir dili, dijitalleşme, dijital dünyayla olan bağ... Bu mecraların şiirin imkânına katkısı ne? Elbette gençleri yetiştiren bir tarafı var.

Resul Tamgüç:

Önce sana ve değerli Başkanuma teşekkür ederim böyle bir imkân sağladıkları için. Arkadaşlar literatür karşılığıyla başladı, yani etraflıca anlattı. Gençlerin anladığı bir şey. Yeni olan, yeni temel verimli kavramlardan daha çok, saçmalama hakkını sonuna kadar kullanan, oyunbozan, etki altında kalan şiir...

Geçenlerde biri sormuştu. Asım Gültekin öldü, Sezai Karakoç öldü. Yeni Asımlar, Sezailer çıkar mı? Çıkmaz! Mehmet Akif de çıkmaz, Necip Fazıl da çıkmaz! Allah da çıkartmasın. Çünkü yeni

tecrübeler; yeni Mehmet Akifler, yeni Necip Fazıllar çıkaracak. Çünkü onları o dönemin tecrübeleri çıkarttı. Yani Mehmet Akif'in şiir yazdığı dönem eğer bir savaş ortamı olmasaydı Mehmet Akif başka bir şiir yazardı. Necip Fazıl'ın yaşadığı dönem olmasaydı -hani bir mahalle sözcülüğü misyonu ki ben ilahi olarak görüyorum- ilahi olarak üzerine yüklenmeseydi başka bir şiir yazacaktı. Yani genç, dönemin tecrübelerini iyi değerlendirmiş, kendini inşa etmiş kişi olma durumunda.

Şimdi gençler ve gençlik, şiir dedik. Şimdi hepimiz şiir için niye başladığımızda ilgili üç aşağı beş yukarı afili laflar ederiz ama hepsinin temelinde ilahi varoluşta olduğu gibi bilinmek ve şöhret olmak var. Şimdi bugüne geliyoruz, yani dijital çağda bir gence. Hepimiz lisede düştük bu şiir belasına. Biz lisede fanzin çıkarırdık, şimdi gençler tweet atıyor, yani o şöhret iştahını, nefsinı körlüyor. Dolayısıyla bir körleşme geliyor. Ben şunu daha çok önemsiyorum: Bir genç niye şair olacak, yani şair olmalı mıdır?

E-kitap bir dönem çok konuşuldu ama istenilen yankıyı bulmadı. Bizler ufak ufak öldükten sonra belki yaygınlaşacak. E-kitaptan önce, kitap okuyup okumadığımızı tartışmak lazım.

Meseleyi basite indirgemek gerekiyor ve basit düşünmek gerekiyor. Olayı yalın haliyle anlamak lazım. Şimdi bugün bir genç; zihin yapısı olarak, his olarak şiire niye insin. Şöhret olmak istiyorsa tweet atar. Yani efendim Fuzuli okuyacak, Şeyh Galip okuyacak, Sezai Karakoç okuyacak, efendim Frankfurt okulu ne diyor diye bakıp kafa patlatacağına atar iki sığ tweet, retweet olur; gayet mutlu, mesut... Yani lisede -ağabeylerim burada- insanlar sevdiklerine -turnak içinde söylüyorum- kız tavlama için şiir yazardı. Şimdi böyle bir şey yok. Birkaç ince şey, birkaç foshop ile yaptığınla gayet mest ediyorsunuz. Yani kitap okumalarına da gerek yok. Kitabın resmini ve kahveyi paylaştılar yeter. Şimdi şiirin muhatabı var mı? Aptallaştırılmaya doğru gidiyoruz. Yani yazı nasıl başladı? Mağara resimleri idi. Sonra efendim duvarlara kazıldı, sonra kâğıt kalem icat edildi, kâğıt kalemle ne yaptık? Sonra efendim biz fanzinler çıkardık, o esnada internetle tanıştık. İnternette de bir şeyler yapıldı bloglar çıktı sonra web siteleri, uzun uzun yazılar... Facebook yapıldı. Bir tane görsel koyuyorsunuz, daha uzun metin yazıyorsunuz hatta bazı ağabeyler var Facebook'ta yazdım diyor. Tabi bayağı bir fırça yiyorlar benden. Sonra Twitter çıktı. Belli bir karakter sayısı geldi, yani yazamıyorsunuz, yazdığınız

şeyin tek bir seferde vurucu olması ve retweet olması lazım. Ne oldu cümleler kısaldı, usta işi olması gerekiyor. Tamam, bu tabii şiire uyar, ama bahsedilen sığ kesimin hedefi retweet olunca seviye düşüyor, yani Osman Özbahçe senin eleştirdiğin işin üzerine bu kadar kafa patlatmış bir adam ama tweeti bu kadar bilmez. Ama atıyorum x kişi, basit, sığ bir paylaşımınla daha çok bilinirliğe kavuşuyor. Bu adil mi, bu doğru mu, bu ahlâklı mı, o ayrı bir konu.

Nihayet İnstagram'a geliyor, yani tekrar mağara resimlerine dönüyoruz. Bakan, önemli olanı kabul eden bir insan ve biz bu insanda bir şey okuyup, kendi zihin dünyasında canlandırmasını bekliyoruz.

Şiirin geldiği yer, şiirin muhatabı, şiiri yazma kapasitesi olan kişilerle ilgili sıkıntılar var. Dijitalleşmenin imkanları var, sonuna kadar faydalanalım ama insan tasavvurunda bir dejenerasyon var. Yani biz dijitalleşmeyi -sanat, edebiyat dijitalleşmesini- tek bir şeyle konuşmamamız lazım.

Vural aya:

– Yasemin Kapusuz Hanım sözü size bırakalım.

Yasemin Kapusuz:

– Evet ben sakinleştirerek ortalığı... Genç Şiirin Dijital Kültürle İmtihanı...

“Genç olmak, genç olmayı hak etmekle mümkündür ve gençlik ikbal merdiveninin ilk basamağı değildir, hiç de olmamıştır.”

Evet, heyecanlıyım. Şair diyor ya “Yaşamayı bileydim, yazar mıydım hiç şiir.” Ben de konuşmayı bileydim, yazar mıydım hiç şiir, derim. Çünkü şiir zor iş hepimiz çok iyi biliyoruz. Biz olabildiğince az sözle olabildiğince çok şey anlatmaya çalışan insanlarız. Aynı şekilde bunu herhangi bir mesele konuşulurken de yapmaya çalışırız. Vaktin önemini de biliyoruz.

15 ile 24 yaş aralığı genç olarak addediliyormuş. Ben 25 yaşında genç bir öğretmenim. Öğrencilerime söz verdim. 25'i geçmeyeceğim. Bu sebeple her yıl

güncelliyorum kendimi. Burada genç şiir var ve dijital kültür var. Ve imtihan... Biz şu an hem matbu hem de dijital çağı bir arada yaşadığımız için böyle bir gündemimiz olsun. Olsun da. Şiir, meselemiz olsun. Olmaya devam etsin. Yalnız şiir hakkında herkesin bir zevki vardır, fikri de var. Onlar da olsun. Şiir derdiyle hoş olalım yeter ki.

İstanbul Üsküdar'da edebiyat öğretmeni olarak görevime devam ediyorum. Gençlerle işim. Şiirin genç olması deyince biraz da şairin genç olması üzerinde duruldu, duruluyor sanki. Ancak bir şiir asla bitmez, küllerinden doğar, yenilenir, tazelenir. Dolasıyla şiir gençtir. Ve ben de inanıyorum ki şiir, yıkılmayan kalemizdir.

Şimdi şöyle bir durum var değil mi? Gençler, sosyal medyayı daha çok seviyor. Oradan şair oluyorlar, hızlı ve kolay bir şekilde. Bunun önüne geçebilir miyiz? Hayır. Önümde benim de gördüğünüz gibi olası acil bir duruma karşı telefonum duruyor, sessizde. Ben de hem basılan dergilerde -ki onlar baba ocağıdır- hem de dijital dergilerde şiir yazıyorum. Şairlik iddiasında olmadım, olamam. Ancak güzel bir fotoğrafla şiir paylaşmayı ben de seviyorum. Her birinin yerinin de ayrı olduğunu düşünüyorum. Elime kalemi alıp köşeme çekilip dergimi de güzelce okurum. Dinlenmek için uzandığımda da elimdeki telefonda şiir okurum. Çok yorgunsam da sosyal medyadan şiir okurum. Asla sosyal medyadaki de şiir mi demem. Okursam okurum, okumazsam da okumam. Yani ben okumadım, beğenmedim diye o şiir, şiir olmaktan çıkmıyor. Dijital olmayan dergilerde de okumadığımız şiir vardır. Ancak dijitalde de çok iyi şiirler var. Madem biz biraz iddialı bir başlık altında konuşuyoruz. Tam da size gençlerimizin yaşadıklarını anlatabilirim. Farklı çalışmalar yapıyoruz onlarla, okuma ve yazma serüvenleri sürecinde. Kendilerine dergilerde yer bulmak istiyorlar ve maalesef bulamıyorlar. Onlar da hızlı bir şekilde örgütlenip fanzin veya dergi çıkarmaya başlıyorlar. Gençler inanın bizden çok çok daha hızlı bir şekilde okuyabiliyor, yazabiliyor, yazdıklarını paylaşabiliyor. Okuma oranı azmış ülkemizde. Kemmiyet mi? Keyfiyet mi? Ne? Okuyan yokluk içinde de bir yolunu, imkânını bulup okuyor. E-kitap okuma oranının da bizim ülkemizde çok az olduğunu söyledi Şair Meryem Kılıç arkadaşımız. Ben keşke okusalar da dijital okusalar diyorum.

Literatür konuşmayacağım. Şiir bana cenneti hatırlatır, her şeyin en güzelinin olduğu yer ve gençlik. Cennette hepimiz genç olacağız. Genç

kalmayı hepimiz istemeliyiz belki de. Ruh ve beden... Hani hesaplanır ya beden yaşınız, ruh yaşınız diye.

Ve gönül. Başka dillerde karşılığı olmayan o güzel kelimeyiz, güzel gönlümüz. Gelenekte gönlü kocaltmamak diye bir tabir vardır ve önemlidir. Sanırım bu önemli bizim için. Divan edebiyatından, tasavvuftan beslenmeye çalışıyorum. Yeni kalmaya çalışıyorum. Yalnız şiirlerin şiir olup olmadığına sadece dergi editörlerinin karar vermesini istemiyorum. Şiir benim için gerçekten çok çok özel. Hani Fuat Köprülü Dede Korkut Hikâyeleri için söyler ya “Türk edebiyatını bir kefeye, Dede Korkut Hikâyeleri’ni bir kefeye koysanız Dede Korkut ağır basar” diye ben de bütün diğer türleri roman, hikâye, masal vb. hepsini bir kefeye, şiiri ayrı kefeye koysam şiir ağır basar. Biz var olan rutinimiz içinde güzelliği, güzellikleri ortaya çıkarmaya çalışırız. Fotoğraf çekerken de büyük bir kargaşanın içinden bir kompozisyon oluşturuyoruz. Neticede bütün sanatlar da kompozisyon, uyum değil mi? Renklerin uyumu, kelimelerin uyumu... Bu noktada gençlerimize yol açıcı olmamız gerektiğini düşünüyorum. Şiiri yozlaştırmadan evet ama şimdilik böyle bir durum söz konusu değil. Bırakın, tesirli, büyülü söz söylesinler, fotoğraf çeksinler, resim yapsınlar ve onları dijital ortamda paylaşsınlar. Onların da bir okuyucusu olacak, geleneği canlı tutan dergilerin de... Ben aynı şeyi tekrar edip duracağım sanıyorum. Hepsi var olsun. Şiir, muhababını bulur. Küllerinden doğar. Bitmez. Tükenmez. Ayrı konulara, şiirin ne olduğuna değinmek istiyorum ancak konumuz zaten geniş bir konu imiş. Bunu da yeni fark ediyorum inanun. Hiçbir hazırlık yapmadım. Ne konuşacağız ki bu konuda, dedim. Yaklaşık iki saat oldu ve biz hala devam ediyoruz. Şükürler olsun. Şiir, hiç bitmesin.

Üniversitede okurken babamdan cep telefonu istemiştim. Evine telefon bağlattık ya telefona ne gerek var, demişti. Olur mu baba ya, hangi devirdeyiz, ev telefonu ile olur mu, demiştim. Bu aklıma şimdi gelen bir örnek. Nasıl ki biz atalarımıza itiraz ettik, yeniyi istedik. Bizim gençlerimiz de bizden isteyecek. Kaçınılmaz bu halden. Şiiri sosyal sorumluluk olarak gören gençlerimiz de var, sadece sevgilisine güzel söz söylemek için de gören gençlerimiz de. Hepsinin birer ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Biz bir meyveyi sevmediğimizde o meyve, meyve olmaktan çıkıyor mu? Çıkıyor. Şiir de öyle. Edebiyatın, sanatın zirvesi. Çok konuşmayacaktım değil mi? Ümitvarım. Konformizm bizi nereye götürür bilmiyorum ancak şiir her zaman var olacaktır.

Şekil mi değiştirir, dergilerden sanala mı taşınır zamanla görebiliriz onu da. Zaten hangisi iyi hangisi kötü gibi bir şey de konuşmayız, konuşamayız. Hepsinin yeri ayrıdır. Baştan beri söylediğim gibi. Nesir, yürümek ve koşmak gibi, diyor Valery; amaca yönelik. Şiir ise dans etmek gibi. Düşünün, dans etmenin bile çok çok başka halleri var. Biz hayret edebilen insanlarız. Durup ince şeyleri düşünebilen, mecaz ifade edebilen, kelimeleri yormayan, sözü de yormayan... Uzatmayayım o halde. Öz ve özetle şiir ve iyi şiir, muhatabını nerede olursa olsun bulacaktır ve hiç bitmeyecektir. "Çıkar asar-ı rahmet, ihtilaf-ı re'y-i ümmetten." Ne güzel düşünceler paylaştık birbirimizle. Emeği geçen herkese gönül dolusu teşekkür ediyorum. Rabbim bizi de neslimizi de şiirden ayırmasın. Şiir, derdimiz, dermanımız, meselemiz, vesilemiz... Hayra, şuura, edebe, güzelliğe... Şiirle dolu nice güzel günlerde buluşmak ümidiyle...

Vural Kaya:

– İdris Ekinci söz almak istiyor.

Şimdi ben şunu merak ediyorum, şiir dijital ya da matbu olunca ne oluyor, nasıl ayırt ediyoruz bunu? Bir kanun var mı?

İbrahim Demirci:

Çok yerinde bir soru. Eğer şiir dediğimiz şeyi söz yani kelimelerle, cümlelerle, harflerle somutlaşan bir nesne olarak görüyorsak dijital şiir diye bir şeyden bahsedemeyiz. Yok yani kâğıt üzerine değil de ekran üzerinde görünüyor diye mi dijital oluyor? Hayır. Öyle olmamak gerekir. Teknik bir mesele bu. Ama yeni kuşaklar için diyelim ki elinde tabletle, bilgisayarla büyüyen bir çocuk için, genel olarak sanat ve özel olarak şiir, sadece kelimeye dayanmayan, görüntünün geometrik şekillerin, başka şeylerin, sesin de içinde yer aldığı yeni bir ürün olabilir pekala. Ama o hayatın içine doğan, o araçlarla yetişen bir çocuk, bir sanatçının şair olduğu zaman o öğrendiği ve kullandığı imkanlarla yeni bir şeyi üretebilecek mi ben bekliyorum şahsen olmasını. Bekliyorum, olabilir, ama yok ortada böyle bir şey.

Buzdokuz dergisi çevresinde yapılan video vesairenin de devreye girdiği üretimlerin görsel şiirin gelişme şansına katkısı olabilir. Ama işin özü değişmeyecektir, işin özü nedir? Var olan insanın mevcut olanla, gördüğüyle yetinmemesi, daha çoğunu, daha ötesini, anlamı, maverayı istemesi...

Hanımefendi cennet benzetmesi yaptı. Bazılarını rahatsız edebilir bu, ama mükemmeliyet anlamında ya da daha etkili, daha çarpıcı olan anlamında bir arayış söz konusu olduğundan cennet diyor. Yoksa her şeyin sakin, sütlüman olduğu herhangi bir sorunun söz konusu olmadığı bir mutluluk şubesi anlamında cennet yok. Öyle bir şey söz konusu değil. Hatta cehennemle cennetin karıştığı cehennem diye bir kelime üretildiğini biliyorsunuz. Cehennem söz konusu olabilir 21. yüzyılda.

Vural Kaya:

- Dijital şiir denildi. Hakan abi konu senin alana geldi de... İdris Ekinci'nin sorduğu bizim konumuz şeydi aslında yani şiirin yazılan, bunca şiirin dijital ortamda yayımlanması, yaygınlık kazanması... Burada gidiyorduk.

Ekinci:

- Onu açıklamaya gerek yok. Mesela şu mu? Şimdiye kadar konuşulanlar, yani matbuyu dijitale geçirmek? Ben şunu merak ediyorum. Sorum şuydu: Yani şiirde ne değişti? Değişmedi mi?

Kaya:

- Gençler bunu okumadığından da değil. Orada görünen bir âlem var, bu görünen âleme taşıyarak daha hızlı bir şeyler yaşamak istiyorlar. İşte biraz önce bahsettik, orada tanınmışlık duygusu gibi bir şey geliştiren bir şey. Bu ayrı bir şey ama hocamın cevabı çok yerinde dijital şiire bir cevap oldu.

Hakan Şarkdemir:

- "Teknolojinin kötü cinleri yoktur." diyor. Teknolojiyi nötr bir şey olarak anlamamak lazım ama teknolojinin bizi çerçevelediğini de hesaba katmak lazım. Yani bir anlamda bizi abluka altına aldığını da kabullenmek lazım. Fakat İdris'in sorusu aslında doğru bir soru. Şöyle yani görüntü dosyası gibi metin dosyası da bilgisayar ortamında, elektronik ortamda gördüğümüz o dosya aslında görünmez. Biz onu her keresinde yeniden sahneliyoruz. Her keresinde yeniden oynatarak

sahnelemiş oluyoruz. Yani bize muhtaç. Dolayısıyla her keresinde de orijinal bir şeyle karşılaşılıyor ama şiire gelecek olursak şiir değişmiyor. Çünkü şiiri şiir yapan şey aslında düşünce. Yani sadece kelimelerden oluşmuyor şiir. Tamam, müziksel bir ifade var, dil var, görsellik var, boşluk olabilir, tipografik olabilir ama onun şiir olabilmesi için arkasında bir hikâyesinin olması, bir düşüncenin olması da gerekiyor. O anlamda, burada mecra değiştireyim. Dijital ortamda sesi, görüntüyü uydular aracılığıyla yukarı gönderiyoruz, buradan geri alıyoruz. Yani update gibi şeyler var. Sesi görüntüye, görüntüyü şeye, hepsini kodlara çevirebiliyoruz. Yani yer değiştirebiliyoruz. Yani bir metin dosyası da gönderdiğimizde, görüntü dosyası da gönderdiğimizde uzaya bu bize dönüşerek de gelebilir, farklı bir şekilde bozulmayla da... Yani bunu, bu mecraı bu şekilde anlamak lazım. Matbuat mesajın kendisidir. Mesajı etkileyecektir elbette. Ama bunu nötr bir şey olarak anlamamak lazım, yani bundan şiire veya sanata ne kazanıp getireceğini almamız lazım. Yani dijital kötüdür, matbu iyidir ya da matbu kötüdür, dijital revaçtadır diye kestirip atmamak lazım.

Elektronik ortamda birçok şey kayboluyor, bozulmaya uğruyor, farklılaşıyor, onu anlatmak istedim.

Kaya:

– Yani yaygınlık kazanması, genç şiirle bağının olmasını şundan önemsiyorum. Gençlerin bunu aktif kullanıp ama kullanırken bir taraftan da bu değerli şeyi deforme etmesi, bozarak yaygınlaştırması da mümkün olabiliyor. Dijitalleşmenin karşısında elde edilmiş verinin yani şiirin bundan etkilenip etkilenmeyeceği, ana temayül burdan...

Ömer Lütfi Ersöz:

– Gençlerden sormayın demeseydiniz bir şey söyleyecektim ama kendimin de 33 yaşında cennet yaşıyla özdeş olarak o dönemde şiiri bıraktığımdan, üstüne sayılmadığından dolayı bir genç olarak şu katkıyı sunmak istiyorum: Ebu Eyyûb El Ensârî Hazretleri 80-90 yaşında efendimizin övgüsüne mazhar olabilmek için İstanbul'a fethi koşmuştur. 2 diyenler de var 4 diyenler de söz konusu. Dolayısıyla fiziki durumun hiçbir farklılık arz etmediğini, Hz. Ali Efendimizin de ifadesiyle "Çocuklarınızı çağın gereklerine uygun bir şekilde yetiştirin." ifadesinden yola çıkarak, var olan dijitali, var olan sosyal medyayı, var olan etrafımızdaki unsurları görmezden gelemeyiz. Gençlerimizi

değerlerimize uygun bir şekilde dijitalle bütünleştirerek geliştirmek durumundayız.

Evet, kitabın kokusunu dijital vermez, doğru. Tabi ki dergilerin güzelliğinin ayrı bir tadı, yeri var ama içinde olduğumuz dönemlerde dijital çağda yaşadığımızdan dolayı da ileriye dönük kitapların tamamının neredeyse dijitalle doğru kayacağından bahsediliyor. Onun için yeter ki değerlerimize bağlı kalalım, yeter ki gençlerimizi millî, manevi, ahlaki değerlerle dopdolu şekilde yetiştirelim. Ama fikrimizi koyalım diyorum ben. Teşekkür ederim.

Kaya:

- Buyurun abi, siz devam edin.

Ali Saçkara:

- Genç şiir ile oturmuş şiiri biraz kavram kargaşasına kurban ettik galiba. Mevlâna genç şair değildir bence, oturmuş bir şairdir. Kült olmuş, ölümsüzlüğü yakalamış şairlerle genç şairleri birbirinden ayırmalıyız. Değilse bu tartışma asla sona ermez. Mevlâna oturmuştur, kült hâline gelmiştir. Yunus Emre kült hâline gelmiştir ve genç şairler onların dilini onların makamını yakalamaya çalışırlar. Bu hep böyle olagelmiştir. Mesela Birinci Yenicilerden Orhan Veli ve arkadaşlarını ele alalım. İkinci Yeni Hareketi'ne bakalım. Bence ikisi de gençlerin otoriteye isyanıdır. Yani kült olanı kaldırıp yerine geçme tavır ve çabaları... Değilse işte Sezai Karakoç, Necip Fazıl'ın koltuğunu asla alamazdı. Bugün de hangi şair çıkarsa çıksın, yani şair, bir öncekilerle kıyaslanıyor. Dolayısıyla genç şairin yeni bir şey söylemesi lazım. Yeni şiirleri oluşturduğu ve kendini kabul ettirdiği zaman da artık oturmuş şair oluyor.

Genç şairlik yaşla ilgili mi? Çok ilgili olmasa da ilgili. Çünkü eşyanın tabiatı gereği, benden öncekilerle yarışacaksam ondan farklı bir şey söylemem lazım ki onun söylediklerini tekrar etmeyeyim.

Bu noktada dijital kültür ya da dijital medya dediğimiz şey bence gençlere muazzam bir avantaj sunuyor. Çünkü dergiler, büyük edebiyat dergileri otoritelerin elinde, 18 yaşındaki bir çocuk dergilere giremiyor. Kendini göstermek

için ne yapacak? Hazır olan şiir ortamlarına giremeyince kendi ortamını kendisi yaratacak. Bugün sosyal medyada da durum aynı. Sosyal medya şiirlerinin kalitelisi var kalitesizi var. Aynı şey matbu eserlerde de söz konusu.

Basılmış şiir kitaplarına bakınız. Yayınevi bulamayan şair parasını verip şiir kitabını bastırıyor. Dolayısıyla biz yetişkinler sosyal medyada gençleri desteklemeli en azından kabaca iyiyle kötüyü ayıklamalıyız. Onlara rehberlik etmenin bir borcumuz olduğunu düşünüyorum. Çünkü bütün yeni hareketler ihtiyaçlara göre gerçekleşiyor. Şiir yeni de olsa her zaman samimi bir sanat. Milli şairimiz Mehmet Akif Ersoy, şiirinde söylediği her şeyi yaşayıp inandığını söylüyor.

Fuzuli genç şair dedik, ben buna katılmıyorum. Mevlâna genç şair dedik. Mevlâna oturmuş şairdir. O bir anlayış olarak oturmuştur. Ama o anlayış yenileniyor. Bizim Mevlâna'dan daha büyük olabilmemiz için ondan farklı bir şeyler söylememiz lazım. Dolayısıyla bu gençlik, genç şairlik meselesi kuşak çatışması bence. Son olarak şunu söyleyeyim: Sosyal medyada şiir kalitesizliği var, var ama bu şiirlerin arasında çok iyileri de var. Aynısı matbu eserlerde de var. Teşekkür ediyorum.

– Ben özellikle farklı ele aldım kavramları, o yüzden ben genç şairle genç şiirin ayırt edilmesi gerektiğini söyledim. Ve genç şiir olarak vasıflandırdığımız şeyin niteliklerini söyledim. Ertuğrul arkadaşımız genç kavramının işte TDK'deki karşılığını söylemişti. Oturmamış, olgunlaşmamış. Bense genç kavramındaki niteliksel özelliklerin ağzına vurgu yaparak genç şiiri nasıl algılamak gerektiği üzerinde durarak bu tanımlamayı yaptım. Yoksa ben de sizin söylediklerinize kesinlikle hak veriyorum. Ben genç şiir bağlamında, yenilik arayışında olan eskiyi taklit etmeyen, geleceğe dair ideali sunan ve şiirlerin arasında kendini farklılığıyla hissettiren şiiri kastettiğimi, bu anlamda bunların bu şekilde vasıflandırılması gerektiğini söyledim. Sizinle ayrı şeyler ifade etmiyoruz aslında.

Saçıkara:

– Ben hem katkı hem itiraz anlamında söylüyorum. Dönemsel olarak gençlik anlayışı bitiyor. Yani 1. Yeni hareketi genç bir hareket, 2. Yeni geldiğinde 1. Yeni hareketi ihtiyarladı. Böyle bakarsak daha iyi algularız her şeyi diye düşünüyorum.

- Ben genç kavramını farklı şekilde ele aldım aslında; şair olarak değil şiir olarak gençlikten ne anlamamız gerektiğini vurgulayarak asla başlamıştım.

Saçıkara:

- Teşekkür ederim.

Bir dinleyici:

- Tekrar hepiniz hoş geldiniz. Tabi ki konuşmacılarımızın ve dinleyicilerimizin sahip oldukları görüşlere saygı duymaktan başka elimizden bir şey gelmiyor ama şunu ilave etmem gerekiyor: Rilke ile yaş olarak yine genç bir şair, daha doğrusu yazmaya yeni başlayan bir şair arasında ufak bir diyalog geçiyor. Diyalog şöyle: Metinlerini gönderiyor ve bu metinler acaba şiir mi, bunlara ne diyeyim ya da ne yapmalıyım, diye tavsiyeler istiyor. Bununla ilgili ayrıntılı bilgiyi Genç Bir Şaire Öğütler kitabında güzel anlatıyor zaten ama ona verilen cevabın kısa bir özetini aktarayım: "Burada kendi iç dünyanı düşün ve bunlara istediğin isimleri ver. Yani sen şiir diyorsan şiirdir." halinde bir cevap veriyor Rilke. Devamında da "kendi yerini açıklamaya ihtiyaç duyabilecek kadar başkalarına fazla zaman harcama." diyor. Yani dijital medyanın veya daha doğrusu dijital dergilerin aslında bugün sağladığı en büyük fayda bu. Yani başkalarına kendimizi açıklamaya yönelik bir zaman harcamıyoruz. Bugün Türkiye'de yaklaşık 15 tane dijital ortam var değerli olarak. Yedi sekiz tanesiyle yakın ilişkiler içerisindeyiz. Emin olun orada yayınlanan bazı ürünlerin bugün Türkiye şartlarında kültürel seviye açısından -ya bakış açısı veya inanç bir sürü şey söyleyebilirsiniz- hiçbir matbu derginin yayınlamayacağı, buna cesaret edemeyeceği, risk alamayacağı veya o sorumluluğu üstlenemeyeceği birtakım görsel şablonlar var.

Haliyle ben kendim böyle ifade ediyorum. Açarım, sitemi kurarım ve yayımlarım. Buna da ben şiir diyorum veya başka bir şey diyorum. Bu özgürlük alanı olduğu için haliyle orada bir yaşama alanı, bir var olma alanı buluyor kendisine ve böyle devam ediyor. Ama şunu da gördük: Sadece matbu dergilerde seksenli yıllardan itibaren, doksanlı yıllardan itibaren yazmakta olan şairlerimiz var. Onların da özellikle pandemi sürecinde dirençleri kırıldı ve pandemi sürecinde yavaş yavaş dijital dergilere şiir göndermeler falan yaşandı. Bugün de görüyorum. Buna seviniyorum.

– **Kaya:**

Sen, burada ileri düzeyde bir özgürlük alanı açıldığını söylüyorsun.

– Kesinlikle!..

– Dergiler bir oluşum, matbu dergilerin bir oluşum oluşturduğunu ya da bir çeteleşme var. Bu da olabiliyor. Burada gençlerin bir kalıba sokulamayacağı ve gençlerin buna bir itirazı olduğunu, burada özgürlük denen o tatlı şeyi ele alarak burayı tercih etmeye çalıştığını ve matbuattaki o dikte edilen şeyleri mu kendisine hiç uğramadan daha farklı, yeni bir özgür alan açtıklarını ama burada matbu dergilerin de bir miktar suçunun olduğunu söylüyorsun.

– Evet. Bunu iddia ediyorum ama kendi aralarında bir alışveriş var. Yani şunu gördüm. Mesela şiir başlığına bir isim veriyor şair, matbu dergi bu olmaz, değiştirelim diyor. Ama dijital ortamda bunu sorabileceği hiçbir nesnel varlık, insan, canlı olmadan anında yayımlayabiliyor. Ve bu dolaşıma girdiği vakit, matbudaki kişi sonraki dönemde kendi matbu dergisi için şiir istediği de oluyor. Sonraki süreçte matbuda yazmaya çalışan şairin bu sefer benim de şiirim dijital ortamda yayımlar mısın, dediği de oluyor. Haliyle karşılıklı bir alışveriş oluyor.

Kaya:

– Kesinlikle rahat ol. Sen iyi bir yer yakaladın.

– Ben de iki soru bırakmak istiyorum. Şimdi cevap beklemeksizin bırakıyorum. Şimdi şiirin şiir olup olmadığına kişinin kendisinin karar vermesi mümkün mü? Buna sanki başkası karar vermeli gibi geliyor. Buradan da matbu dergilerdeki editöryal incelemenin önemli olduğu hususunu ifade etmek istiyorum. Yani hiçbir editöryal incelemiden geçmemiş bir metnin sosyal medyada ya da dijital ortamlarda -kendisi de yapıyor çünkü- bu şekilde şiir olarak adlandırılarak ortaya konması, bana çok doğru gelmiyor. Size geliyorsa bilmiyorum.

Kaya:

– Ahmet Kot hocam, dijital dünyayı uzun zaman önce keşfettiniz. O anlamda genç diyelim size. Siz bu konuda ne diyeceksiniz? Şiir... Dijital dünya...Öncesi, sonrası... günümüzdeki etkileşimleri....

Ahmet Kot:

– Ben de aslında "Tam yeri geldi, burada gireyim." diye düşünürken sözü verdiniz.

- Keramet gösterdim hocam!

Bir iletişimci şöyle diyor: "Ortam mesajın kendisidir." Şimdi biz eğer yazılı ortamla dijital ortamı aynı şey olarak kabul edersek yanlış bir yere doğru gideriz; çünkü ortam, kendisini dayatıyor. Arkadaşımız Ethem Bey'in değindiği gibi yazılı basında, dergilerde şiirlerimizi yayınlarken bir editör var; usta çırak ilişkisi var. O derginin bir abisi var -yani şair olarak abisi var- ya da bir grup olduğu takdirde de şiirleri seçenler var. Bu, şairin lehinedir. Çünkü öbür tarafta şiirini o ırmağa attığı zaman binlerce şiir o ırmakta akıp gidecek, yani şairin aleyhine. Yani şair yazdığı şiirin gerçekten şiir olduğunu kendi kendine karar veremez, okuyucuyla karar verir. Dolayısıyla oradaki nüansı kaçırmamak gerek.

Kaya:

- Doğru!.. İfade ettiğinin de editöryal süzgeçten geçmesine itirazı olduğunu zannetmiyorum.

- Şöyle: Tabi ki editöryal çalışmayı veya bir düzenlemeyi veya bir otokontrol falan vesaire bunları önemsiyorum. Kesinlikle olmamalı, reddedilmeli anlamında söylemiyorum bunu. Sadece bir arayış, bir çıkış noktası olarak... Mesela ilginç, tek başına şiir olup olmadığına karar veremez falan diyorlar ama...

Hız. İbrahim gerçeği var ortada. Yani Allah'ı bile tek başına, düşünme düşünme, farklı arayışlarla bir anlayışa varıyordu. Yani bir şekilde insan, iç dünyasını dinleye dinleye bir arayışı sonuçlandırabilir. Bu İslam inancında da var, diğer inançlarda da var, insanın kendi özünde de var.

Dijital ortam sadece bu özün küçücük bir yansıması. Bunu istedikleri kadar kabul etsinler veya istemedikleri kadar kabul etmesinler. Sadece benim gördüğüm şu. 47 yıldır, 50 yıldır şiir yazan bir şairin -hem de çok iyi bir şairin- Everest, Yapı Kredi gibi yerlerden kitapları çıkan bir şairin, 20 yaşında, dijital dergisi olan; oğlu, torunu yaşındaki birisine şiir gönderdiğini gördüm. Ben şahidim buna. Sadece bunun iyi bir şey olduğunu söylemeye çalışıyorum.

Ve önümüzdeki yıllar bu işin farklı bir evrene farklı bir yere geleceğinden bahsetmeye çalışıyorum. Bu çok muhteşem bir şey olacak.

Kaya:

– Ahmet abinin söylediği bir şey var: Bir derginin şiire ait düşüncesi olmalı. Bugün Buzdokuz'un bir şeyi düşüncesi var mı kardeşim.

Kafagöz'ün bir cümlesi var mıydı? Vardı. Karabatak'ın şiir düşüncesi var mıydı? Vardı. İyi bir şiir algısı var ve burada belli bir kalıp var. Buralarda sorun yaşayan ve gerçekten de dili olabileceğini sonradan gördüğümüz gençlerin e-dergiler üzerinden, dijital dergiler üzerinden, oluşumlar üzerinden görsel şiir yayımlanmış olması şiir değil, şiire katkı da değil. Dijital oluşumların daha özgür oluşu, orada şiir yayımlamayı kolaylaştırıyor.

Ahmet abinin dediği, o derginin disiplini nasıl olacak? Böyle bir derginin bir anlayışı var.

– Şöyle diyelim. Kafagöz 20 yıl boyunca bunu sürdürdüğünü düşünelim. 20 yıl sonraki gençler diyecekler ki Kafagöz bir gelenek, bunu yok saymayın, bunu kapatmayın, diyecekler. Yani İlhan Berk'e kaç yaşında soruyorlar. "Gelenek için ne düşünüyorsunuz" diye. "Gelenek benim" diyor.

Kaya:

– Aslında biz bu konuda iki tarafı da düşünebiliriz. Dijital dergilerden de geleneği olanlar var. Dijitalde yayınlanan işler var, matbuatta yayınlanan işler var. Aslında iki kanadı olan bir dergi, güncel, taze... Bu yapıda olan bir dergi. Kötülüğü ya da iyiliği değil mesele, o dergiler içerisinde de bir anlayış var. Onu çeteleşmek gibi mi değerlendireceğiz? Editör baskısı olarak mı değerlendireceğiz? O şiir çevresinin kendi şiir anlayışı gibi mi değerlendireceğiz? Onun da belli ilkeleri var. Şimdi Hakan Şarkdemir yayın yönetmeni. Şiirde genciz, oradan kurtarıyoruz ya. Her ürünü yayınlar mısınız? Karabatak yayımlar mı?

Şarkdemir:

– Her şeyi yayınlar mıyız? Her şeyi yayımlamayız ama bu dijital ortamda olup matbu ortamda olmamaya ile ilgili bir şey değil. Yani bir düşünceyle

alakalı bir şey değil. Sen de söyledin: İki kanat var. İki tarafta da biz yer alıyoruz. Burada kendi ölçütlerimiz neyse bakış açım da ona göre. Ama yaşını başını almış üç beş kitap yazmış ama hâlâ aynı şeyleri tekrarlayan bir adama bakışım farklıdır. Yani şairin söylediği özgürlük alanı meselesi, o çok doğru bir şey. Çünkü siz mesela bir video şiir yaptığınızda bunu insanlara nasıl sergileyeceksiniz ve siz buna şiir mi diyorsunuz video şiir mi diyorsunuz? İster bunu video şiir kabul edelim ister kabul etmeyelim. Birileri; genç, yaşlı bu işleri yapıyor ve bunları sunmak istiyor. Bunu matbu ortamda sunamıyor. Matbu ortam iki boyutlu ürünlerde iş görür ama dijital ortam video şiir denilen şeyi de yayınlamanıza imkân sunuyor. Bu önemli bir şeydir.

Ahmet Kot:

- Arkadaşlar biz burada iki ayrı tarzın taraftarı olarak kavgasını yapmıyoruz değil mi? Biz aynı şiir ırmağına şiir taşıyoruz. Dolayısıyla burada hedefimiz doğru şiire ulaşmak ya da şiiri gerçekten belli bir yere çıkarmak. Eğer biz dijital ortamın özgürlüğünü ya da fırsatlarını ve imkânlarını bir açılım olarak görüyorsak şöyle bir yanlışlık yapıyor olabiliriz: Herkesin her türlü sözünü şiir kabul edersek yanlışlığa düşeriz. Yayıncılar bilirler. Bazı şairler gelir, elli defterim var, yayınlar mısınız, diye sorarlar. Şimdi bu elli defterli şairin her şiirini yayımlamaya imkân veren dijital ortam, gerçek şiiri temsil edebilir mi? Bu –teşbihte hata olmaz- resim alanındaki “çoban ressamı” olgusuna benzer. Hiçbir eğitimden geçmemiş kendiliğinden resme başlayıp resim yapan ressamlardır bunlar. Bunların içerisinde birkaç tanesi -yani bir üslup

olarak- ortaya çıkabilir, ama aynı durumu şiire uygularsak biz yanlış bir yere doğru gidebiliriz. Zira her şairin -bu usta çırak ilişkisidir- kendi ustaları vardır.

Şair, ustasını hiç görmemiş olabilir, kendisini hiç görmemiş olabilir ama şiirini çok beğendiği, kendi tarzına yakın şairlere yönelir. O şiir ırmağında, gerçekten bir çizgi görerek olur. Şiir böyle oluşur. Yoksa biz dijital ortamda yayınlanan şiirler kötüdür demiyoruz. Yani burada bir kavga yok. Burada doğru bir şiire ulaşma çabası var.

Kaya:

– Şiir zaten kendini gösteren bir şey. Dağın başında da olsa kendini gösterecek. Evet Ertuğrul. Konuşmanı yarım kesmiştin. Toparlar mısın?

Ertuğrul Rast:

– Sadece tek kelime etmek istiyorum. Dergilerin çoğalmasında aslında demokratikleşmeyi sağlıyor.

– Genç şair kalmak meselesi önemli midir değil midir ona da biraz kafa yoralım. İlk bölümde birazcık giriş konuşması hazırlamıştım. Daha sonra kendi görüşlerimi aktarıyorum diye. Fakat pek fırsat olmadı. Bir beş dakikada toparlayayım kısaca.

Genç şair kalmak önemli mi bu konuda birazcık düşündüm. Fazıl Hüsnü Dağlarca 78 yaşında bir kitap yazıyor. Dağlarca'nın da çok okunmadığını, üzerine konuşulmadığını düşünüyorum. İlerleyen yıllarda daha çok gündeme geleceğini düşünüyorum. “Dildeki Bilgisayar” diye bir kitap yazıyor. Bu kitapta bilgisayar dilleri ile ilgili bir araştırma yapıyor. Dil felsefesi ve doğadaki dille ilgili çeşitli çıkarımlar yapıyor ve bunun şiirlerini yazıyor. Bunun bir kısmını TÜYAP'ta konuşma olarak sunuyor. Bu benim için çok çarpıcı bir örnek. 78 yaşında şairin bilgisayar dillerini incelemesi, dil felsefesi çalışması, yazılım dillerini incelemesi ve bunun üzerine şiirler yazması beni dehşete düşürdü. Şairin çağından kopmama çabası, olağanüstü bir

çaba olarak gözüme çarpmıştı. Belki de en önemli çabalardan biridir son yıllardaki.

Ben ilerleyen yıllarda Fazıl Hüsnü'nün üzerine çok konuşacağımızı düşünüyorum, henüz vakti gelmedi sanırım.

Sezai Karakoç "Şair en yaşlandırıcı yaşam içerisinde dahi genç kalmak zorundadır." diyor.

Şair, en yaşlandırır bir yaşam içinde dahi yaşlanmamak, olabildiğince ruhun yaşlanmasını geciktirmek, ruhu hep genç tutmak zorundadır. Peki, şair nasıl genç kalır? Yani şairin geç kalması için -Türk şiir tarihi incelediğimizde, özellikle modern dönemi incelediğimizde- ben çağından kopmamasını birinci şart olarak görüyorum. Turgut Uyar hatta "Efendimiz Acemilik" yazısında, "Uçağı, penisilini, 70 katlı gökdelenleri ve hesap makinelerini hâlâ şiire sokmadık." diyor. Kendi dönemi için tabii bunlar önemli icatlar ve günlük yaşamın içine girmiş meseleler bunlar. Modern dönemi incelediğimizde özellikle bu bağlamda da teknoloji bahsinin önemli olduğunu düşünüyorum. Yani teknolojinin getirdiği artılar, eksiler, meseleler, sorunlar... Bunların şiirde sorun olarak addedilip incelenmesi gerektiğini düşünüyorum. İlla bir teknoloji karşıtı olarak ya da teknoloji yandaşı olarak değil, kendine gündem edinin öncelikle kendine sorular sorarak şairin bunları incelenmesi gerektiğini düşünüyorum. Mesela 3D yazıcı meselesi var. Bununla ilgili iki tane çarpıcı örnek var. Japon Başbakanı Şinzo Abe'nin suikastında 3D yazıcı silah kullanıldığı gündeme gelmişti. Yine mesela 3D yazıcılarla ilgili olarak konut projeleri üretebiliyor. Çok kısa zamanlar içerisinde küçük de olsa evler üretebiliyor. Bu da belki faydalı olabilecek bir şey olarak gündeme gelebilir.

Meselenin artı ve eksi kutupları olarak incelendiğinde hayatımızı değiştirebilecek şeyler bunlar. Teknolojiye dair birçok gündemin, yeniliğin koşulsuz bir kabul mekanizması var. Ben burada şairin de suçunun olduğunu düşünüyorum. Hiçbir şeyi sorgulamadan sorgusuz sualsiz hayatımıza kabul ediyoruz. En son telefon çıktığında eğer maddi gücümüz yerindeyse hemen alıyoruz. Ya da robot süpürge çıktığında hemen alıyoruz. Artısını eksisini düşünmeden. Sadece hayatımıza kolaylık getirmesi meselesini düşünüyoruz. Meselenin felsefi planını da şairin düşünmesi gerektiğini düşünüyorum. Diyeceklerim bunlar. Teşekkür ederim.

- Biz teşekkür ederiz.

2. Şiir Atölyesi

ŞİİR ATÖLYESİ

2. Oturum

ŞİİR-SANAT İLİŞKİSİ
YENİ GELİŞMELER

2. Şiir Atölyesi

TYB Konya Şube Başkanı Ahmet Köseoğlu'nun açış konuşmasıyla başlayan 2. Oturumun moderatörlüğünü Osman Özbahçe yaptı.

Genel Başkanımız Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Onursal Başkanımız D. Mehmet Doğan, Ankara Şube Başkanımız Mehmet Sait Uluçay ve Antep Şube Başkanımız da buradalar. Bir selamlama konuşması için mikrofonu D. Mehmet Doğan'a veriyorum. Buyurun Başkanım.

Mehmet Doğan:

Değerli arkadaşlar hepinizi sevgi ve muhabbetle selamlıyorum. Türkiye'de şairlerimize açılmış böyle geniş ve zenginleştirilmiş başka bir sofraya yok. Yani burada hem şiir okuyor arkadaşlarımız hem de şiir üzerine konuşuyorlar. Düşündüklerini böyle dışa vurma imkânı buluyorlar.

Bazen bir şey üzerine düşünmek o işi yapmayı güçleştirebiliyor. Bilgimiz arttıkça şiir yazma temayülümüzde bir gevşeme meydana geliyor gibi... ama şiir üzerine de düşünmek lazım. Ve şiirle dil bağlantısı üzerinde biraz durmak, güzel örnekler üzerinden de konuşmak lazım. Sadece teoriyle değil, güzel örnekler... estetik değeri yüksek örnekler üzerinden konuşmak lazım. Tabii buraya dinleyici olarak gelmiş bulunuyoruz. Bu konuda konuşmak için şairlerden bize sıra gelmez ama şunu unutmamalım ki eleştirmenlerin, münektitlerin şiir üzerine düşünceleri de bazen şairlerden daha etkileyici olabiliyor. Evet hepinize selamlar, saygılar sunuyorum.

Osman Özbahçe:

Hepinize sevgi ve saygıyla selamlayarak başlıyorum. Sabahleyin genç şiir bağlamı bir atölye çalışması yaptık. Şimdi de şiir sanat ilişkisi başlığı altında yeni gelişmeleri ele almaya çalışacağız. Şiir sanat ilişkisi dediğimizde tek başına mesela şiir bir söz sanatı olarak tanımlanabilir. Bu değil de genel anlamda sanat, modern sanat, modern resim... bunlarla yeni şiir yazma biçimlerinin veya deneyimlerinin veya çabalarının ilişkisi çerçevesinde bir oturum yapacağız. Sabahki oturum gayet güzel, verimliydi. Konuşmacı arkadaşların hepsini dikkatle

dinledim. Kendi adıma hepsinden istifade ettim. Hepsi de konuya farklı açılardan yaklaştılar. Ve gerçekten üzerinde çalışılmış konuşmalar yaptılar. Tuhaf bir şekilde de konuşan bütün arkadaşlara katıldığımı hissettim onları dinlerken. Bu her zaman olmaz, ama arkadaşlarımız gerçekten meselenin önemli yönlerini ele alan konuşmalar yaptılar. Mesela Ertuğrul'a şunu hatırlatmadan yapamayacağım. Çünkü genç kelimesinin anlamı, kökeni ile alakalı açıklamaları vardı. Genç tanımlamaları vardı. Sözlükten, Birleşmiş Milletlerden ve Unesco'dan, Kültür Bakanlığı tanımlarından hareketle... ama genç demek hazine demek. Şimdi böyle deyince İbrahim abiye ve Mehmet abiye bakıyorum, acaba tepki gelecek mi diye..

İbrahim Demirci:

Gelmez olur mu ne alakası var:)

Özbahçe:

Şimdi sözlüklerde genç kelimesine baktığımızda orada bizim bildiğimiz anlamda genç tanımları var, ama "C" harfi ile "Genc" şeklinde baktığımızda karşısında hazine yazıyor. Genci hazine olarak düşünmek bence daha mantıklı. Ben bunu İsmet Özel'den duymuştum; -artık hangi çerçevede konuşuyorduksak, "Genc kelimesinin hazine demek olduğunu biliyorsunuz değil mi?" dedi. "Hayır bilmiyoruz abi" dedim. Bir beyit örneği vermişti. Şiir için genç aynen bu. Bir hazine. Yani şiirde sadece gençler yaparsa bir şey yapılıyor. Artık yaşlı ve orta yaş şairler ne yapacakları bir noktaya kadar bilinen şairler. Ama yeni işler,

dikkat çekici, hatta yeni işler her zaman gençlerden gelmiştir. Onun içindir ki eğer güçlü bir genç kuşağımız varsa -şiirin tazelenmesi diye burada bulunan birçok arkadaş, birçok yazısında görüşlerini ortaya koymuştur. “Şiiri tazelemek lazım” diye. Gençler bu anlamda bir şey yaparsa tazeleniyor şiir. Yine sabahleyin konuşan arkadaşlardan birisi nitelik olarak, Süreyya Hanımdı sanırım, yanılmıyorsam “Şiir-Genç İlişkisi”nde, “Genç kelimesini nitelik olarak tanımlıyorum. Böyle ele almak daha doğru geliyor bana” dedi. Kendisine bütünüyle katılıyorum. Çünkü şiir her zaman gençtir. Genç ve taze kaldıkça bir anlamı vardır. Eskimiş, önemini yitirmiş ifadeleriyle şiire yaklaşmak istemiyorum ama bu da mümkün olabiliyor. Bu oturum da bir anlamda sabahki oturumun devamı niteliğinde. Hem yeni gelişmeler, yenilik arayışları çerçevesinde sabahki oturumun devamı niteliğinde hem de orda dijital, elektronik dergi ortamı bağlamında sabahki oturumun devamı niteliğinde. Bundan sonra yapacağımız oturumda bu iki oturumun devamı niteliğinde olacak. Genç şair vurgulu, yenilik arayışlar vurgulu konuşmalar yaptınız. Adam ilk kitabını hazırlamış, bu kitabını çıkaracak ama çıkaramıyor. Buyurun buradaki meseleleri konuşalım anlamında bu oturumların devamı niteliğinde. Mesela sabahki oturumda, soru cevap kısmında İdris Ekinci’nin sorusu üzerine konuşmacı arkadaşlarla Hakan Şarkdemir arasında bir git gel olayları oldu. Onun için ben sözü Şarkdemir’e vererek oturumu başlatmak istiyorum. Ondan sonra Burhan Sakallı, Hicabi Kırılgaç, İbrahim demirci, idris Ekinci ve Mehmet Can Doğan, Mustafa Köneçoğlu, Mustafa Melih Erdoğan arkadaşlarımız konuya ilişkin görüşlerini açıklayacaklar.

Şöyle bir başlangıç mümkün belki: Mesela İdris Ekinci, “Matbu dergi, internet ortamında yayınlandığında ne değişiyor?” gibi bir soruyla olayı başlatmıştı. Bunu küçük bir açmayla sözü Şarkdemir’e vererek oturumu başlatalım.

Tamam, matbu dergide yayımlanan şiiri elektronik ortamda değiştirmeksizin yayınladığımızda orası da matbu dergi niteliği kazanıyor gibi oluyor. Ama şimdi bu yeni gelişmeler çerçevesinde öyle işler görülüyor ki bunlar sadece bilgisayar, internet ortamlarında yayımlanabilen yani kâğıt üzerine basılı olarak matbu dergi diyebileceğimiz ortamlarda yayımlanamayacak işler. Mesela bir video çekiyor adam “video şiir” diyor. Veya günümüzdeki değişen hayat, insan, ortam çerçevesinde şiirin bizatihi ne olduğu da tartışılıyor. Yani eski klasik şiir tanımlarının artık bugünkü insanı da hayatı da karşılamadığı, dolayısıyla şiirin de şu şu şekilde değişmesi gerektiği

şeklinde konuşmalar yapılıyor. Şarkdemir hem teorik olarak hem pratik olarak bu işle ilgilenen bir arkadaşımız. Kendisi resim sanatıyla da ilgileniyor. Bu dijital ortamlardaki değişimleri de yakından izliyor. Onun için bu oturumu onunla başlatmak istedim. Şarkdemir buyur.

Hakan Şarkdemir:

Heidegger'in bir sözü var biliyorsunuz. Onun bir kitabı vardır, teknik üzerine yazdığı. O kitapta şöyle bir söz var: "Teknolojinin kötü cinleri yoktur." Öyle bir dünyada yaşıyoruz ki, öyle şeyler başımıza geliyor ki, öyle şeyler bizi bir şekilde kuşatıyor ki, bunun bir kısmını biz teknolojinin içinde tecrübe ediyoruz. Teknoloji tarafından biz bir anlamda çerçevelenmişiz. Bu çerçevelenme öyle herhangi bir şey değil. Heidegger bunu o kitapta, *Tekniğe İlişkin Soruşturma*'da etraflıca tartışıyor. Yani bir anlamda biz ablukaya alınmışız sosyal hayatımızda, gündelik hayatımızda. Alışveriş ediyoruz mesela, aldığımız ürünün barkodu var onu okutuyoruz. Elimizde bir kart var... orada bizim göremediğimiz birtakım veriler var; o verileri barkot tabancası okuyor, kasadan bir fiş çıkıyor. Buna benzer şeyleri biz gündelik hayat içinde sıkça tecrübe ediyoruz. Orhan Veli zamanında "nasır" kelimesinin şiirde geçmesi nasıl garip karşılandıysa İkinci Yeni şairlerinin olduğu dönemde "aspirin" gibi bir kelimenin ya da "uçak" gibi bir kelimenin geçmesi yadırgatıcı idi. Bugün biz de bu elektronik ortamda yazılarımızı, şiirlerimizi yazıyoruz ama bütün bunların şiirde olmaması enteresan bir şey. Ya da bunların olamayacağı düşüncesi enteresan... Oysa bazı şeyler de var ki biz onları ancak görece bir özgürlük alanına geçerek mesela elektronik ortamın içinde gerçekleştirebiliriz. Yapay zekâ diye bir şey var değil mi? Bu gibi şeylerin şiirle bağını kurmak da mümkün. İşte bir insanın eliyle yapmadığı ya da hayal edemediği resmi hatta şiiri de yapay zekâ üzerinden üretebilirsiniz. Fakat bunun şiir olup olmadığı bir soru işareti. Yani bu insanî olmayan şeyin sanatla ilgili olup olmadığı tartışılabilir bir şey. Biz bu elektronik ortamdaki imkanları kullanacak mıyız kullanmayacak mıyız? Buradan çıkan ürün sonuçta sanat eseri midir değil midir? Yani bir algoritmayla üretilen şiir, şiir midir? "Şiirin şiir olabilmesi, sanat eseri olabilmesi için ne gerekir?" sorusunun sorulması lazım

önce. Yani sanatı sanat yapan şey nedir? Şiiri şiir yapan şey nedir? Eski tartışmalara baktığımızda, Aristoteles'e, Platon'a gittiğimizde bu soruların daha o zamandan sorulduğunu görüyoruz. Sanatın, şiirin neliğine dair soruyu, yani o köken sorusunu ilkin onlar ortaya atmış.

Aristoteles diyor ki, şiirin yani sanatın kökeninde *mimesis*, yani taklit vardır ve hoşlanma içgüdüğü vardır. Bu konuda Platon'la ayrı düşüyorlar. Bu mesele, şiirin ya da sanatın *mimesis*'e dayanması meselesi aslında estetik söylemin ortaya çıkışı ile ortadan kalkıyor. Problem çözülüyor gibi. Bu taklit kendinden öncekinin taklidi meselesi değil, gerçeğin taklidi...

Bakıyoruz klâsik resimde, klâsik romanda ve şiirde taklidin dereceleri var. Mesela eski Yunan'da gerçekten daha aşağı konumda karakterleri taklit etmek bizi komedyaya götürüyor. Ama gerçeği olduğu gibi taklit etmek dramatik şiire ve gerçekten daha üst seviyede insanları taklit etmek epik şiire özgü...

Şimdi bu ayrımın bir benzeri de sanatlar arasında yapılmış. Ta o zamanlarda lirik şiir, epik şiir ve dramatik şiir şeklinde bir ayrım var. Ama öte yandan tragedyayı, dolayısıyla şiiri oluşturan unsurlar da var. Örneğin tragedyadaki *lexis*, yani dil, şiirin en önemli unsurlarından biri... Dil olmaksızın zaten sanat eserinin varlığı konusunda bir sıkıntı var. Öte yandan *melos* diye bir kavram var. Tragedyayı tragedyaya yapan o araçlardan bir tanesi de *melos*, yani "müziksel ifade"... Bizim şiirde vezin dediğimiz şeyin oturduğu zemin o *melos*, yani müziksel ifade... Bunun dışında görsellik var. Buna tragedyada "sahne düzeni" diyoruz. Dolayısıyla sahne düzeniyle birlikte karakterlerin üzerinde kostümler var bunlar da şiirin bir parçası... Şimdi tüm bunların arkasında da şiirin varlık bulduğu bir temel, yani sanat eserinin varlık sebepleri vardır. Bunlardan bir tanesi düşüncedir. Düşünceye, yani *dianoia*'ya dayanmayan bir eser yok... Şiirin varlık bulduğu diğer bir dayanak ise *mitos*, yani hikâye... Buna karşın şiir, bir hikâye ya da bir anlatı değildir. Şiirin düşünceyle ilişkisi kesinse de şiir, bir felsefi metin de değildir. Ya da en azından tragedyaya böyle bir şey değil... Fakat bu saydığım unsurlarla birlikte eser ortaya çıkar. Bunlar arasında öyle bir denge vardır ki bunların bir aradalığı şiiri şiir, sanat eserini sanat eseri yapar.

Bunların yardımıyla bir sanat eseri ortaya çıkıyor. Mesela Aristofanes gibi adam *Kurbağalar* gibi bir eser üretiyor. Şimdi bu ayrımların hem olduğu hem olmadığı bir durum, bir çağ var. Sanatların karşılıklılığına dayanan mecralar üstü bir anlayış var ve bunun karşısında bugün de şiirin bir söz sanatı olduğuna dair genel geçer bir anlayış var. Bu

anlaşılabilir bir şeydir çünkü şiiri biz genelde yazılan bir şey, kelimelerden oluşan bir şey olarak anlıyoruz. Mesela bunun başlıca temsilcilerinden biri olsa da bir söz sanatı olarak şiir anlayışının kırıldığı noktada işte Mallarmé diye bir Fransız şair duruyor. Hatta bu konuda şöyle bir hikâye de anlatılır. Mallarmé'nin ressam arkadaşı Edgar Degas, birçok düşüncesi olduğunu, bunlarla soneler yazmaya çalıştığını, ama bir türlü başaramadığını söylüyor. Mallarmé ise ona "Degas, şiir düşüncelerle değil, kelimelerle yazılır" diye karşılık veriyor.

Şimdi bu "Şiir kelimelerle yazılır." diyen Mallarmé'nin *Bir Zar Atımı ile Dönmeyecek Şans* adlı kitabında öyle bir özellik var ki bu aslında şairin söylediği bu ilkeyi ortadan kaldırıyor. Mallarmé şiirde kırık dize tekniğini kullanıyor. Bunun da ötesinde şiire boşluğu ve tipografiyi, dolayısıyla görselliği katıyor. Böylece bir bakıma şiiri o tragedyadaki hâline geri döndürüyor. Marcel Broodthaers'e göre modern sanatta mekân kavramı, bilerek veya bilmeyerek Mallarmé tarafından icat edilmiştir. Mallarmé'nin şiir kitabı yukarıdan aşağıya okunabildiği gibi aşağıdan yukarıya da okunabilir. Aynı zamanda sağdan sola ya da soldan sağa doğru okunabilir. Yani şiire boşluğu getiren Mallarmé, şiiri katman katman yapıyor. Bir dil katmanı var o şiirde, bir müziksel ifade katmanı ve bir de görselliğin öne çıktığı bir katman var. Aslında Mallarmé'nin bu kitabı oluştururken kaygısı, şu müzik notalarına verilen değerın şiirden esirgenmiş olmasına dayanıyor. O estetik açıdan müzik notalarında bulunan özellik, şiirden hep esirgenmiş. Notaların yazımını aklımıza getirecek olursak notasyona dayalı bu işaretlerin bir tür görselliği yansıttığını görürüz. Mallarmé, o zamanın gözde fontu Garamond'u değil de Didot'yu tercih ediyor. Bu font seçimi bile Mallarmé'nin görselliği dikkate aldığını gösteren bir şey... Şair, boşluk ve beyaz sayfa üzerine de özellikle düşünüyor. Bu tercihlerinin arkasındaki düşüncüyü, yani boşluğu ve tipografiyi niye şiire dâhil ettiğini de kitabın giriş kısmında anlatıyor.

Şimdi Mallarmé'nin şiirde başlattığı bu şeyle biz modern şiirin değil sadece modern sanatın başladığını söyleyebiliriz. Hiç olmazsa Broodthaers böyle söylüyor: Mallarmé'nin şiirde yaptığı şey, aslında mekân kavramını icat ederek sanatta modernliği başlatmak. Akli başında birçok yazar da bu düşüncüyü teyit eder. Mallarmé'nin şiirde yaptığı devrimin bütün sanatı değiştirdiğini söylenebilir. Bu çok önemli bir şey... Mallarmé'nin yaptığı şey aslında şiiri bir anlamda tragedyaya geri döndürmek... Şiirdeki görsellik, sadece tragedyadaki sahne düzeninden ibaret değil... Böylece şiire varmamızı sağlayan araçlar arasındaki, yani

görsel unsur (opsis), dil (lexis) ve müziksel ifade (melos) arasındaki ilişki tekrardan kurulmuş oluyor. Yani o Mallarmé'nin üç katmanlı şiirinde bu ilişki yeniden kuruluyor. Bunun ardından avangartlar, avangart şairler ve sanatçılar da, sonrasında kavramsal şairler ve sanatçılar da aynı şekilde dil ile görsellik arasındaki ilişkiyi takip ediyor. Günümüzde dünyanın pek çok ülkesinde buna kafa yoran insanlar var. Görselliğin aynı zamanda sesin dille birlikte farklı deneysel araçlarla ve imkânlarla kurulduğu, araştırıldığı yeni bir şiir anlayışı var. Biz şiiri ister bir söz sanatı olarak kabul edelim ister kabul etmeyelim şiirin var olduğu aşama budur. Mesela Fransız filozof Jacques Rancière'nin sanatların bir aradalığı anlamında "sanatların mütakabiliyeti" dediği şey, sanatların özerkliği denilen modern paradigmanın, koşullar değiştiği için değil, zaten hiçbir zaman geçerli olmadığını söyler. Bu da resmin iki boyutluluğuna, heykelin üç boyutlu bir sanat oluşuna ya da şiirin bir söz sanatı olduğuna dair genel geçer yargıları geçersiz kılar.

Tüm bunları şunun için de anlatıyorum: Şiirde geçen müzikle ya da resimle ilgili kelimelerden yola çıkarak şiirin diğer sanatlarla ilişkisini, kökensel bağını çıkartamayız. Mesela Sezai Karakoç'un şiirinde Chagall ismi geçiyor, İlhan Berk'in şiirinde "Paul Klee'de uyanmak" diye bir ifade var diye buradan biz bu ilişkiyi çıkartamayız. Yani bu ifadeler, şiirin sanatla ilişkisini açıklamaz. Şimdi sanatla ilişkisi bağlamında şiirle sanat arasında bir ayrılık var mı yok mu sorusuna karşılık, bunun hem olabileceğini hem olamayacağını gördük. Yani eski Yunan'da da, modern şiirin doğduğu zamanda da, Mallarmé her ne kadar ressam arkadaşına tersini söylese de, şiirin kelimelerden yapıldığını ileri sürse de, bizzat kendisinin bunun dışına çıkarak tersi bir süreci başlattığını ve bu sürecin artık geri döndüremez bir şekilde işlediğini söylememiz gerekir. Bugün de işte mesela biz şiirlerimizi dilin, görselliğin, sesin veri olarak değiş-tokuş edilebildiği bir ortamda, dijital ortamda, bilgisayarda üretiyoruz. Bugün artık, daktiloda yazan ya da elle yazan çok fazla insan kalmadı. Bunlar da vardır elbette ya da şiiri zihninde tutup sonra bunu kaleme alan insanlar vardır. Şiirin yazılan bir şey olması genel geçer bir anlayıştır, yaygın anlayıştır ama işte bu durumda sözlü kültür üzerinden yazılı kültüre ait bir ilkeyi belirme yanılığısı bir yana, şiirin bir söz sanatı olması ya da yazılan bir şey olması geçerliliğini yitirir. Rancière'nin dediği anlamda, sanatların arasındaki ayrım hiçbir zaman tek geçerli ayrım olmadı. Resim iki boyutludur, heykel üç boyutludur ayrımı geçersizdir. Bu ayrım, aslında Lessing diye bir adamın *Laocoön* adlı kitapta ortaya attığı bir fikirdir. Clement Greenberg, Michael Fried gibi

modernist eleştirmenler de işte buna tutunmuştur. Sanatların özerkliği düşüncesini ileri sürmüş, resmin iki boyutluluğunda ısrar etmişlerdir. Fakat minimalist sanatçılar gelmiş ve bunu itiraz etmiş, kavramsal sanatçılar da bu düşüncüyü yıkıp geçmiştir. Somut şairler de buna benzer bir tavır geliştirmiştir. Bu konu artık iyice oturmuştur. Bu çabalar, şiir ile diğer sanatlar arasında kökensel açıdan bir ayırımın bulunmadığını gösterir. Elbette insan resim çizebileceği gibi heceyle de çok güzel şeyler yapabilir. Heceyle şiire açılım sağlayacak yeni ve deneysel işler yapılabilir. Ne var ki bugün için şiirin MALZEMESİ değişmiştir. Şiirin malzemesi, şiire varmanın tek aracı dil değildir. Siz şiirle nasıl bir bağ kuruyorsunuz mesele biraz da budur. Aslında şiirin meseleleriyle insanın meseleleri arasında sıkı bir bağ vardır. Sözün değerini yitirdiği, teknolojiyle çerçeveslendiğimiz bir çağda insanın meselelerine temas eden bir şiire varmak için yerleşik düşüncenin, genel geçer kalıpların dışına çıkmak gerekir. Ancak bu yolla bugünün ileri şiirine varılabilir.

Burhan Sakallı:

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Galiba bundan sonraki oturuma da zaman kazandırma adına bazı şeyler söylemek isterim. Sabahki oturumda da fark ettiğimiz şey şu. Bizim bugün yaptığımız bazı işler var. Bu işlere tarihten, şiirin tarihinden, geçmişinden referanslar bulmaya çalışıyoruz gibime geliyor. Ki bu kendi içerisinde olabilir mi, olabilir. Bugün görsel şiir üzerinde çalışıyoruz. Acaba geçmişte görsel şiir adına ilişkilendirebileceğimiz -akabinde söyledikleri onu destekler mahiyette- şeyler var mı? Bugün dijital şiir diye bir şiir dolaşımında. Acaba bununla ilgili neler yapılmış, neler hissedilmiş... Aslında bunu bir imkân olarak görmek gerekiyor. Pastoral şiir diye hepimizin bildiği şiir çeşidi var. Pastoral şiir acaba bugün bizim görsel şiir dediğimiz şiire imkanlar sunan, ona atıflarda bulunan, ona imalarda bulunan bir şiir değil miydi? Bence böyle atıfları, imaları ve referansları vardı. Şimdi şiirle müzik arasındaki ilişki zaten başlı başına bir ilişki. Hem bütün sembolistlerde var, hem Türk şairlerinde var. Ahmet Haşim'in dediği gibi, şiir sözle musiki arasında, sözden ziyade musikiye yakın ortalama bir dil, diye... Neredeyse 100 yıl olmuş Ahmet Haşim bunu ifade edeli.

Şiirin bütün sanatlarla geçmişte ilişkisi vardı. Yeni çıkan ya da günümüzde gelişebilecek, bundan sonra gelişecek olan sanatlarla ilişki kurmaya devam edecek, dijital dünyayla neredeyse ilk defa 50-100 yıldır tanıştığımız bir imkân, bir şiir muhtemelen bunu da kullanacak. Pekâlâ bir şiirin matbuat ortamında yazılmasıyla dijital ortamda yazılması bunun kalitelisini etkiler mi, asla etkilemez. Çünkü hayat değişiyor, dünya değişiyor, sosyoloji değişiyor, imkanlar değişiyor; müsaade edelim şiir bu gelişime, bu değişime ayak uydursun. Onun için hani elektronik kitap, gerçek kitapları okunmaz hale getirecek demişlerdi, öyle olmadı. Bir taraftan bizim bildiğimiz klasik matbu dergiler, kitaplar, şiir ortamları devam edecek bir taraftan da bu yeni gelişen yeni karşılaştığımız, insanların bütün sosyolojisini etkileyen dijital ortamlarda da şiir kendisini var etmeye çalışacak. Hatırlanacağı üzere Hakan Bey de söyledi, belki buradan bir başka tartışma da çıkartılabilir. Şiir niye yazılan bir şey olsun ki! Ciddi bir iddia; şiir yazılan bir şey değildir aslında, söylenen bir şeydir ve bizim geleneğimizde şiir, yazılandan çok söylenerek gelmiştir. Dolayısıyla bu herhalde sosyolojinin değiştiği, dünyanın değiştiği, imkanların değiştiği bir zaman içerisinde şiir kendi şiirselliğini koruyarak, kimi zaman görsel şiir olacak, kimi zaman video şiir olacak, kimi zaman dijital şiir olacak, ama şiir "şiir" olarak yoluna devam edecek. Matbu ortamlarda -hakkını yemeyelim- iyi ve zayıf ne kadar çok şiir varsa dijital ortamlarda da öylesine iyi şiirler, zayıf şiirler olabilir diye düşünüyorum.

Ben biraz kısa kesmiş olayım. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Özbahçe: Atölye çalışmamıza Hicabi Kırlangıç ile devam edeceğiz.

Hicabi Kırlangıç:

Değerli dostlarım, saygıyla selamlıyorum. 'Şiir' tabii çok zor bir başlık. Sabah iyi ki Osman Özbahçe oradan başladı. Sabahki başlık çok güzel, verimli bir başlığa benziyor. Ben yetişemedim ama bu zor bir başlık. Bazı şeyler burada dile getirildi aslında; Şarkdemir de söyledi, Burhan hocam da söyledi. Şiir sanat ilişkisi... Şiir bir sanat mıdır? Şimdi sanat ilişkisinden bahsediyorsak, bir sanatla bir sanatın ilişkisinden mi bahsediyoruz yoksa başka bir şeyin sanatla ilişkisinden mi bahsediyoruz?

Şiir hangi sanatlarla ilişki içindedir? Bu da ayrı bir konu. Mesela musiki şiir sanatıyla çok eski dönemlerde bir arada olmuş; şimdi tragedya, komedyâ falan Yunan'dan başladık, ama paraşütle bugüne düştük gibi oldu. Çünkü arada çok uzun bir zaman var. Bunun yeniden yorumlanması var, bizim kendi dünyamızın Yunan düşüncesini yorumlaması var... Bunlar bir arada düşünüldüğünde, bizim klasik düşünürlerimiz tarafından şiir biz söz olarak tarif edilmiş, şiiri söz olarak kabul ediyorlar. Şiirin semavi bir söz olduğunu söylüyorlar. Bu çok eski dönemlerden itibaren Halil bin Ahmed'den başlayarak Senai'den itibaren bir sözel grubu var. Benim kanaatim burada Yunan sanatlarının şiirle içli dışlı olması ama şiirin orada bir bölümü teşkil etmesi, yani orada bir görsellik tek başına bir şiir olarak nitelenebilir mi, oradan sözü aldığınız zaman o şiir olur mu, hâlâ şiir olarak kalır mı, bunlar tartışılabilir.

Şiir sinema ilişkisi, şiir resim, şiir musiki ilişkisi... Biz musikiyi şiirde biraz öteye atarak onun yerine başka sanatları aramaya başladık ama her aradığımızda geçmişten bir şey alıp getiriyoruz gibi. Yani şiir tekrar söz konusu oluyor. Taklit söz, bunlar şiirle yazı ilişkisi mesela en uzak ilişki gibi düşünülebilir bazen. Çünkü şiir yazılmasa da şiir olmalı, yani şiiri yazmadan da şiir niteliği yaşamalı. Çünkü tarihte biliyoruz ki okuryazar olmayan şairler var; yazmıyorlar, ezberliyorlar. Yani söz demek ön planda. Bütün bunlar soru üstüne soru doğuruyor. Vakit kısa, ben sadece soru soracağım birkaç tane... Mesela bir ürün ortaya çıkıyor teknolojinin getirdiği imkânlarla yeni bir ürün oluyor. Biz ona bir isim veriyoruz. Bu ismi biz kabul ediyoruz, kabulleniyoruz. Çünkü geçmişinde de çok fazla onun bir karşılığı yok ama şiir söz konusu olduğu zaman, mesela bir şeye biz şiir ismini verdiğimiz zaman bunu belki sadece biz kabul edeceğiz. Yani sadece biz buna 'şiir' diyeceğiz, başkaları demeyecek ama çare ne?

Biz itiraz etsek başkası ona şiir demişse çok fazla yapacak bir şey yok. Hakan beyin de dediği gibi yani birisi buna şiir diyorsa, 'dijital şiir' dedi diyelim, bu böyle olacak. Kelimeler tersten okunuşu da şöyle olabilir, düz okunuşu da böyle olabilir... Birinin 'buna ben şiir diyorum' dediği zaman yapacak bir şey yok. Bu konuda söylenecek şey şu; insanlar isim bulmakta zorlanıyor demektir. Yani şiir ismine sığmıyor demektir.

Böyle bir durumda elektronik imkânlarla şiir üretmek mesela, böyle şeyler var biliyorsunuz. Bu da şiire bakışımızın değişmesinden, şiirin

dünyasının küçülmesinden de kaynaklanıyor. Davasının, iddiasının olmamasından kaynaklanıyor. Burada şöyle bir sonuç çıkıyor: Biz şiir geçmişimizi de çok önemsemiyoruz; Batı'yı takip ediyoruz, -o da gerçekten hak ediyor belki takip edilmeyi- çünkü uzun bir dönem teorik üretim Batı'da olmuş. Yani pek çok alanda bizim teorik kısmımız zayıf kalmış. Son birkaç yüzyıla göre bu konuda çok fazla bir üretimimiz yok. O nedenle sanıyorum biz hep Batı'dan teoriyi alıyoruz ama kendi pratiğimizi çok fazla bununla buluşturmaya gayret etmiyoruz. Kendi şiir geçmişimizi ne kadar bilmeye istekliyiz bu soru ortaya çıkıyor. Şiir burada bir isim olmaktan çıkıyor, bir sıfat aslında... Yani bir sıfatı burada konuşuyoruz. Neye şiir denebilir? Her şeye isim verebilirsiniz ama onu niteliğiyle ortaya koyan bir şey şiir. Şiir dediğimiz zaman biz bir sıfat da hissediyoruz. Bunu hissettiğimize göre her şeye şiir demememiz lazım. Yani bunu düşünmemiz lazım. Şiirin; yazıyla, görüntüyle, sesle bağlantısının ne kadar olduğunu sorgulamalıyız. Şiir bir anlamdır, önemli bir şeydir ama çok önemli bir şey değildir benim açımdan. Teşekkür ederim.

Özbahçe:

- Biz de teşekkür ediyoruz. Sayın İbrahim Demirci... Efendim sizin görüşlerinizi de alalım.

Demirci:

Rahmetli Nuri Pakdil'in bir cümlesi vardı: "Konu yandı." Şimdi "konu"dan bahsetmeyelim, "konum" daha önemli. Nerede durduğumuz; neye, niye, nereden baktığımız da önem taşıyor. Hicabi Bey şiirin önemli şey olduğunu söyledi, fakat sonra da öyle iddia edildiği kadar ve çok önemli dememek lazım. Bu tevazu bahsine ait bir mesele imiş gibi. Siz şiire önem veriyorsanız şiir önemlidir, önem vermiyorsanız önemsizdir. Bu her şey için geçerli. Önce şunu söyleyelim: Şiir güzel sanatlar bakımından, orada sanat kelimesi kullanılıyor, güzel kelimesini kullanmaya gerek duymayacak kadar içselleştirdiğini varsayıyoruz ya da güzel kelimesinden kaçınmamızın bir sebebi de şu olabilir: "güzel sanatlar" deyince

sanki dekoratif sanatlar; resim heykel ve saire gibi anlaşılıyor. Hâlbuki sanat esasen “yapma, yapmak, yeryüzünde var olmayan bir şeyi var kılmak” oluyor. Yani şimdi yaratma bahsi uzun. Yaratma yoktan var etme midir sadece? Yeniden biçim vermek midir? Efendim, keşif nedir, icat nedir, aradaki fark nedir vesaire... Bunların insan tarafından yapılabiliyor olup olmaması itikadi bakımdan tartışılabilir. Ben şuna inanıyorum: Mademki Allah yeryüzünde bir halife var etmek iradesiyle insanı yaratmıştır, dolayısıyla bu “Allah’ın halifesi” olma istidadını taşıyan bu varlığın Allah’ın sıfatlarının da çoğunu taşıması mümkün, hatta gerekli bir şey. Bu durumun ne olduğunun anlaşılması, çok alçaltılmış olan insan türünü yeniden yüceltmek bakımından önemli görünebilir.

Evet, sanat dediğimiz şey bir çeşit yapma, yaratma, var etme... Ve bu, insana özgü bir şey mi? Hemen “insana özgü bir şey” cümlesini kurmak ve kesinlemek isterken aklıma Habil’i öldüren Kabil’in kardeşinin cesedini ne yapacağını bilememesi geldi. Bir karga ona örneklik ediyor. Yani karga bir ölünün gömülebileceğini göstermiş oluyor. Hayvanlar âleminde bir canlı, bir karga -diyeceksiniz ki insan hayvanlar âleminde değil mi, elbette insan da hayvanlar âleminde. Yani “hayvan” kelimesine “canlı” anlamını esas olarak baktığımızda insanın da bir hayvan olduğunu söylüyoruz. Zaten en eski insan tanımlarından biri de şu: İnsan nedir? İnsan, hayvan-ı nâttıktır. Yani nutuk sahibi, mantık sahibi, söz söyleyebilen hayvan oluyor insan. Bu vasıf ona sanat yapma imkânını da bahşediyorsa şiiri de en kaba tanımıyla bir söz sanatı sayarsak burada işleyen mekanizma yaratıcı bir mekanizmadır ve doğaya bir şey eklemek, doğal olmayan bir şey -yeni bir şey- eklemek söz konusu ve insanlık tarihi dediğimiz tarih, bize şiirin hemen hemen her toplumda saygın bir konumda bulunduğunu gösteriyor. Bunun zaman içinde geleneklerinin oluşması, birikimin oluşması, birtakım insanlarda bu işin kolay olduğu algısını doğurmuş olabilir pekâlâ. Bu da galiba kaçınılmaz bir şeydir. Yani yeryüzünde işini iyi yapan insanlar olduğu gibi kötü yapan insanlar da olagelmıştır. Doğru sözlü insanlar olduğu gibi yalandan gocunmayan, yalancı olağanlaştırmak isteyen insanlar da olagelmıştır.

Sanat dünyasını bu işleyişin dışında görmek ve göstermek için de herhangi bir sebebe sahip değiliz. Onun için -Nizar Kabbani’de görmüştüm ben- Arap şairlerinden birinin bir cümlesini naklettiği kitabında. Ferazdak’ın cümlesi şöyle: “Aleynâ en nekuul ve aleyküm en tetekavvelû.”

“Bize düşen söz söylemektir, konuşmaktır. Bizim görevimiz budur; sorumluluğumuz, yükümlülüğümüz budur. Size düşense gevezelik etmektir, dedikodu yapmaktır.”

Yani şiiri, sanatı; gevezelik, dedikodu sahası gibi görenler de olmuştur. Bütün çabaların şu veya bu şekilde bir karşılığı bugüne kadar olmuştur, bundan sonra da olacaktır. Bu kervan böylece yürüyüp gidecektir. Bu, şiir tarihi, sanat tarihi içinde binlerce, on binlerce, yüz binlerce insan emek vermiştir ama bunlardan ancak üçü, beşi, onu, on beşi bugün de su yüzündedir. Böyledir bu. Yani bugün diyelim ki 13. Yüzyıldan bugüne binlerce şair gelmiş geçmiştir, ama Mevlânâ Celâleddin Rûmî bir tanedir. Yine aynı yüzyılda yaşamış Yunus Emre’den bugüne -değil mi- yüzlerce, binlerce şair gelmiş geçmiştir ama Yunus Emre bir tanedir. Biriciktir ve galiba öyle kalacak. Buraya gelmeden önce onun divanına yeniden bakma ihtiyacını hissetmiştim. Şu cümle ki Yazarlar Birliği programında kullanmıştı Yunus Emre’nin şair tanımı: “Cümle şair dost bahçesi bülbülü.” Yunus Emre ne demiş oluyor böylece? Gelmiş geçmiş bütün şairler, aslında ister farkında olsunlar ister olmasınlar dost bahçesinin bülbülü konumundadırlar. Yani dost sadece Cenabı Hak’tır Yunus Emre için, bahçe de onun yarattıklarıdır. Şair dost bahçesindeki gülleri ve güzellikleri terennüm etmekle vazifelendirilmiş bir bülbüldür. Farkında olsun olmasın bu böyledir, çünkü sözün güzelini, sözün mükemmeline arayan insan aslında bu görünen âlemin yaratıcısının yüceliğini de aramaktadır bir bakıma farkında olmadan. Ya da işte Sezai Karakoç’un deyişiyle “Sanat yaratılmıştı taklit değil, yaratışı taklittir.” Yani Cenabı Hakk’ın yaratıcılığını, yaratma olgusunun benzerini yapmaya çalışan bir varlık. Bu arada şunu da söyleyeyim: Yunus Emre “Cümle şair ol dost bahçesi bülbülü” dedikten sonra kendisinin arada turaçlanacağını söylüyor. Turaç, keklik demek. Burada bütün şairler dost bahçesinin bülbülü iken, Yunus Emre onlardan biri olmaktansa -ya da onlardan biri olmaktan ziyade- keklik olmayı düşünmekle ve söylemekle yine de bir ayrıcalık talebinde bulunuyor olsa gerek.

Birisi çıkıp diyebilir ki: “Yahu, keklik nedir ki bülbülün yanında?” Fakat dikkat edelim: Karga değil, keklik, keklik! Evet, bülbüllere de kekliklere de selam olsun. Teşekkürler.

Özbahçe:

Teşekkür ediyorum. Evet zaman sorunumuz var, onun için hemen İdris Ekinci’yi konuşturacağız. Konuya ilişkin görüşebilirsiniz buyurun.

İdris Ekinci:

Teşekkür ediyorum. Selamünaleyküm. Şimdi benim şiir diye bir ayrı fikrim yok. Hayat insan varlık bir bütün benim zihin dünyamda. Şiir, belki hepsi, belki bunun bir bölümü. Dolayısıyla bu bütünlük içerisinde yaklaşıyorum bütün bu tartışmalara. Hayatın insan ile birlikte kucaklayamayan hiçbir olgu daha hiçbir film benim açımdan çok daha değerlendirmeye layık bir şey değil. Ben şunu görüyorum, insanoğlunun bütün yapıp ettikleri en ufak bir fikri bile bana göre politiktir ve bir tercihi yansıtır. Dolayısıyla tarafsızlık, saflık gibi kavramlar bana çok yapay ve kaçamak kavramlar olarak gelir. Bence atılan en küçük bir adım bile bir tercihi, bir politikayı yansıtır. Şimdiyi konuşacak olursak kısaca, kesinlikle şöyle bir gerçeklik var. Şiir algısı ve tanımı değişmiştir, bunu ister kabul edelim ister etmeyelim. 30 yıl önceki meseleyi tartışmıyoruz, 50 yıl önceki meseleyi de tartışmıyoruz. Bunu nasıl anlayabiliriz? Mesela şu anda Türk şiirini konuşacak olursak, günümüzde yapılan edilen şiirleri... herhangi bir odak üzerinden bunu tanımlayamayız. Ama 30 yıl önce belki biraz becerebilirdik. Mesela İsmet Özel şiiri üzerinden Türk şiiri okunabilirdi. Garip şiiri üzerinden Türk şiiri okunmuştur. İkinci Yeni üzerinden, Nazım Hikmet üzerinden okunmuştur ama, mesela son 30 yılda Türk şiirini hangi odak ya da hangi gelişmeler üzerinden okuyacağımız konusu çok tartışmalı bir konudur. Mesela günümüzde en çok öne çıkan özelliklerden biri görünürlüktür. Her şey görünür olmayla bir şey kazanıyor ya da kaybediyor. Görülemeyen, kendisini gösteremeyen hiçbir şey değerlendirilemiyor ya da gerçek yerine yerleştirilemiyor.

Başka bir konu. Bütün tartışmalarda, konuşmalarda iki tane büyüklük kavram var; birisi yenilik, diğeri değişim. Bana göre iki kavram da hastalıklı bir kavram. Yeni nedir ne değildir bence biz insanlar çözemeyeceğiz. Gelişme, değişim meselesini de çözecekmiş gibi durmuyoruz. Burada en büyük sıkıntılardan biri bana göre şu; yani bu kavramların hastalıklı olmasının sebebi, bir önceki atmış olduğumuz adım bir sonraki atmış olduğumuz adımdan neredeyse habersiz, kopuk. Biz buna değişim ya da yenilik dediğimiz zaman atmış olduğumuz adımı Ne kadar kıymetli hale getirebiliriz? Bu bir değer midir,

bunu oturup düşünmek lazım. Dolayısıyla mesela ben hep üzerimde bir kopukluk yok. Hazreti Âdem'den bu yana -benim inancımdır bu- insanoğlunun bütün yapıp ettikleri bir bütündür. Doğuda, batıda; inanan, inanmayan fark etmez. Bunları hep birlikte değerlendirmek gerekir.

Başka bir maddeye geçiyorum hemen. Günümüzdeki şiir meselelerindeki en büyük tartışmalardan biri bana göre türler arasındaki mesafenin gittikçe azalmasıdır. Bu bir gelişme midir, güzel bir şey midir, bunu nasıl tanımlayabiliriz bilmiyorum. Artık türler arasında çok fazla bir ayırım kalmadı. İşte şiir ve görsellik, şiir ve müzik, şiir ve dijitalleşme... Şiir ve felsefe şiir ve siyaset... Bunların hepsi artık iç içe rahatlıkla düşünülebilir. Bu şiirin kârına mıdır, zararına mıdır şiir açısından düşündüğümüzde, şiir adına bir şey getirir mi? Ya da bizim bir gerçekliğimiz midir, bu tabii ayrı bir tartışma konusu.

Son olarak şunu söyleyebilirim. Şu anda içinde bulunduğumuz zamanın bir gerçekliği var; kabul edelim ya da etmeyelim bu gerçeklik Hakan abinin de söylediği gibi hepimizi kuşatmıştır. Buna teknoloji diyelim, modernizm diyelim, ne dersek diyelim... Bizim kuşatan bu gerçekliğe bir şekilde mahkûm olacağız. Onunla savaştığımız, onunla uyum halinde mi yaşayacağız? Onu red mi edeceğiz yoksa onun bütün söylediklerini kabul mü edeceğiz? Onun önümüze koyduğu herhangi bir malzemeyi bir fırsat olarak mı göreceğiz, yoksa bir tehlike, bir tuzak olarak mı algılayacağız? O da bizim durumumuza, tutumumuza, birikimimize, kalitemize, kavrayış gücümüze bağlı diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

Bir dinleyici:

Küçük bir şey söyleyeceğim. Çok özür dilerim araya girdiğim için. İdris hocam şimdi çok güzel bir konuya temas etti. Görünürlük konusu. Görünür olmayan şiirin tam olarak değerlendirilemeyeceğini söyledi. Fakat burada Osman Özbahçe hocamız var.. Osman hocam sosyal medya ile alakası olmasa da şiir ve eleştiri konusunda söz sahibi biri. Yine Hakan Aslan değerli bir eleştirmendir. Fakat sosyal medya kullanımı tercihlerinden dolayı biz onların yazılarından haberdar olmamış olmuyoruz ya da ne düşündüğünü bilmiyor olmuyoruz. Sonuçta şiirle, eleştiri ile ilgilenen bir insan sosyal medya olsun olmasın Osmanlı Özbahçe'nin yazısını nerede okuyacağını, Mehmet Doğan'ın nelere önem verdiğini mutlaka bilir.

Zaten ilgisi olmayan adam, sosyal medya olsa da olmasa da görünürlüğü hiçbir şekilde önemsemez. Son olarak şunu söylemek istiyorum. Sosyal medyayı iyi kullanmadığı için maalesef siyaseti mahvetti. Popülariteyi mahvetti, her şeyi mahvettiği gibi. Bir edebiyatımız kalmıştı, edebiyat da sosyal medya yüzünden şu anda bayağı zarar gördü. Dolayısıyla görünürlük ve görünmezlik ile sorunu olan bir kişinin sevgiye şefkate ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.

Yani yazan bir adam eğer görünürlük arıyorsa şöhret arıyorsa yazma alanı dışında başka şeylere tenezzül etmeli. Ki siyaset daha güzel bir alan, birilerine çamur atmak daha güzel bir alan. Sosyal medyanın edebiyatı tükettiğini ve bir edebiyatçının kalitesini de zayıflattığını düşünüyorum. Dolayısıyla sizin görünürlük ile ilgili değerlendirmelere katılmıyorum. Bu benim görüşüm. Teşekkür ediyorum.

-Benim sosyal medya hesabım yok. Şu ana kadar da hiç olmadı ve buradayım.

Burhan Sakallı: Beyefendinin söylediklerinin hepsi doğru olabilir, ama buna rağmen modern zamanlarda ancak görüldüğünüz kadar, paylaştığımız kadar varınız. Bu da hayatın bir hakikati. Doğru demiyoruz, ama böyle yani...

Özbahçe:

Konumuz, şiir sanat ilişkisi ve bu çerçevede yeni gelişmeler. Sözü Mehmet Can Doğan'a bırakıyoruz:

Mehmet Can Doğan:

Önceki konuşmacılar, şiirin sanatlar içindeki yerini, felsefe ve estetiğe de temas ederek değerlendirdi. Ben son konuşmalarla öncekileri buluşturacak bir noktayı yakalamaya çalışacağım. Son gelişmelerden başlayayım. Kaldı ki bütün sorun, az önceki son cümlede belirginleşen durumla, yani postmodern süreçte merkezlerin dağılmasıyla ilgili.

Kültürde, siyasette, sanatlarda, edebiyattaki türler arası farklılıkların

esnemesinde, kimi zaman belirsizleşmesinde, melezliklerin ortaya çıkmasında ve bunun önemsenerek değerli diye kabul görür hâlde sunulmasında Postmodernizmin belirleyici bir etkisi var.

Merkezler kaybolduğunda, kültürel açıdan bakıldığında, değerlerin esnediği ve giderek önemsizleştiği görülür. Dolayısıyla şiir; ister söylenen ister yazılan ister iş biçiminde algılsın, nereye bağlı olduğu, neyin üzerinden değerlendirileceği kuşkuyla bir hâl gelir. Ben ölçütlerin kaybolduğu dayatmasını -ki bu, bana göre dayatmadır- benimsemiyorum çünkü hangi tarzda ve algıyla oluşursa oluşsun şiirde yapı meselesini önemsiyorum. Şiirde yapısal bütünlük düşüncesi taşındığı, buna önem verildiği ve özen gösterildiği sürece sanat kaygısının işlediğini düşünüyorum. Ayrıca metnin değer üreten, temsil eden, taşıyan vs. yapısal bir bütünlük olduğu kanısındayım. Metnin alımlanması noktasında, değer üretimi, sadece kabulleri sabitlemez aynı zamanda eleştirel bir tutumla onları yerinden de edebilir. Böylece metnin öneriler içeren bir yapı ve poetik tutumun görünme alanı olduğu belirginleşir. Metnin ve dolaylı biçimde, elbette, metni kuran bireyin değerlerle ilişkisi ve mesafesi önemlidir. Bu, metnin düşünsel boyutuyla ilgili bir göstergedir. Şair, değerlerle farklı biçimlerde ve yönlendirenlerin etkisiyle ilişki kurar ve onlarla mesafesini belirler.

Bir şiirin değer olarak neyi işlettiği, önerdiği veya ürettiği sorusu önemlidir. Çünkü her metin, okurla bir uzlaşma, başka bir deyişle değer üzerinden ilişki kurar. Metin, açık veya örtük olarak bir öneride bulunur. Günümüzde yazılan şiirlerin uzlaşma zemini nedir? Son on yılda, şiire ideolojik ve politik bir zemin belirleme ve bireyci, zekâ oyununa dönüşen hazcı bir zemin oluşturma çabaları var. Bu çabalar, üretilen metinlerin yayını kadar onlara gösterilen ilgiyle de görünür kınıyor. Özellikle Gezi Parkı olayından sonra şiir, ideolojik ve politik bir mücadele alanı olarak tasarlanmaya çalışıldı. Tabii bu, Türkiye’de yazılan ve yayımlanan bütün şiirleri veya şiir tutumlarını kapsayan bir durum değil. Ama böyle bir tutum belirlediğinde refleks olarak gelişen karşı kutup da politik söylemi izlediği için mevcut buymuş gibi algılanıyor. Bu önermeden anlaşılacağı üzere, günümüz şiirinde ideolojik ve politik bir kutuplaşma var. Politika sarmalına giren her şey gibi şiirdeki bu görüntü de genel durumun bu olduğu yanılsamasını üretiyor. Genel durum bu değil ama böyle bir yönemenin varlığı da yadsınamaz. Benzer biçimde, sosyal bilimlerdeki yeni ve baskın görüşler de ideolojik ve politik tutumun

kullanım gereğine dönüşebiliyor. Sosyal bilimlerde tartışma düzlemi olarak beliren post-hümanizm, trans-hümanizm, eko-eleştiri, ekofeminizm gibi gözde eleştirel yaklaşımlar, kültürel çalışmalarda şiir ve yazarları olduğu kadar akademisyenleri de cezbediyor. Akademik şiir eleştirisi ve çözümlemesinde, anılan yaklaşımlar gözetilerek edebiyat dünyasında beliren politize edilmiş şiir algısı veya yukarıda belirttiğim yönseme meşrulaştırıldığı gibi baskınlaştırılıyor da. Aynı durum, zekâ oyununa dönüşen hazcı şiir yönsemesine gösterilen ilgide de fark ediliyor. Edebiyat dünyasındaki bir grup şiir çözümleme ve eleştiri yazılarındaki gibi, akademik yaklaşımda da belli yönsemeler mutlakmış veya tekmiş gibi bir algı oluşmasına hem zemin hazırlıyor hem de onun alanını genişletiyor. Elbette, her dönemde edebiyat dünyasında farklı şiir yönsemeleri bulunur ve bunlar, okurlarda ve akademide karşılık bulur. Son on yılda ideolojik ve politik şiir yönsemesi ile hazcı şiir yönsemesinin “yeni” olarak sunumu ve mutlaklaştırılmaya çalışılması dikkat çekicidir.

Bilindiği üzere, yükselen değerler vardır dönem dönem, bilim dünyasında da sanat dünyasında da. “Yeni”, her dönem yükselen değerlerin en makbul sıfatıdır. Günümüzün “kültürel çalışmaları”nın yeni kavramları arasında “post-hümanizm”, “antroposen”, “eko-eleştiri” ve “post-truth” öne çıkmaktadır. Yeni kavramların kazandırdığı ufukla eski metinleri güncellemek mümkündür. Günümüzde beliren sorun, “mikro”nun “makro”ya tercih edilmesi ve bu yapılırken de “makro” küçümsenerek “mikro”nun “makrolaştırılmaya” çalışılmasıdır. Bu yapılırken, “sıfırlama” diye belirlediğim tutum yönlendiricidir. Nedir sıfırlama? Kabullerin yok sayılması, tarihin gözden düşürülmesi veya göz ardı edilmesi, ölçütün “yeni”, makbul ve “kıymetli” diye benimsenen üzerinden belirlenmesi. Kabuller elbette eleştirilir ama bu yeni bir kurgusal metin üzerinden değil, kabulleri oluşturan metinlerin yeni okumalarla yorumlanmasıyla gerçekleştirilir. Ölçütler “yeni”, makbul ve “kıymetli” diye benimsenen metinler üzerinden belirlenirken “eskiler” veya diğerleri yok sayıldığı için hem algı hem de edebiyat ortamı ve ufku sıfırlanır. Sıfır noktasında şiir; bağımsızdır, ölçütü kendi koyar, kanonsuzdur, atomizedir.

Günümüzde şiiri sıfırlama yönsemesi karşısında, “öz”e bağlanan, yaslanan diğer bir yönseme de var. Bu yönseme, diğerini gözettiği için veya diğerini gözettiği oranda politiktir. Dirimi özle askıya aldığı anda ise retorik düzlemde kalmaktadır. İkinin kesiştiği yer, beden

politikasıdır. Beden, dolaysız ve kolay bir kullanım alanıdır. Görsel düzeyde bedene verilen biçimler, şiirde kişisel deneyimlerin öne çıkarılmasıyla belirginleşmekte; kişisel deneyimlerle beliren beden politikası, hoyrat bir bencilğin şiirde sergilenmesini hazırlamaktadır. Aynı bencilik; savruk, saldırgan, ısırgan ve tektip bir söyleyişi yenilik olarak sunmaktadır. Genel olarak “ifşacı” bir şiir yazılmaktadır. Ölçüt, şiir yazarın bireyin kendisidir; değer de onunla sabitlenmiştir.

Umberto Eco, Türkçeye “Devlerin Omuzlarında” adıyla çevrilen kitabında, Avrupa’nın bilim ve sanatındaki gelişmeleri, kuşaklar arasındaki ilişkiler bağlamında değerlendirirken her bir kuşağın “yeni”yi kendinden bir önceki kuşağı gözeterek ve öne çıkararak temellendirdiğini belirtip gelen postmodern süreçteki belirsizliğe dikkat çeker. “Ata cinayetinin ilkesi krize girdiğinde, mala tempora currunt (Kötü devirler kapıda).” der Eco. “Ata cinayeti”, bilim ve sanattaki yenileşme hamlelerini yönlendiren hamledir ona göre. Günümüz Türk şiirindeki “yeni” ve “genç” yönsemelerin öldürecek bir atası bulunmadığı söylenebilir.

Teşekkür ederim.

Özbahçe: Biz teşekkür ederiz. Sayın Mustafa Köneçoğlu neler söylemek ister?

Mustafa Köneçoğlu:

Herkese merhaba, hepiniz hoş geldiniz. Ben sanat ve şiir arasındaki ilişkiyi Paul Klee’in bir tespitinden hareketle ele alarak modern resim ve modern şiir arasındaki etkileşimi ortaya koymaya çalışacağım. Diğer yandan, Klee’nin estetik öncüleri olarak gördüğüm Plotinus’a ve Kant’a da değineceğim. Modern sanat ve şiirdeki büyük dönüşümün sosyoekonomik nedenleri de konuşacaklarım arasında. Bütün bunlara ek olarak Modern Hayatın Ressamı olarak Baudelaire’den günümüz şiirine uzanacak bir yol bulmaya alışacağım.

Çağdaş sanat kuramcısı Paul Klee, klasik sanatla modern sanatın estetik farkını gezgin adam örneği üzerinden betimler.

Eski zamanlarda bir gezgin, gemide seyahat eder; gemiyle dolaşmaktan son derece memnundur ve gemideki konforun tadını çıkarmaya çalışır. Klee'ye göre, eskilerin tasvir etme biçimi bu görünür ve dışsal olguya dayanır. Bu olgu, nesnenin doğrudan yansıtılması, duyularımızın kapsamı dâhilinde yer alan şeylerle sınırlandırılmasıdır. Klee, klasik tasvir anlayışını vurguladıktan sonra, modern insanın/sanatçının sanat algısını ortaya koyan şu soruyu sorar: Peki, bugün bir transatlantiğin güvertesinde yürüyen bir adam neler algılar? Klee'ye göre, geleneksel insandan farklı olarak modern insan/sanatçı, bir sekanslar ve devinimler bütünüdür. Bu devingen algının içinde: Kendi hareketini, geminin yol almasını, akıntının yönünü ve hızını, yeryüzünün kendi etrafında dönüşünü, dünyanın güneş etrafında dönüşünü, dünyanın etrafındaki yıldızların ve ayın dönüşünü yansıtmaya çalışır. Nihayetinde modern bakış, merkezi gemi üzerindeki "Ben" olan ve evrende gerçekleşen bir hareketler kompleksine, geniş bir devinimler bütününe odaklanır.

Bu şekilde klasik temsilden kopan modern bakış, görülmezi, görülür olgunun olabilirlik koşulu olarak şekillendirir. France Farago'nun tespitiyle bu durum, temsilde mutlak özgürlük talep eden sanatçının modelden matrise geçmesi, varlığın köküne, başlangıç temeline yaklaşmak istemesidir. Burada, klasik anlayışta olduğu gibi görünür olanı yeniden üretmek söz konusu değildir, gizli bir vizyonu görülür kılmak, dışsal görüş ile içsel vizyonun sentezini yapmak esastır. Çünkü Klee'de "büyük yaratım" olarak modern sanat, görülürü yeniden üretmez, onu bizatihi görülür kılar. Modern sanatta gösterilen şey, herhangi bir form değil; formasyon sürecidir. Bu bağlamda, biçim sondur, ölümdür, oluşum ise yaşamdır. Modern resim, klasik temsilde olduğu gibi natüremort bir biçimi önceliklemez; o daha çok, oluşa doğru devinmek, "enerjik bir biçimde yolda ilerlemek" ve "temel ve ideal fıskırma noktasına" yönelmektir. Modern sanatta üretken olan gidilen yoldur; oluşum varlığın ötesinde yer alır. Görüldüğü üzere Klee, sanata kozmik ve ontolojik bir gizem katmak istemektedir. Çünkü artık, klasik temsilin ifade edebileceği yeknesak bir dünya ve şeyler düzeni yoktur. Modern dünya ile birlikte varlığın ve eşyanın semantik hiyerarşisi altüst olmuştur. Eski Yunan'dan başlayarak Roma sanatı ve Ortaçağın verili dünya anlayışı, yeni dünyayı tanımlayamamaktadır. Platon'un, Aristoteles'in ve takipçilerinin, varlıkta düzen öngören mimetik poetikaları modern dünyanın olumsuzluğu ve rastlantısallığına çarpıp dağılmıştır. Dolayısıyla modern sanat temsilde bir krizdir

ya da krizin çok sesli, karmaşık bir temsilidir. Klee, bu krizi şu şekilde betimler: “Eskiden, yeryüzünde görülebilen, görmekten hoşlanılan ya da hoşlanılabilecek şeyler tasvir edilirdi. Bugün ise, görülürün göreliliği açık bir şey haline gelmiştir. Şeyler, görünürde eski rasyonalizmi çoğunlukla geçersiz kılan çok daha karmaşık ve geniş bir anlam ortaya koymaktadır. Rastlantısal olan, öz olma düzeyine geçmeye çalışıyor.” Klee’ye göre, “sanat şeyleri aşar; imgeselin olduğu gibi gerçeğin de ötesine geçer. Sanat, farkında olmadan en son gerçekliklerle oynar ve bununla birlikte efektif olarak bu gerçekliklere ulaşır. Nasıl ki bir çocuk oyun oynarken bizi taklit ediyorsa, aynı şekilde bizler de sanat oyununda dünyayı yaratmış olan ve yaratan güçleri taklit ediyoruz.” O halde, sanatçı için, “bir anlığına kendisini Tanrı sanmak” söz konusudur. Bu noktada Sezai Karakoç’un sanat, yaratılanı değil yaratışı taklit etmektir sözünü de hatırlamak gerekir. İnsana, sanatçıya, şöyle seslenir Klee: İnsanoğlu ayağa kalk! Şu yazlığın değerini anla: Havayı ve çevreni(ufuk) değiştir, günlük yaşamın kaçınılmaz tekdüzeliliğine izin vermeyen bir dünyada oyalan; en iyisi yas örtünü yere at ve bir an için kendini Tanrı yerine koy; ruhun doyabileceği, aç sinirlerini besleyebileceği, arık damalarını taze öz suyuyla doldurabileceği gelecek dinlenceler düşüncesiyle durmadan neşelen.”

Klee’den önce klasik poetik retoriğin dışına çıkan iki ismi anmakta fayda var. Bunlardan ilki, geç Roma döneminin mistik filozofu Plotinus, ikincisi ise modernliğin öncü filozofu Kant’tır. Birçok açıdan Paul Klee’nin habercisi gibi duran Plotinus’a göre, güzellik deneyimi, sezgisel olarak ruhu kendine döndürmek amacıyla onu duyumsanabilirlerden uzaklaştıran bir kopuş gerçekleştiren paradoksal bir deneyimdir. Klee’de olduğu gibi Plotinus’ta da, yaşanan sanatsal deneyim, şeylerin nihai nedenlerinin, kökenlerinin ve mutlak temellerinin keşfedilmesine olanak verir. Fakat Plotinus’ta, ontolojik kök arayışı olarak sanatsal algı, daha mistik ve dini bir temele yaslanır. Ona göre, ruhun güzelliği algılayabilmesi için, önceden güzelleşmiş olması gerekir, zira ruh duyumsanabilir dışşallığa ve çoklu isteklere bağlı olduğu müddetçe, estetik zevk ve heyecan belirsizlik tehlikesiyle karşı karşıyadır. Saf olmayan bu heyecan, yükselmeyi sağlamak yerine, bizleri düştüğümüz yere sınımsız bağlar, tutsak eder. Bu tutsaklığa düşme tehlikesinden kurtulmak için, cisimsel güzelliğin sadece imgelere, izlere ve gölgelere bağlı olduğunu bilmek gerekir. Narsist’in kaderini paylaşmak istemiyorsak, duyumsanabilir tarafından yutulmak istemiyorsak, imgelerden o imgelerin yansıttığı gerçekliğe geçmek gerekir. Klee’de olduğu gibi

biçimi, görünür olanı aşarak varlığın ötesine geçmek düşüncesi Plotinus'ta da vardır. Plotinus'un güzellikle ilgili düşünceleri, estetik alanı aşan temaşa felsefesiyle ilgilidir. Buna göre, gören kişi gördüğü şeyle özdeşleşir. Bu felsefesin yansımaları, farklı bir şekilde Nietzsche'de de görürüz: Uzun süre uçuruma bakarsan uçurum da sana bakar. Plotinus, temaşaya geçmek için, gören şeyi görülen şeye benzer kılmak gerekir düşüncesindedir. Bu ise gönül gözüyle görmektir. Gönül gözüyle görmek isteyen insan, kendi içine dalmalı ve kendine odaklanmalıdır; bu odaklanma Ben'deki parçalanmanın ve dağılmanın son bulması demektir ve bu aynı zamanda merkeze odaklanmaktır. Plotinus'un merkez dediği yer, Tanrı'dır.

Kant ise güzellik algısını, nesneden özneye doğru çeker ve kendinde güzellik düşüncesini reddeder. Ona göre, "öznenin duygularından bağımsız bir güzellik kendi başına hiçbir şeydir." Bu düşünce bize, Âşık Veysel'in "güzelliğin on para etmez/şu bendeki aşk olmasa" sözünü anımsatır. Kant açısından, bir şeyin güzel olup olmadığını bize öğreten şey sadece "bizim yargımız"dır; fakat bu yargı, güzelin özünü zihinsel olarak kavramamıza olanak vermez. Bununla birlikte güzelin analizi, algılanan şeyin değil, algılayan öznenin bakış açısıyla gerçekleşir. Klee'de olduğu gibi Kant'ta da, güzellik algısının merkezi sanatsal nesne değil; sanatçının kendisidir. Bu şekilde bir güzellik algısı mimetik özünden gittikçe uzaklaşarak modern estetiğe doğru yol alır. Kant'ın belirttiği gibi "bir şeyin güzel olup olmadığını anlamak istediğimizde, zekâ aracılığıyla ve tanıma amacıyla, objenin tasvirini objeyle bağdaştırmayız; imgelem aracılığıyla (ve belki zekâyla birlikte), objenin tasvirini özneye ve zevk ya da rahatsızlık duygusuyla bağdaştırırız." Bu açıdan bakıldığında, zevk yargısı bilinçle ilgili mantıksal bir yargı değil; tam aksine estetik bir şeydir. Böylelikle Kant, güzeli, zevk yargısının nedeni olarak tanımlayarak, estetikle ilgili klasik entelektüel çizgiden uzaklaşır.

Estetik algıdaki bu köklü değişimin avangart akımları şekillendirmesi, dünyanın geçirdiği sosyoekonomik dönüşümle ilgilidir. Aydınlanma düşüncesi ve sanayi devrimiyle ortaya çıkan yeni epistemoloji; varlıkla, eşyayla, Tanrı'yla ilgili düşünceleri yapı sökümüne uğratmıştır. Düşünsel anlamda Darwin (kökensel asaletini yok sayarak), Marx (salt ekonomik özneye indirgeyerek) ve Freud (kutsallığından arındırarak) insan inancında derin yaralar açmıştır. İnsanoğlu ilk defa, varoluşsal asaletinden ve kadim referans kaynaklarından şüphe duymuş, kendine ve dünyaya yabancılaşmıştır. Modern dünyanın sosyoekonomik

mik dönüşümü, kentleşme, kitleleşme, insanın ruhunu sakatlayan üretim çarkı, güvensizlik, makineleşme, sınıflar arası ölümcül farklar, kutsalın yitimi, saçma ve hiçlik duygusu gibi yeni olgular, sanatçının estetik algısını da etkilemiştir. Figüratif resimden, non-figüratif resme; oto-figüratif resimden, resmin sıfır noktasına doğru beliren yönelim, şiir estetiğini de biçimlendirmiştir. Bundan böyle, resimde olduğu gibi şiirde de, bütünlüklü dünya imgesi yerine parçalanmış bir dünya imgesi yer alır. Artık şairin referans dünyası verili değil, olabildiğince rastlantısaldır. Şairin ruhu ontolojik desteğini ve tinsel güvenlik alanını yitirmiştir. Yüzyılların deneyimini yansıtan semboller ve mazzunlar, yerini şairin yersiz yurtsuz ve akışkan imgelerine bırakmıştır. Şair eskiye oranla, çok daha saldırgan, yabancı ve barbardır. Dil bir bildirişim aracı olmaktan çıkarak şairin nefes alıp verdiği sentetik bir uzaya dönüşür. Bu dönüşümün ilk örneğini kasvetli bir modern olan Baudelaire’de görmek mümkündür. Modern Hayatın Ressamı olarak Baudelaire, marazi bir kente dönüşen Paris’te ontolojik bir sıkıntıdır. Tekdüze ve tekinsiz hayatını renkli gösterecek aynalar aramaktadır. Modern şair de, yabancılaştığı dünyayla ilgili kadim ünsiyetini yeniden inşa edecek olan o büyülü aynanın peşine düşecektir. Bu arayış, şairin ontolojik asaletini ve aidiyetini yeniden ele geçirme uğraşdır. Ressam Klee’de olduğu gibi modern şair, klasik temsilden ve imgeden uzaklaşarak, alışlagelmiş dili ve estetiği bozarak, yeni bir dünya kurmak ister. Şairin bu eylemi, Heidegger’in deyişiyle, gezegenin yeniden dünya kılınmasıdır. Şair, yeni bir dünya kurarken Klee’nin belirttiği gibi tanrısal bir özgürlük içindedir. Modern şair bundan böyle, şiiriyle bir ikon kırıcı olarak tarih sahnesindedir. Sanat, estetik, dil ve insan arayışı olarak romantizme, sembolizme, izlenimciliğe, dadaizme, sürrealizme ve İkinci Yeni’ye bu açıdan bakabiliriz. Ayrıca, günümüz şiirinin de bu insani arayışa sadık kaldığı söylenebilir.

Şiirde yeni gelişmeler bağlamında ise birkaç şey söylemek isterim. Northrop Frye, yerine başka bir kelime bulamadığından, zorunlu bir tercih olarak şiiri, insanın insana vahyi olarak betimler. İnsanın insanla kurduğu sözel bağı bundan daha iyi ifade edebilecek bir tanımlama yoktur sanırım. Fakat şiiri insanın insana vahyi olarak değerlendirdiğimizde, sahte peygamberlerden sakınmanın zorunluluğu da ortaya çıkar. Zira bu zorunluluk, kalbimizin ve insanlığımızın selameti adına gerekli bir zorunluluktur.

Hepinize saygılar sunarım.

Özbahçe:

Ben teşekkür ediyorum. Evet Mustafa Melih Erdoğan...Kaşgar dergisinden...Buyurun...

Mustafa Melih Erdoğan:

Kıymetli dinleyiciler, sayın hocalarım hepinizi hürmetle selamliyorum. Ben yenilik meselesi üzerinden bir şeyler söylemek istiyorum. Şimdi, Hicabi hocam "Türk şiirini Eski Yunan'a bağlayabilir miyiz?" benzerinde bir cümle söyledi. İbrahim hocam "Nerede durduğumuz önemli" cümlesini kurdu. Mehmet hocam ise "Tabansız bir yenilikten yani yeniliğin sıfırdan inşa edilip edilemeyeceğinden" bahsetti. Eğer öyle bir yenilik varsa bunun neler olduğunu sordu haklı olarak. Sıfırdan bir yenilik üretilebiliyorsa tabii. Aslında yenilik meselesini ilk biz konuşmuyoruz. Ve muhtemelen son konuşacak olan kimseler de bizler değiliz. Ben Fuzuli'nin Leyla ve Mecnun'unu okuduğum sırada, Sebeb-i Telif bölümünde şu cümleleri gördüm. "Şiir artık çok bayağılaştı. Şiir sanatını yüceltme işi bana düştü." diyor, 1550 senesinde yazılmış Leyla ve Mecnun'da. Bundan takribi 200 sene sonra gelen Şeyh Galip, Hüsnü Aşk'ında yine buna benzer meselelerden bahsediyor.

Acaba yenilik dediğimiz şey evrensellik midir? Buradaki evrensellikten kastım: genel geçerlik. Bir sanat dalındaki unsurların genel geçer olması, o sanat dalının bütün milletler için aynı olduğu anlamına gelmez. Yani bunu iddia ediyorsak eğer, o milletin o sanatının olmadığını iddia ediyoruz demektir. Yenilik hareketlerinin o milletin tarihsel ve kültürel süzgecinden geçmesinin gerekli olduğunu düşünüyorum.

Bugün belki de yenilik kavramı, modernleşme, batılılaşma kavramı en fazla müzik üzerinden ilerlemiştir. II. Mahmut'un Mehterhane'yi kapatıp yerine Mızıkayı Hümayun'u getirmesiyle başlayan bir batılılaşma hareketi vardır müzikte. Ve 34'te Türkiye'de ilk opera sahnelenir Atatürk'ün direktifleriyle 'Özsoy Operası'dır bu. Daha sonra İtri Balesi vardır. Taşbebek Operası ve devamı. Opera, bale, kantat gibi kavramlar Türk müziğinin modernleşmesi için getirilmiştir. Bunun işe yarayıp

yaramadığını bugün çok rahat şekilde anlayabiliriz. Bugün Dede Efendi Operasını dinlemeden duramıyorum diyen ya da Itri Balesini izlemezsem olmuyor diyen acaba kaç kişiyiz ya da bunlardan haberimiz var mı? Dolayısıyla yenilik için getirilen kavramların tarihsel ve kültürel bir süzgeçten geçmesi zaruridir. 1920'lerde, o dönemdeki konservatuvar Dar'ül Elhan'da Alaturka şubesi öğrencilerinin koro halinde verdikleri -bunlar Türk öğrenciler- konserleri dinleyenler bunların Rum ve Ermeni öğrenciler olduğunu sanmıştır. Çünkü koro bize ait bir araç değil, kilise menşeli bir araçtır. Ve o dönemde de ciddi şekilde yadırganmıştır. Buradaki korodan kastım, bir şarkıyı bir eseri toplu halde söylemek değil, koro ayrı bir şeydir.

Koronun 1958'de İlhan Berk ile Türk şiirine de girdiğini görüyoruz. 50'lerden 66'ya kadar belki getirebiliriz. O dönemde ciddi bir batılılaşma hareketi var aslında Türk şiirinde. "Bir Halk Ayaklanması Notları"ndan "Köroğlu" kitabına kadar anlatımcı bir şiir izleyen İlhan Berk, 58'de "Galile Denizi"ni yazarak Türk şiirine koro fikrini getirmiştir. Daha sonrasında bunun 62'de Sezai Karakoç tarafından kullanıldığını da görüyoruz. Fakat Sezai Karakoç "Av Edebiyatı" şiirinden "Gül Muştusu" kitabına kadar "koro"yu kullanmaya devam etmiştir. Gül Muştusu 66'lara 67'lere tekabül eder. Gül Muştusu kitabı Karakoç'un Doğu'nun yedinci oğlu olduğu kitaptır. Çünkü o kitapta masal şiiri vardır. Masal şiirinde bahsedilen baba, 6 oğlunu batıya gönderir; yedinci oğlu diğerlerindeki değişimi gördüğünde batıdaki bir meydana kendisini gömerek "beni değiştiremeyeceksiniz" diye haykırır ve bu şiirle beraber Karakoç doğunun yedinci oğlu olur.

Türk şiirindeki batılılaşma, modernleşme hareketleri, müzikteki gibi ceberut bir şekilde ilerlemez. Türk şairi kendi şiirini sistemleştirmek, modernleştirmek amacıyla bir şeyler yapmıştır. Bunu sentezleyerek yapanlar başarılı olmuştur, örneğin Karakoç gibi. Ama sentezlemeden sadece -Mehmet hocamın söylediği gibi- sıfırncı olmak düşüncesiyle uygulayanlar başarısız olmuştur. Bu dönemde Atilla İlhan'ın yazdığı İkinci Yeni Savaşı kitabında Oktay Rıfat'ı ciddi bir biçimde özsüzlükle eleştirdiğini görürüz. Çünkü Oktay Rıfat o dönemde Garip şiirleri yazarken bir anda Eski Yunan'a dönerek aşk epigrammaları yazmıştır. Epigramma bizim kültürümüzle bağdaşacak bir şey midir değil midir bunu sorgulamıştır Atilla İlhan. Hasılı yaptığımız yeniliklerle geleneğin yürüdüğü zincire eklenebilmek önemlidir. Yani bugün -Hakan abi ne diyecek bilmem ama- şiirin söz sanatı haricinde bir şey olmasını ben nedense kabul edemiyorum. Çünkü müzik ve şiir kulağa hitap eden

sesle alakalı sanatlardır bana göre. Ben belki bu konuda çok klasik düşünüyorum olabilirim, şiirin söz sanatı olduğu fikrinden ve sese bağlı olduğu fikrinden ben ayıramıyorum. Müziğin görselleşebileceğini iddia etmekle şiirin görselleştirilebileceği fikri bana aynıymış gibi geliyor. Eğer burada şiir kelimesinden ahengi kastediyorsak o zaman müzik eserlerine şiir dememiz gerekir. Mesele eğer ahenkse... O zaman da Tanburi Cemil Bey'i modern şiirimizin kurucusu ilan etmemiz gerekir diye düşünüyorum. Eğer şiirden kastımız mânâ ise anlamsa o zaman yine müziğe, şiir demekten başka bir şansımız kalmaz gibi geliyor. Bir de hitap farklılıkları var bu noktada. Çünkü şiir ve müzik kulağa hitap eder. Yani gözle tespit edilen bir şey değil. Batıdaki "poetry" kelimesi Yunancadan türetilmiştir ve "yaratıcılık" anlamına gelir. Belki batı bunu düşünebilir, yani şiiri görselleştirebilir. Ama bizim şiir kelimesinden anladığımız şey "söylemek" "seslenmek" tir. Zaten şiirdeki ve müzikteki bütün yeniliklerin sesle yakından alakalı olduğunu düşünüyorum. Örneğin Divan Şiiriyle Garip Şiirinin, Hece Şiirinin, Modern Şiirin okunuşuna aynıdır diyebilir miyiz? Yani hepsi aynı şekilde okunabilir mi? Ağdalı bir şekilde... Bugün Türk şiirinde bence yenilikler vardır. Fakat okuyuşla başlamıştır. Teşekkür ediyorum.

Osman Özbahçe:

Değerli arkadaşlar şöyle bir durum var. İkinci tur yapalım diyecektim ben ama hiç mümkün değil. Biraz daha uzatırsak bir sonraki oturumu yapamayız o zaman. Onun için konuşan, katılan arkadaşların hepsine teşekkür ederim. On - on beş dakika sonra diğer atölye çalışmamız başlayacaktır.

ŞİİR ATÖLYESİ

3. Oturum

ŞİİR KİTAPLARININ
YAYINI MESELESİ

2. Şiir Atölyesi

Sunucu: Atilla Yaramış

Çok kıymetli konuklar, 12. Mevlânâ Şiir Şöleni ve Şiir Atölyesi'nin üçüncü ve son oturumu vesilesiyle hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum. Sabahleyin açılışını gerçekleştirdiğimiz atölyemizin ilk oturumdan sonra yine bu mekânda yapmış olduğumuz ikinci uzun ve verimli oturum ve şimdi son oturum; aynı zamanda şairlerin, özellikle günümüz şairlerinin çok ciddi bir meselesi olan "Şiir Kitaplarının Yayınlanma Meselesi" başlığında olacak.

Bu konu başlığı bile aslında bize olayın ehemmiyetini ifade ediyor. Şiiri yayımlamak Türkiye'de bir mesele mi? Bu mesele nasıl aşıyor ya da bu niçin bir mesele haline gelmiş durumda? Bunları bu sahanın içerisinde olan, bizzat bunu değerlendiren, yaşayan, hem yayın boyutuyla hem şair boyutuyla bizlere önemli bilgiler verecek olan kıymetli Ahmet Kot, Er-can İriş, Sevgi Yerlioğlu, Şakir Kurtulmuş, Tayyib Atmaca, Mehmet Kurtoğlu hocalarıma ve siz değerli dinleyenlerimize tekrar hoş geldiniz diyorum. İlk konuşmacımız Ahmet Kot beyi buraya davet ediyoruz.

Ahmet Kot:

Selamünaleyküm. Arkadaşlar şiir kitapları yayını meselesi, aslında şu ana kadar konuştuğumuz meselelerin bence arkadaşlarımız tarafından çok sıcak bir şekilde hissettikleri en önemli mesele. Yani

bütün o meseleler; teorik ama pratik olarak şiir kitaplarının yayını konusunda çok büyük zorluklar yaşıyorlar, öyle olduğunu tahmin ediyoruz. Ancak ben bir ufuk turu yapalım istiyorum. Bizim yayıncılık serüvenimizden... Türkiye 1923'ten itibaren fikir ve söz özgürlüğünün olmadığı, en azından 1950'lere kadar uzun yıllar karanlık günler yaşadı. O günlerde, değil şairlerin; fikir adamlarının bile kitaplarını yayınlamaları çok zordu. Yani tek bir sayfayla bile sizi idama götürmek içten bile değildi. Dolayısıyla 1950'lere kadar yayıncılıkta sadece fikrimizi ifade edebilecek yayın yapmanın peşindeydi ister istemez entelektüel büyüklerimiz. 1950'lerden itibaren tabii yine bir fikir mücadelesi olarak sürdü. Yayıncılık Derneğinden 1965 -70'lere kadar çok az sayıda yayınevi vardı.

Ben 1970'lerde -79'da- yayıncılığa başladım. Yayıncılığa başladığımızda 10'u geçmiyordu yayıncı sayımız.

Hilal Yayınları, Hareket Yayınları... Yani sayısı onu geçmeyen bir yayıncılık dünyası vardı. Dolayısıyla her biri imkanlarını çok iyi şekilde kullanmak zorundalardı. Ve şiir kitapları geldiğinde o günlerde tek tük senede 1-2 kitap yayınlama imkanları oluyordu.

Ve şairler şöyle geriye dönüp bir bakarsak hemen hemen hepsi ilk kitaplarını kendileri yayınlamıştı. Necip Fazıl, Sezai Karakoç yani Sezai Karakoç Körfez'i kendisi yayımladı. Cahit Zarifoğlu İşaret Çocukları'nı kendisi yayımladı. İsmet Özel Geceleyin Bir Koşu'yu kendisi yayımladı. Yani kendi yayını olarak başlamak zorundalardı. Tabii bu yetmişler geçtikten sonra o dönemin taktiği yetmişlerden itibaren şiir yazmaya başlayan bizim kuşağın yine büyük problemiydi. Ben şiir kitaplarını yayımlamak istediğimde diğer yayıncılara başvurduğumda dediler ki biz tek tük kitap yayınlatabiliriz. Onun üzerine baktım ki benzer durumda birçok arkadaş var, onların kitaplarını topladım ve toplu olarak birkaç yayınevine teklif ettim, 6 ay bekledik kabul görmedi. Dedim ki ben kendim yayımlayayım.

Ve böylece Yazı Yayıncılık olarak toplu ve sadece şiir kitabı yayınlayan ilk yayınevi olarak yani biz bu işin içine girdik. Toplam 16 kitap yayımladık. Yani demek istediğim o günden itibaren birçok yayınevi bu defa şiir dizilerine başladı, yani bugün için baktığımız zaman birçok yayınevinin şiir dizileri var. Yani şuraya getirmek istiyorum, bence bugüne şükür. Bundan ötesi, artık arkadaşların internet dünyasında kitapları da ekleyecekleri bir süreç. Yani yayın dünyamızı eleştirmek yerine daha öte neler yapılabilir, yani mevcut imkanları nasıl değerlendirmek gerekebilir bence biraz buradan yürüyelim, diyorum.

Atilla Yaramış:

Hocam yayınevlerine hak veriyoruz, ama burada ticari kuruluşlar para kazanmak için var. Onların o zaman o kaygılarını ortadan kaldıracak politikalar mı getirilmeli, yani bu anlamda devletin yahut da sivil toplum kuruluşlarının bir özgür rol üstlenmesi mi gerekiyor?

Yani oradaki sizin düşünceniz nedir? Yayınevlerini ben çok rahat anlıyorum ve şiir kitabı satmıyorsa ya da çok az satıyorsa zaten bütün mesele de bundan kaynaklanıyor. Bu kaygıyı ortadan nasıl kaldırabiliriz?

Ahmet Kot:

Şimdi eskiden yayıncılık kısmen idealist amaçlarla da yapılıyordu ve eskiden yayıncılık çok az paralarla yapılması mümkün olan bir sektördü, ama bugün çeşitli sebeplerle yayıncılık büyük sermayenin içine girdiği bir konu haline geldi ve hemen hepsi yani büyük yayın evlerinin hemen hepsi mecburen ticareti gözetmek zorundalar yoksa yok olacaklar. Yani biz yayınevine şiir kitabı yayımla diye ısrar etmemizin bir başka örneği yani bir peynir tüccarına şu tarz peynirleri niye yapmıyorsunuz diye ısrarımızla bence denk.

Yani ticari olarak düşündüğümüz zaman ama biz buradan nasıl bir çıkış yolu bulabiliriz? Yani radikal bir teklifte bulunuyorum. Şimdi romancımızın belki 20 katı 50 katı 100 katı şairimiz var, biz taşın altına elimizi sokalım. Biraz şiir kitabı alalım. Binlerce takipçim var diyen şair arkadaşlarımız da ayda bir birkaç tane kitap alsınlar. Bence çözüm budur. Başka bir çözüm yok. Ya da şairlerin yaptıkları gibi ya kendi kitabını yayımlayacak ya da kendisi yayınevi kuracak.

Fazıl Hüsnü yayınevi kurdu ve kitaplarını kendisi yayınladı. Sezai Karakoç kendisi yayınladı. Başka yöntem yok.

Atilla Yaramış:

Bu kadar şiire düşkünsek millet olarak bunun karşılığında bir şey yapmamız lazım.

Ahmet Kot:

Yani başkasının şiir kitabını satın alırsak... Mesele yayınlanması değil, mesele ulaşması. Yani kendimiz okuyorsak ve eğer bu işe önem veriyorsak her ay çocuğumuza bir şiir kitabı alalım ya da alıp kütüphanemize koyalım. Yani döngüyü biz başlatabiliriz. Hep başkalarından beklememizin bence doğru bir tarafı yok.

Yaramış:

Bu hızlanmanın lokomotifi olacak sivil toplum buna yeterli mi yoksa buna bir devlet gücü gerekir mi hocam?

Kot:

Sanata devlet gücü girerse sansür başlar. Devletten beklemeyip kendimiz yapalım. Şunu temin ederim ki ben 79'dan bu yana 43 yıldır bu işin içindeyim. Temin ederim ki, biz satın alalım onlar yayınlar.

Ama söyledikleri şey, "Kitabı basıyoruz, 500 basıyoruz depolarda duruyor." Bu konuda yapılabilecek tek şey bu depoları boşaltmak.

Çok büyük bir rakam değil, her şarkı için bir tane satsa her kitabından bu düzelir.

Yaramış:

Varsa son ekleyeceğimiz bir söz, alalım.

(Araya bir dinleyici giriyor: Her şiir kitabı alınmalı mı?)

Kot:

İşte orada tabi araya dergiler giriyor. Editörler, yayıncılar giriyor, yani biz "şiir kitabımız var, yayınevine verdik yayınlamıyorlar" diyorsak biraz da iğneyi kendimize batırmamız lazım. Editörler de bizim düşmanımız değil, onların da bir yaklaşımı var, birikimi var, bir şiire bakışı var; şiirin iyisini kötüsünü ister istemez seçmek zorundalar. Dolayısıyla yayınlanan her kitap da okunmalı diyemeyiz.

Şiir kitaplarını kendi şiir anlayışımıza, tarzımıza göre kendimiz seçeriz. Yani her birimizin bir şiir ustası var. Kişiliğimize, mizacımıza göre farklı şiirleri severiz hepimiz. Dolayısıyla kötü şiir okuduğumuz zaman kötüyle iyiyi ayırabilecek noktaya gelmişsek zaten orada şiirin özünü yakalamışız demektir, ondan sonra kendimiz seçeriz.

Yaramış:

Hocam teşekkür ediyoruz. Sözü Ercan İriş Beye veriyoruz. Buyurun.

Ercan İriş:

Pek kıymetli hazirun Şair Nedim'in:

Şu şehr-i İstanbul ki bi misl ü bahadır

Yek-sengine tüm acem mülkü fedadır, dediği İstanbul'dan, Mevlâna diyarı, Selçuklu başkenti Konya'ya en derin selamlar getirdim. Sözlerime böyle nahif bir ortamda bir araya gelmemize vesile olan TYB Konya şubesi başkanına, Karatay belediyesine ve emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Konumuz şiir kitaplarının basımı, ben şiirin belli bir birikim elde edilmeden kitaplaşmaması gerektiğini savunuyorum. Bu yüzden şiir yazan birinin şaire nasıl dönüşebildiğini naçizane anlatmak istiyorum. Malumunuz şiir en eski edebi türlerden biridir. Şiir birçok şair tarafından da tanımlanagelmiştir. Örneğin, Üstad Necip Fazıl Şiir hakikati arama işidir, hakikatin peşinde koşma mücadelesidir derken, Cenap Şehabettin şiir kelimelerle yapılmış bir resimdir, der. Fecri Ati sanatçısı Ahmet Haşim şiirin söz ile musiki arasında sözden ziyade musikiye yakın bir tür olarak tanımlar. Tanımı ne olursa olsun kendine has özellikleri vardır, o biriciktir, diğerlerine benzemez, kendi kültüründen etkilenir, o kültürü sinesinde yaşatır, bence; bir şiiri okuduğumuzda onun hangi kültüre ait olduğunu bilmeliyiz peki bu neyle mümkün yazanın kendi kültürünü yansıtabilmesiyle.

Bunun yanında şiir gelenekten beslenmelidir, kendi geleneğini bilmeyen bir şairin şiirinde eksiklikler olacağı kanaatindeyim. , Bakî'yi, Nabî'yi, Şeyh Galib'i, Karacaoğlan'ı, Köroğlu'nu bilmeyen bir şair olabilir mi? Bunları bir kenara atarak ben şiir kitabımı nasıl yayınlarım hocam diye sorulacak olursa aslında çok basit. Bir matbaa ile anlaşip ücretini ödeyerek şiir kitabı çıkartılabilir ama şair olunabilir mi bu sizin tasavvufunuza arz ediyorum. Ayhan Bozkurt anlatıyor:

Kadıköy'deyim...

"Sevgimi unutmak için seyrederim bir tabloyu, bir mermeri, Ki ne kadar dalsa ruhum yeniden döner geriye: Okurum düşüne düşünene okuduğun şiirleri"

diye dizelerini okuyorum. Karşımda bir başka şair arkadaşım aynı zamanda yayıncım oturuyor.

İlk kitabım çıkacak... Ödül almışım... "Artık şairliğim tescil olacak?!"

Bu sırada oturduğumuz yerin hemen önünden "biri" geçiyordu. Biri diyorum çünkü o geçen adamın Fazıl Hüsnü Dağlarca olduğunu o ana kadar bilmiyordum.

Arkadaşım, "Bak" dedi "Şansa bak, Dağlarca geçiyor."

İlk defa görüyordum, hem de bu kadar yakından. Hemen masadan kalkıp yanına koştum. Koluna girip, “hocam merhabalar, nasılsınız” diye sordum.

Kalın gözlük camının arasından bana sertçe baktı. Elindeki bastonun yardımıyla beni biraz itti.

“Kimsin sen” diye sordu sert bir ifadeyle.

“Şairim” dedim.

Olanlar oldu... Bastonunu kaldırdığı gibi kafama geçirdi. Neye uğradığımı şaşırđım. Ardından bastonla rastgele vurmaya başladı. “Hocam, özür dilerim, ben...” diyecek oldum. O durmadan vuruyor ve avazı çıktığı kadar bağırıyordu.

“Ben 100 yaşına gelsem şairim demem kendime.” demez olsaydım... Pişmandım, farkına varmıştım ama iş işten geçmişti. Dağlarca vurmaya devam ediyordu hem de nereme denk gelirse; “Şair olmak kolay değildir. İyi şiir yazmakla şair olunmaz. Evet, iyi şiir yazmakla şair olunmaz. Zira şairin bir derdi olmalı, o dert ile mustarip olmalı; Filistin, Irak, Myanmar, Suriye, Libya içinde bir keder uyandırmalı. Değilse üstadın dediği gibi: “Tam 30 yıl saatim işlemiş ben durmuşum, gökyüzünden habersiz uçurtma uçurmuşum.” diyerek gökyüzünü bilmeden uçurtma uçurduğumuzu sanabiliriz.

İşin bir başka boyutu da dergiler... Dergiler de şairin içindeki cevheri çıkartmada önemli bir rol üstlenirler, şairin ham içen pişmesi en önemlidir, şiirlerini dergilerde yayımlatmaları kendilerine gelen eleştirileri dikkate alıp üslubunu oluşturmaları kanaatindeyim. Yahya Kemal ve Kemalettin kamu gibi edebiyat tarihine geçmiş şahsiyetler hiç şiir kitabı çıkartmamışlar hayatları boyunca birçok edebiyat dergisinde şiirleri yayınlanmıştır. Yani işin mutfağında bulunmuşlar, mücadelesini vermişler ama şiir kitabı çıkarmamışlardır. Bugün her gencin dilinde dolanan şiirlerinin sebebi büyük şairler olmalarıdır, şiir kitabı yayımlanmamasına rağmen. Bu ne demek oluyor onlarca kitabınız olabilir ama şair olamayabilirsiniz.

Kısacası şiirin mücadelesini vermek, bir dert sahibi olmak ve bu derdi anlatacak dergilerde yazmak varken; tek amaç şiir kitabı yayımlamak olursa bu şair olarak anılabilmenin önündeki en büyük engel olur kanaatindeyim. Bizler özgün kaliteli ve derdi olan şiirler yazarsak inanıyorum ki yayınlamasak da birileri o şiirleri kitap haline getirecektir

Sürçü lisan ettik ise affola!

Yaramış:

Teşekkür ediyoruz Ercan Bey'e... Sevgi Yerlioğlu Hanım'a bırakalım sözü. Buyurun...

Sevgi Yerlioğlu:

Şiirin yayını meselesine dair yayıncılık yönüyle ifade edebileceğim bir tecrübem yok ancak kendi şiir kitaplarımın yayınlanması süreci üzerinden bu konuyu değerlendirebilirim.Şiirin kitaba dönüşmeden önce dergilerden geçen bir yolu var.Ben de oradan başlayanlardanım. Nihayetinde kitaba ulaşmasa da dergilere şiir göndermenin öğretici ve insanı canlı tutan tarafına şahidim.

Şiir nadir bir şey.Bu işe başlarken bir şair olacağım, kitabım çıkacak düşüncesiyle de başlanmaması gerektiğini düşünüyorum. Ben dergilere şiir gönderirken, şiiri daha iyi nasıl öğrenebilirim, geri çevrildiğinde ne hissedirim, o hissetmem bana ne kazandırır? O kazançtan yeni bir şey nasıl çıkar ve o bana nasıl bir yol öğretir, usul öğretir kaygısıyla bu işe başlamış bir insanım. Siz mesela Şakir Kurtulmuş Bey'in ulaşabileceği insanın sınırlı olduğundan ya da bizim abi, hoca addettiğimiz kişilerin ulaşabileceği insanların sınırlı olduğundan bahsettiniz, ama ben bunun sınırlı olmasının sağlıklı olduğunu düşünenlerdenim.

Yazmaya devam eden ve sebat gösterenlerin nitelikli şiirler biriktikçe kitap amacıyla çıkmadığı yolda yazdıkları belki de bir esere dönüşmüş olacak. Bir esere dönüşmesi her zaman büyük yankılar uyandırmayabilir. Bu bağlamda yine böyle bir etkinlik vesilesiyle bir araya geldiğim Adnan Özer beyefendi bir anekdot nakletmişti. İlk şiir kitabı çıktığında sevinçle evine gidiyor, annesine babasına bu haberi duyuracak. O esnada da evde bir muhabbet var, ablasıyla eniştesi bir araba almışlar. Bilirsiniz ki reel hayatta somut şeylerin yankısı daha yüksek olur, bir şiir kitabının yayınlanması bir araba alınmasının sevinci kadar büyük bir sevinç oluşturmuyor hatta fark edilmiyor bile.

İşin enteresan tarafı annesi elinde bir çaydanlık, koymak için uygun bir gazete arıyor. Ve Adnan Özer'in eli havada... İşte tam kitabım çıktı sevincini paylaşacak iken, "a elindeki ne", diyerek kitabı alıp üzerine çaydanlığı koyuyor annesi. Mesele araba alım satımı üzerinden devam ediyor ve gecenin sonunda ancak ailesi "ya sen ne anlatıyordun" diye soruyor. Adnan Özer diyor ki "benim bir kitabım çıktı."

Yani siz bir şeyler yapmaya çalışacaksınız, sizi şair kimliğinizle böyle programlara davet edecekler ve oralarda belki sizin meselenizi mesele olarak gören insanlar tarafından şiirinizin değer gördüğünü göreceksiniz aslında çok da değer peşinde olmayacaksınız. Kitabı yayınlanmış bir şair olarak ilk kitabın çıkışının sancılı bir süreç olduğunu düşünüyorum. Daha sonraki eserlerin bir şekilde o kitabın domino taşı etkisinden yola çıkarak devam ettiğini düşünenlerdenim. Gençler bazen, biz şiir yazıyoruz ama nereye müracaat edeceğiz? diye soruyorlar. Evet dergilere, evet usta çırak ilişkisine müracaat etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Ben de Ali Ural hocamın talebesi olarak bahsettiğim usta-çırak ilişkisini yaşayan ve şiirini buradan inşa etmeye çalışan bir şairim.

Yayıncılık meselesine dair bir yazı okudum, 2012 yılında Dünya Bizim'de yayınlanan bir yazı. Bu yazıda şiir dizilerinin yayınevleri tarafından çok fazla yayınlanmadığından bahsediyor. Hatta benim de içinde bulunduğum Şule Yayınlarından da çok fazla şiir yayınlanmadığından bahsediyor ve severek takip ettiğim başka yayınevlerinden de. Ama bugün 2022'de bu 10 yıllık süreçte görüyorum ki o yazıda söylenenin çok üstüne çıkan bir şiir kitabı yayını ve buna destek veren şairler,ustalar var.

Şiirin musikiye yakın tarafı da ihmal edilmemeli. Çünkü insan susar, konuştuğu zaman kendini açığa verir ya da insan söyler, şiir zaten yazmaktan ziyade söylemektir diye düşünüyorum ben. Kültürümüzde böyledir, sözlü kültürümüzde. Maniler, destanlar ve şiirler de o sözlü kültürün bir parçasıdır benim kanaatime göre. Bence iki sebep var kitapların yayınlanması için; birisi kalıcı olması çünkü kolay ulaşabilmeyi sağlıyor kitaplaşınca ama maalesef kolay da tüketiyoruz öyle bir çağdayız. Birisi de nakil için. Yani kalıcı olmasının yanı sıra o iki kapak arasına girdiğinde gelecek nesle ya da muhatabına da ulaşmış oluyor. Ben bir şiir

kitabının yayınlanmasının ancak böyle bir sebebi olabileceğini düşünüyorum.

Şiir için İsmet Özel “Öğretir ama kanıtlamaz, gösterir ama sergilemez” diyor, bu da çok kıymetli. Yani bir şeyi kanıtlamak zorunda değiliz, o şekilde yola çıkmamız gerekiyor. Hatta “Muhatabında olanı ortaya çıkarır ve muhatabının da bilincinde muhatabın kendisinin bile fark etmediği bir şey uyandırır”, diyor. Bu sürprizli bir şey. Yazan da okuyan da aslında bu sürprizlere açık olduğu zaman sanırım kapılar açılıyor. İstemek ve biraz daha çaba göstermenin yeterli olduğu kanaatindeyim. Teşekkür ederim.

— Biz teşekkür ediyoruz. Yani gerekli çaba gösterildiği takdirde o dergilerin kapısı iyi tanıdığı karşılıklı ve oradan eğitim aldıkları ve bu da bir mesele olmaktan çıkıyor.

— Bunu bir mesele olarak görmemek lazım. Yani ben illa bir şiir kitabı çıkaracağım dememek lazım bence. Ben öyle yapmadım, bu heyecanı da diri tutma adına kıymetli. Bir hedef edebiyat için söz konusu değil; laboratuvarında gündüz gece çalışabilir bir bilim adamı ve bir sonuca ulaşmak için seyirden ziyade sonuca odaklanabilir ama şiir yazarken bu sürecin de sancısıyla beraber kabul edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani ben hiçbir zahmet çekmeyeceğim ama sonuca ulaşacağım demek hiçbir bilim dalında sağlıklı bir bakış açısı olmamasıyla beraber o sancının çekilir tarafının da bir lezzeti olduğu için ben bunu bir mesele olarak görmüyorum, nasip olarak görüyorum açıkçası.

— Yani geri planda bakış açınız muhakkak doğru ama şöyle bir şey aynı santimetreye yaşamamız gereken ise bir öykü diyelim öyküyle uğraşan bir kişi sonuç itibarıyla kişiye şairle öykücünün bu alanda yaşadığı gibi olmuyor, öykücünün işi biraz daha kolay oluyor. evet bu açıdan sizin söylediğiniz doğru. Böyle bir çabaya hedefimiz olmaz. Olmasının belki masumca bir yanı olabilirdi özellikle ilk başlayanlar için, o da çok anlaşılabilir, ama öykücü biraz daha rahat, şairin işi biraz daha zor... yani yayınevi gözüyle...

— Anladım. Ben de Ahmet Kot hocanın söylediği döneme bakarak bugün bu dönemde dergilerde kendinizi sağlam kanıtlamışsanız ya da şiiriniz bir şekilde duyulmuşsa, usta çırak ilişkisinden yürümüşseniz,

kıymeti bilinen yerlerdeyseniz, iyi bir şiir ortaya koyuyorsanız; ticarî kaygı gütmeyen, edebiyatı sancısıyla ve sonucuyla beraber sırtlanan yayınevleriyle doğru sonuca ulaşacağımızı düşünüyorum. Yayıncılıkta yer almış biri değilim ama sadece iki şiir kitabı yayınlanmış bir insanım, ancak kendi sürecimi anlatmaya çalıştım. Cahit Zarifoğlu'na da şiirler gönderiliyor, cevaplarını daha sonra yayınlamışlardı. Bir şiiri iyi yapan ne, biz bu soruya verilmiş cevaplardan da yolumuza yön verebiliriz. Hepimiz böyle bir süreçten geçiyoruz. Farklı dergilerin kapılarını aşındırabilme imkânımız da var yani sadece dijital imkanlar değil yazılı kültürünün imkanlarını da kullanmak gerekir.

– **Ama şimdi kendi yayınlamanın da bir tehlikesi var yani herkes parasını verip kitap yayınlattığı bir kirlilik de oluşturuyoruz. O zaman vasat bir okuyucunun seçme durumu da zorlaşıyor. Yani böyle bir sıkıntı da var. Yani o yüzden yetkililer ya da yayınevlerinin bu işi sağlaması önemli. Onlar da belki biraz daha sorumluluk olarak biraz daha fedakârlık göstererek vasatın üstüne çıkılması önemli.**

– Kendi kitabını yayınlayanlar için bir şey diyemem. Ben şiirin ya da yazının arkasında durabilecek sağlam bir yayınevi ismiyle yayınlanmasını kıymetli buluyorum. Teşekkür ederim.

Yaramış:

Teşekkür ediyorum, çok sağ olun. Mehmet Kurtoğlu Hocamı önden alalım..

Mehmet Kurtoğlu:

Arkadaşlar sabahki programda genç şairden bahsedilmişti. Aslında şiir kitabı basma da bir gençlik hevesi. Genç şair, aynı zamanda gençlik hevesiyle şiir kitabı basmak ister, Salah Birsal şöyle der: "18'inde herkes şiir yazar, otuzunda yazıyorsa o adam şairdir." Yani şair her zaman gençlik hevesini gençlik ruhunu devam ettirmesi lazım. Şiir kitabı basma duygusu da özellikle şairlerin buradan geliyor. Yine Cemal Süreyya şöyle der: "Şairler gençlik-

te biriktirdikleri duyguları orta yaşlarda ve ondan sonra şiirlerine yansıtırlar.”

50 yaşındaki duygular aslında gençlikte topladıkları duygulardır, o duygularla şiir yazarlar. Şimdi gerçekten Ahmet Kot abimiz burada yayıncılıkla ilgili her şeyi anlattı. Şiir kitabı basmanın yayıncı tarafından da şair tarafından da... İsmet Özel'in bir sözü var. Diyor ki "Şiir karın doyurmaz." Şiir, hem şairin karnını doyurmaz hem yayıncının. Dolayısıyla yayıncılar şiir kitabı basmak için çok da hevesli değildir. Ama şairler kendilerini o şiirde ifade ettiklerinden dolayı şiirlerini bir an önce basmak isterler. İşte biraz önce Ahmet Kot abimiz Cahit Zarifoğlu'nun İşaret Çocukları'nı kendisinin bastığından bahsetti. İşaret Çocukları kitabı Zarifoğlu'nun elinde kalmıştır. Böyle birçok şair vardır. Şakir Kurtulmuş daha sonra kitapların sobada yakıldığını söylüyor. Başka örnekleri de var kendi imkanıyla eserlerini kendisi çıkaran şairler konusunda. Aslında bu şiirler, şiiri yazdığını ama şiire ilgi göstermediğini gösterir. Bir de şu soruyu sorabiliriz. Örneğin Yahya Kemal kitabı olmayan bir şairdir. Herkes şiir kitabı yayımlamak zorunda mıdır? Yazılan eğer gerçekten şiir ise mutlaka o şiiri zamanı geldiğinde birileri keşfedip onu yayımlar diye düşünüyorum. Çünkü bugün birçok şair kitaplarını kendi imkanlarıyla yayınlıyor ama bu şiirler 10 yıl, 20 yıl sonra konuşulacak mı, 20 -30 yıl sonrasına kalacak mı orası meçhul.

Şu anda belki çok konuşulan bir şair ileride unutulacaktır. Yine şiir kitabı basıp ondan hevesini alıp şiir yazmayan şairlerimiz var. Mesela benim aklıma gelen, ilk şiir kitabıyla Türkiye Yazarlar Birliği Ödülünü alan bir şair vardı; Rahmetli Şükrü Karaca. Sonradan şiiri bırakmıştır. Enastü Nara na'tıyla Diyanet Ödülü almıştır. Hatta öykü roman arası "Dünyayı Dolduran Kiraz" adlı bir kitabıyla da ödül almıştır. Ama sonradan ne roman yazmış ne şiir. Tamamen edebiyattan kopmuştur.

Yani bir an önce kitabı yayınlayıp hevesini aldıktan sonra şiire sırtını dönüp gitme ihtimali de vardır. Bu anlamda herkes şiir yazmalı veya herkes şiir yazabilir ama herkes şiir yayınlamamalı diye düşünüyorum. Zaten şiir kendisini yayınlatacaksa yayınlanır. Türkiye'de romana, hikâyeye gösterilen ilgi şiire gösterilmemektedir. Mesela geçen yıl 550 roman yayınlanmış ve yaklaşık o kadar da hikâyeye yayınlanmış, şiir o kadar yayınlanmış mı, yok! Bugün Türkiye'de şiir

üçüncü dereceye düşmüş. Günümüzde yayın evleri geçmişten daha çok şiir kitabı basıyorlar. İşte Şura Yayınları var Hece Yayınları var, şiir kitapları çıkarıyor. Ama yayınlanan şiir kitaplarına sayısal anlamda baktığımızda roman ve hikâyenin gerisindedir. Buradan anlıyoruz ki roman ve hikâyeye gösterdiğimiz ilgiyi şiire göstermiyoruz. Yani şiiri belki konuştuğumuz kadar okumuyoruz. Bir de şiir aslında -biraz önce siz Ahmet Kot abiye de sordunuz- devlet desteklemeli mi falan gibi. Osmanlı döneminde şairlerin padişaha sunduğu kaside sonrasında aldığı caizeden bahsedilir. O caize o günün rakamıyla 1 milyara yakın bir paradır, caizenin miktarı sunulan divanın sanatsal kıymetiyle ölçülüyor.

1 milyar! Düşünebiliyor musunuz? 1 şiir, bir divan yazıyorsunuz, Padişah'a veya Paşa'ya sunuyorsunuz, size 1 milyara yakın caize veriyor veya sizi belli bir makama taşıyorlar. Şiirin böyle bir boyutu var Osmanlı kültüründe. Ama bugün baktığımız zaman şiirin ne devlet içerisinde ne de halk nezdinde böyle bir değeri yoktur. Osmanlı, şiiri sahiplenmiştir; ondan dolayı da şiir yazarlara özel bir önem göstermiştir. Onları hem makam hem de telif olarak desteklemiştir.

İsmet Özel dahil birçok şairimiz şiirlerini kendi imkanlarıyla basmıştı. Benim gözlemlediğim kadar yani son 30- 40 yıl içerisinde Türkiye'de sadece şiir yayınlayarak öne çıkmış ve bu anlamda da Türk şiirine katkı sunmuş Yazı Yayınları vardı Ahmet Kot'un kurduğu. Yine Esra Yayıncılık vardı Konya'da Mustafa Çalışkan'ın sahibi olduğu mesela M. Ragıp Karcı ilk şiir kitabı Esra yayınlarından çıkmıştır. Allah rahmet etsin. Ben onunla konuşurken "Mustafa Çalışkan eğer şiir kitabımı basmamış olsaydı benim şiir kitabı yayınlamak derdim hiçbir zaman olmadı" demişti. Yine Şakir Kurtulmuş abimizin editörlüğünü yaptığı Çıra yayınları var. Şiir kitapları basıyor. Sağ olsun, bugün Çıra Yayınlarında özellikle şiir dizisi yayınlanıyor olması ve genç şairleri de desteklemesi oldukça önemli. Usta şairleri de destekliyor. Bugün şiire katkı sunuyor. Aklımda kaldığı kadarıyla Beyan Yayınları da bir ara şiir kitapları yayınlamıştı. Bir şiir dizi başlatmıştı. O yayınlar Türk şiirine katkı sunmuştu. Şiirle ilgili söyleyeceklerim bu kadar. Ben sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim.

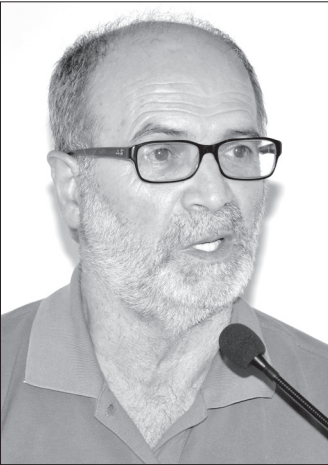
Atilla Yaramış:

Soru varsa alabiliriz... Yoksa Şakir Kurtulmuş hocamı davet edeyim.

Şakir Kurtulmuş:

12. Konya Şiir Şöleni kapsamında geldiğimiz, Mevlana'nın bu güzel kentinde şairler ve Konya'nın güzel insanları ile birlikteyiz ve şiirin meselelerini konuşuyoruz... Bizim bu oturumda konuşacağımız konu şiirin yayımı, şiir kitaplarının basımı meselesi.

Edebiyatın, sanatın ilerlediği yolda çeşitli zorluklar yaşadığımız bilinmekte. Hayat şartlarının giderek arttığı bir süreçte edebiyata, sanata karşı ilginin da azalmış olduğunu görüyoruz. Bunun birçok nedenlerini sıralayabiliriz. Bir yayıncı olarak, bir editör olarak meseleye baktığımızda sadece hayat şartlarının zorlaşmasının bu ilgiyi azalttığını söylemek zor. Genelde edebiyatla, sanatla olan münasebetlerin giderek azaldığını yayın dünyasına yakından baktığımızda rahatlıkla görebiliriz. Şöyle bir kıyaslama yaparak devam etmek isterim. Seksenli yıllarda üstelik 12 Eylül ihtilâlinde hemen sonra kitap basımı ve satışı rakamlarına baktığımızda çok güzel tablo ile karşılaştığımız görülecektir. Şiir kitapları 3 bin, diğer kitaplar ise 5 bin adet basılıyordu. Baskı miktarlarının tüketimi ise 1-3 yıl arasında gerçekleşiyordu. Bizim ilk şiir kitabımız Akabe yayınları arasında çıktı ve 3bin adet basıldı. Bu rakamlar gösteriyor ki şiir kitapları da dahil genel olarak iyi kitap okunduğu, kitap okuyucusunun sayısının oldukça iyi yerlerde setrettiğini söylemek mümkün. Genel olarak sanat, düşünce, felsefe, tarih v.b. türde kitapların okuyucu rakamları yüksek olduğu gibi sadece şiir kitaplarının okuyucu sayısı da hatırı sayılır rakamlardaydı. Sadece baskı miktarları değil satış rakamları da önemli ölçüde yüksek seviyelerdeydi. Kitapçılara girdiğimizde kitaplara olan ilginin hangi düzeyde olduğunu bir süre izledikten sonra görebiliyordunuz. Kitapevleri, dergi ve gazete bayilerinde edebi kitapların çoğunu bulma imkânınız vardı. Özellikle

vapur iskelelerinden geçerken oradaki kitapçılarda hem ayın tüm dergilerini hem de yeni çıkan kitapların büyük bir bölümünü bulma imkânınız oluyordu. Seksenli yıllarda 3 bin basılan şiir kitapları on yıl öncesi yani 2010'lu yıllarda biner adet basılmaya başladı. Son beş yıldaki duruma baktığımızda ise binli rakamların yerini 500 adetlik baskıların aldığını görüyoruz. Gün geçtikçe satış rakamları düşüyor, okuma oranlarında da hissedilir bir azalma olduğu görülüyordu. Bunların nedenleri

üzerinde durulduğunda çok çeşitli mazeretler ortaya konabilir fakat, bu mazeretlerin okuma oranlarının düştüğü gerçeğini değiştirmeye etkisinin olmayacağı da bir gerçektir. Bu nedenler ayrı bir tartışma konusu olabilir, başka bir başlıkta incelenebilir. Bizim konumuz şiir kitaplarının baskısı meselesi. Son birkaç yılda teknik gelişmelerin sonucunda geliştiğini söyleyebileceğimiz dijital baskı olayı, şiir kitabı da dahil pek çok kitap basımı konusunda tercih edilebilir hale geldi. Şimdilerde şiir kitapları da dahil çeşitli türdeki kitapların basımı dijital baskı ile yapılıyor, tek olarak maliyeti ofset baskıya göre biraz fazla olsa da yüklü miktarda baskı yerine sayılı baskı olduğu için yayınevleri açısından daha tercih edilir bir yöntem olarak gelişti, gelişmeye devam ediyor. Dijital baskı yöntemi maliyeti düşürdüğü için yayınevleri tarafından tercih ediliyor fakat şiir kitabı da dahil, kendi eserini çıkarmak isteyen pek çok amatör kişi için de cazip bir yöntem olarak kullanılır hale geldi. Eserinin muhteviyatı nasıl olursa olsun, edebi değeri olsun olmasın bir dosya oluşturan ve bir miktar elinde parası olan herkes kitabını basma düşüncesinin peşinde koşuyor. Bu konuda biraz daha titiz davranılması durumunda basılacak eserlerin edebi değerinin seviyesini çok aşağılara düşürmeden yapılabilir diye düşünüyorum. Tabi esas olan şiir, hikâye, roman başta olmak üzere edebi kitapların sayılarının giderek çoğalması, okur sayısının da aynı oranda artış göstermesidir. Bu anlamda yapılacak çalışmalar her zaman önemini koruyacak, dikkatimizi çekmeye devam edecektir.

Yaramış:

Son konuşmacımız Şair Tayyib Atmaca... Buyurun hocam...

Tayyib Atmaca:

Değerli arkadaşların konuşmacı arkadaşlarımız üç aşağı beş yukarı aynı sıkıntılara temas etti. Ben de buna yakın şeyler söylemek isterim.

Şiir, edebiyat ailesinin başrol oyuncusudur.

Şiir, edebiyat dergilerinin olmazsa olmazıdır.

Şiir, edebiyat dergilerinin tamamına yakınında ön sayfalara yer aldığı gibi bazı dergilerin de ya ön kapağında ya da arka kapağında konuk edilir.

Her şairin yazarın yazma serüveni de bazı istisnalar hariç şiirle başlamıştır.

Törenlerde, şölenlerde toplantılarda şiir sözün kapısını açan anahatar vazifesi yapmasına rağmen bu vazifesinin karşılığında yeteri kadar ödüllendirildiğini söyleyemeyiz.

Günümüzde onlarca baskısı yapılan şiir kitaplarına baktığımızda maalesef bu kitaplar da geçmişte yaşamış şairlerin şiir kitapları olmuştur. Günümüz şairlerinin şiir kitaplarının bırakın birkaç baskı yapmayı, yayınlanması için yayınevleri editörlerinin kapılarına seksen değnek çaldıktan sonra lütfen yayınlandığını biliyoruz. Bu durumdan yayınevleri ne kadar şikâyetçi bilmiyorum ama asıl şikâyetçi olanlar şairlerdir.

Geçmiş yıllarda Ahmet Koç'un, Esra ve Beyan yayınlarının çıkarmış olduğu şiir kitaplarını bugün ancak sahaflarda bulabiliriz. İyi şiir kitapları ciddi bir yayınevi tarafından seri olarak yayınlandığı takdirde şiir okuyucusunun şiir kitaplarına sahip çıkacağına inanıyorum.

Her yayınevinin internet sitesi incelendiğinde şiir kitapları yayınlandığını görürüz ama bu kitapları diğer kitaplarla karşılaştığımızda maalesef şiir kitaplarını yayın sadakası sayarak başka kitaplar yayınlamaya devam ediyorlar.

Yayınevleri elbette yayınladıkları kitapların tez zamanda satılması hatta çok baskı yapmasını arzular. Bu elbette onların maddi beklentileri arasında birinci sırayı alır. Sözümüzün başında söylediğimiz gibi şair edebiyatın başrol oyuncusu ise yayınevleri şiir kitaplarına neden üvey evlat muamelesi yapıyor bunu anlayabilmiş değilim.

En ciddi yayınevleri tarafından basılan şiir kitapları bile maalesef hatır gönül işi şiir kitapları basarken şiire gönül verenlerin maalesef Medine fukaraları gibi bir yayınevi tarafından gelecek teklifi beklemekten başka şansları bulunmamaktadır.

Yayınevlerinin ayrıca bir şiir editörü olduğu da zannetmiyorum.

Şiir okuyucusu ciddi şiir kitaplarının yayınlanmadığından yakınırken, yayınevleri de şiir kitaplarının satmadığı düşüncesinden vazgeçmediği sürece ancak şairlerin kitap dolusu şiirleri yerine dergilerde yayınlanan şiirleri ile yetinmek zorunda kalacağız.

Bana göre Türkiye Yayıncılar Birliği bir inisiyatif alıp her yayınevi yayınladığı on kitap için de bir de şiir kitabı yayınlasa raflarda biraz daha şiir kitaplarına yer açılır.

Son zamanlarda yayınevlerinin şiir kitaplarının baskı maliyetini şairinden alarak kitap yayınlaması da bir şark kurnazlığından başka bir şey değildir. Bastırđıęı kitabın baskı maliyetini karşılayan şair bu kitapları satamadığı gibi eşine dostuna hediye ediyor. Bundan dolayı da bu şekilde basılan kitaplar ülke sathına yayılmayıp bir dar çerçeveye hapsediliyor.

Şiir kitaplarının basılması hususunda yayınevlerine büyük sorumluluklar düştüğü gibi kitap satın alan kurumların da almış olduğu kitaplar arasında şiir kitaplarını da dâhil etmeleri gerekiyor. Aksi takdirde şairler şiir kitaplarını elli-yüz adet ya dijital baskı yapıp yakın dostlarına ulaştırmaya çalışacaklar, ulaştıramayanlar da çocuklardan torunlardan birisi yayınlattır diye dosyalarını terekelerine bırakacaklardır.

12. Mevlânâ Şiir Şöleni ve Şiir Atölyesi

 3 Eylül 2022

 20.00

 Mevlânâ Gül Bahçesi

Şiir atölyeleri 3 Eylül 2022 Cumartesi
günü 10.00 - 17.00 saatleri arasında
TYB Konya Şubesi'nde yapılacaktır.

- Efendim şimdi Türkiye Yazarlar Birliği (TYB) Konya Şube Başkanımız Sayın Ahmet Köseoğlu bizlere hitap edecekler. Buyurun sayın başkanım.

- Saygıdeğer milletvekillerimiz, kıymetli belediye başkanımız, il kültür müdürümüz, Yazarlar Birliği Şeref Başkanımız, Yazarlar Birliği Genel Başkanımız, Antep Şube Başkanımız, Ankara Şube Başkanımız, Kahramanmaraş Şube Başkanımız, kıymetli şairlerimiz ve şiir dostları... Kıymetli Konyalı hemşerilerimiz, Konya dışından gecemize iştirak eden misafirlerimiz... Hepinizi, Hz. Mevlânâ'nın huzurundan, huzur-u Pir'den, huzur ikliminden selamlıyorum; hoş geldiniz, hoş geldiniz, hoşluğa geldiniz, hoşluklar getirdiniz diyorum, iyi ki geldiniz.

Bugün inşallah, senede bir kere de olsa gündüzünde atölye yapıyoruz, akşamında şiir şölenimizde şiir dostlarıyla bir arada oluyoruz. Türkiye'nin çok değerli şairlerini Konya'ya davet ediyoruz. Bir de burada mümkün merteye her yıl yeni arkadaşları şairler geçidine, kervanına katıyoruz. Değiştirerek davet ediyoruz dostlarımızı... Bu yıl on ikincisini yapacağımız Mevlânâ Şiir Şöleni de bu şekilde oldu.

Çok sevgili büyüğüm ağabeyim, kendisinden çok şey öğrendiğim Mehmet Doğan ağabeyim her zaman “Bir kültürel faaliyetin devamlılığı onun kıymetini gösterir.” der. Dolayısıyla Konya’da kültürel faaliyetlerimizden devamlı olan İl Kültür Müdürlüğümüzün faaliyetleri de var. Belediyelerimizin de sürekli devam eden faaliyetleri var, ama Türkiye Yazarlar Birliği’nin de... Şimdi 12.’sini yaptığımız şiir şöleni sürekli devam eden bir faaliyet. Buradaki birçok misafirimiz de bilir ki Konya’da şiir aslında 93, 94 yılından beri sürekli okunuyor; Dede Bahçesinde okunuyor. Hazreti Pir’in gölgesinde okunuyor, çeşitli yerlerde okunuyor... Şiir şölenleri düzenleniyor, kitaplar basılıyor... Dolayısıyla sırtımızı dayadığımız “Baş Şair, Büyük Şair” dediğimiz Mevlânâ Hüdavendigâr’dan da güç alarak -Mevlânâ’nın da söylediği gibi- “Konya bir şiir şehridir.” diyoruz.

Konya’nın sıfatları, vasıfları pek fazla efendim ve fakat sıfatlarına bir şey daha eklemek gerekir. Zaten 700 yıl önce Hazreti Pir bunu eklemiştir, bir şiir şehridir Konya. Bugün birkaç kişiyle konuştum İstanbul’dan... Burada olduklarını ve şiir şölenini duyup geldiklerini söyleyenler oldu. “İyi ki şiir şehrine geldiniz, iyi ki şiir akşamına denk geldiniz.” diyorum. Sözü fazla uzatmayacağım. Bugün gündüz, çok değerli şairlerimiz ile -biraz yorulduklar- sabah saat 10’dan itibaren atölyeleri yaptık. Uzatmadan, hemen kısa geçmek istiyorum. Şiirin çeşitli yönlerini pek fazla yönlerini konuştuk. Bunları kayda geçtik.

Karatay Belediye Başkanımız Hasan Kılca Bey sağ olsun; bizim her zaman her türlü kültürel faaliyetlerimizde yanımızda, ona ayrıca teşekkür ediyorum. Ona müteşekkirim. Dolayısıyla bugün atölyelerde yaptığımız çalışmalarını kayda geçtik, Allah izin verirse kısa sürede bunları da kitaplaştıracakız ve ilgililerine ulaştıracakız.

Hepinizi tekrar tekrar saygıyla selamlıyorum. Sayın vekillerimiz teşrif ettiler. Birinin Aydın’dan sadece bu program için geldiğini biliyorum. Sabahtan beri telefonlaşıyoruz. Ahmet Sorgun ağabeyimiz, Değerli Hacı Ahmet Özdemir, sayın vekilimiz, dostumuz, ağabeyimiz, hocamız bir hafta önceden görüştüğümüzde “Allah izin verirse katılacağım.” dedi. Onlar da buradalar, demek ki hoş bir gece geçireceğiz. Bütün katılımcıları tekraren selamlıyorum. “Hoş geldiniz, hoş geldiniz, hoş geldiniz.” diyorum. Hayırlı akşamlar.

– Sayın TYB Konya Şube Başkanımıza çok teşekkür ediyoruz. Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, bizlere hitap edecekler, sayın başkanı buyurun.

Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan:

“Kâ’be bonyâd-ı Halîl-i Âzer-est / Dil nazar-gâh-ı Celîl-i Ekber-est.” [Kâbe Azer oğlu Hz. İbrahim’in yaptığı bir binadır sadece. / Oysa gönül yüce Allah’ın nazar ettiği yerdir.] diyor gönül insanı, gönüller sultanı, Hz. Mevlânâ. Evet çok değerli Hz. Mevlânâ dostları, şehir dostları... Değerli vekillerim, başkanlarım; hepinizi öncelikle hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. Az önce şube başkanımız Ahmet Köseoğlu abimiz Konya’yı şiir şehri olarak isimlendirdi. Aslında Hz. Mevlânâ’nın bu şiirinden de anlıyoruz ki; Konya, gönül sultanının şehri, gönül şehridir, gönüller şehridir. Gönül şehri Konya’ya Konyalılara selam olsun.

Yine Hz. Mevlânâ “Bizim kabrimizi sağda solda arama. Kabriniz ariflerin gönüllerindedir.” diyor. Aslında biz şairlerimizi arif gönüllüler olarak görüyoruz. Yazarlar Birliği’nin üyelerini, aile fertlerini arif gönüllüler olarak görüyoruz. 12 yıldır Mevlânâ Şiir Şoleni’nin mimarlarını, bu şiir şolenini ısrarla sürdürenleri arif gönüllüler olarak görüyoruz. Gönül ehli ariflere selam olsun.

Değerli şiir dostları. İnsanlık gönlünü kaybediyor. Dünya daha gönülsüz bir hale geliyor artık. Dünyaya, gönül şehri Konya'dan, gönül felsefesi, gönül ilmini, gönül dilini, gönül siyasetini sunma zamanı geldi ve geçiyor. Dünya gerçekten gönül iklimine muhtaçtır. Yine büyük üstadımız izinden giden Nurettin Topçu "Büyük mezarların üstünde büyük vatanlar vardır. Bizi yaşatan ve ebedî yapan, ebedi iyiliğe götüren büyük kervanın başında Mevlânâları, Yunusları görüyoruz." der. Tabii Mevlânâ hazretlerinin müntesipleri çok... Kendini Hintli mürit ve Hz. Mevlânâ'ya "Pir-i Rum" diyen allame feylesof Muhammed İkbâl. Aslında dünyanın Hz. Mevlânâ'nın fikriyatına, düşüncesine muhtaç olduğunu dile getiriyor. Rumi gibi haremde ezan okuyunca dünyanın sırlarını ondan öğrendim ben. Eski dönemdeki karışık gruplarda o günümüzdeki karışıklıklar da ben diyerek kendisini bir anlamda Rumi asr, yani asrın Mevlânâsı olarak tanımlanmıştır. Ve kendisine de "Ben Mevlânâ'nın sesinin yankısı mıyım?" demektedir. Yine İkbâl Hz. Mevlânâ'yı Hegel'e batının önemli filozofları ile karşılaştırır ve ruh yine allame İkbâl'i yegâne kurtarıcı olarak görür. Bir İstanbul ya da Türkiye ziyareti yapacağı dönemde uçak Türkiye semalarına geldiğinde ayağa kalkar ve bir süre öylece kalır. Derler ki "Neden böyle bir şey yaptın?" Şöyle cevap verir Mevlânâ aşığı ve Türk dostu İkbâl: Bu vatan toprakları Hz. Mevlânâ'nın kabrinin bulunduğu mübarek topraklardır. Mukaddes mekânda yaşayan millet de öyle bir millettir ki yıllarca İslam'ın

muhafızlığını yapmıştır. Eğer Türk milleti olmasaydı, İslam Arap yarımadasında hapsolmuş olacaktı. Bunun içindir ki gönlümde Mevlânâ'ya ve onun necip milletine karşı sonsuz bir saygı ve ihtiram vardır. İşte bundan dolayı, yani onlara hürmetten ayağa kalktım.”

Dolayısıyla aslında 12 yıldır ısrarla devam eden, son yıllarda Karatay Belediyemizin desteğiyle süren ve Yazarlar Birliği Konya Şubemizin öncülüğünde yürütülen Mevlânâ Şiir Şöleni'nin dünyada çok farklı yansımaları

ve çok önemli temsilcileri var. Gönül ister ki imkanlar olsa da Pakistan'dan, Hindistan'dan, Afganistan'dan, İran'dan diğer gönül ve kültür coğrafyalarından; Batı'dan, Avrupa'dan Mevlânâ dostları, şairler gelebilse de uluslararası bir Mevlânâ Şiir Şöleni icra edebilsek. Ama buna da şükür.

Az önce Ahmet abinin de ifade ettiği üzere üstadımız, Kurucu Genel Başkanımız Mehmet Doğan abimiz, kültür, sanat, edebiyat ve düşünce alanında yapılan faaliyetlerin gerçek anlamda kalıcı ve etkili olmadığından yakını. Maalesef ülkemizde böyle bir durum var, vahim bir durumumuz var o nedenle. Geleneksel hale gelen bu faaliyetler çok kıymetli... Türkiye Yazarlar Birliğinin “Türkiye'nin Uluslararası Şiir Şöleni” 30. yılına geldi. 40 yılına gelen faaliyetleri var. 45 yılına gelmiş kültür, fikir, sanat gönüllü kuruluşunun böyle bir gelenek oluşturma ısrarı da var bu anlamda. Mevlânâ Şiir Şöleni'nin 12.sini icra ediyor olmamızı çok kıymetli ve çok değerli buluyoruz. Destekleyen başta Karatay Belediye Başkanımıza, Konya TYB Şube Başkanımız başta olmak üzere yönetimine ve emeği geçen tüm dostlara şükranlarımızı sunuyoruz. Etkinliğe, atölyelerde ve bugün bizlere okuyacakları şiirlerle katkı veren şair dostlarımıza şükranlarımızı sunuyoruz ve siz değerli şiir dostlarınızı Mevlânâ dostlarınızı hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. Bereketli bir gece geçirmesini temenni ediyorum. Sayın Genel Başkanımıza çok teşekkür ediyoruz.

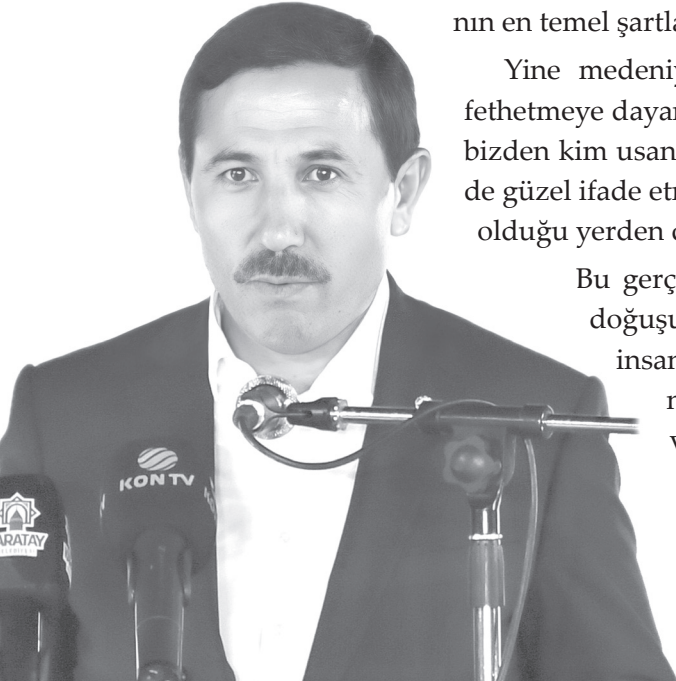
– *Karatay Belediye Başkanımız, ev sahibimiz Sayın Hasan Kılca bizlere hitap edecekler. Sayın başkanım buyurun.*

– Çok değerli milletvekillerimiz, çok kıymetli Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanımız, şube başkanlarımız, çok kıymetli hanımefendi, çok kıymetli kültür ve turizm müdürümüz, kıymetli şairlerimiz, şiir severler, kıymetli misafirlerimiz, hepiniz programımıza hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Dünya tarihinin kadim milleti olarak bizler çağlar boyunca büyük devletler ve medeniyetler inşa ederek bugünlere geldik. Kültür ve medeniyet tasavvuru, hiç kuşku yok ki büyük devlet olmanın en temel şartlarındandır.

Yine medeniyet inşasının temeli gönülleri fethetmeye dayanır. “Her dem yeniden doğarız, bizden kim usanası” diyen Yunus şu gerçeği ne de güzel ifade etmiştir. Kulluğun ve varlığın gül olduğu yerden doğuş her daim devam ediyor.

Bu gerçeğin idrakine varan insan, her doğuşu bir güle çevirebilir. Nitekim insanlık tarihinin en büyük medeniyetlerini inşa eden ecdadımız vardığı her coğrafyada “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” anlayışını da hâkim kılmıştır.

Yeryüzü, ecdadımızın bu mühür bu nahif imzalarıyla adeta gergef gergef işlenmiştir. Endülüs'ten Kudüs'e; Kudüs'ten Buhara'ya ve Semerkant'a engin coğrafya sadece mimari ile inşa etmekle kalmamış, bu toprakları ilimle, feyizle, kültür ve edebiyatla mayalamış ve en köklü, en nadide eserler burada vücut bulmuştur.

Yüzyıllar ötesinden bugünlere miras nadide eserlerimizin en kıymetlilerinden biri de şiirdir. Hiç kuşku yok ki şiir, medeniyetlerin inşasında elle dokunup gözle göremediğimiz öyle bir tuğla taşıdır ki yaşadığı coğrafyanın bağrında bulundurduğu her bir değeri asırlar sonrasına taşır ve yine asırlar sonrasında da tıpkı devrinde olduğu gibi yaşatır.

Şiirden şuur doğar. Şiir şahsiyetleri besler, büyütür. Şiir şairin, okuyucunun gönlünde demlenir; ilim ve irfan yoluna güller serer...

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ifade ettiği gibi "Medeniyet birikimi ile irtibatını koparan bir ülke fikri kuraklığa maruz kalır."

Karatay Belediyesi olarak biz de medeniyet birikimimizle ile irtibatımızı koparmadan; ilim, fikir, düşünce hareketlerini önemseyip önceye alarak desteklemeye özen gösteriyoruz. Zira ilim, fikir, düşünce, edebiyat, güzel sanatlar mimarının ne denli bir hazine olduğunun farkındayız.

Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesi'yle her yıl düzenlediğimiz Mevlânâ Şiir Şölenleri'nin geleneksel kıvama erişmiş olmasından ve devamlılığını sağlamayı başarmış olmaktan mutluyuz. Konya'mıza olduğu kadar ülkemize ve hatta insanlığa değer kazandıracığına inanarak; gelecek kuşaklara da değerli bir miras bırakmak gayesiyle Mevlânâ Şiir Şölenleri'ne ev sahipliği yapmaktayız.

Bu duygu ve düşüncelerle; birbirinden değerli eserleriyle bizleri onurlandıran ve gönül dünyamıza seslenen tüm söz üstatlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Burada seslendirilen eserler, her yıl olduğu gibi bu yıl da kitap haline geldi ve şehrimizin kültür sanat hafızası ile kütüphanelerdeki yerini almış oldu. Bu vesileyle de bu kıymetli eserin okuyucularla buluşmasında emeği geçen başta Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesi'ne ve tüm paydaşlara ayrıca şükranlarımı sunuyorum.

–Sayın başkanımıza çok teşekkür ediyoruz. Şimdi de İl Kültür ve Turizm Müdürümüz Abdüssettar Yarar beyefendi bizlere hitap edecekler. Buyurun sayın müdürüm.

– Sayın milletvekillerimiz, Sayın Belediye Başkanım, Türkiye Yazarlar Birliği'nin çok kıymetli Genel Başkanı, Kurucu Başkanımız, Konya başta olmak üzere diğer illerden gelen TYB şube başkanları, her türlü övgünün, sıfatın, vasfın içinde ve üstünde olan değerli Mevlânâ dostları... Hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Bu akşam hepimiz buraya şairlerimizi dinlemeye geldik. Ben sözü çok kısa tutmak istiyorum. Öncelikle bu programın bugüne kadar sürdürülerek getirilmesinde ciddi emekleri bulunan değerli kardeşim Ahmet Köseoğlu ve ekibini huzurlarınızda tebrik ediyorum. Değerli Belediye Başkanımızın her zaman her yerdeki kültürel faaliyetin yapılmasında bu işle ilgilenenler, sağına soluna bakıldığında kim var diye aradığında ön planda duran, ön planda duranların yanında yer alan değerli Karatay Belediye Başkanımıza şükranlarımızı arz ediyorum ve Mehmet Doğan abime bir şeyi arz ederek sözlerimi tamamliyorum.

Evet, çok doğru bir şey buyurmuşlar. Bir faaliyetin sürekliliği en önemli şeydir. 12. şiir şöleninin yanı sıra bu ayın 20'sinde 19.sunu gerçekleştireceğimiz Konya Uluslararası Mistik Müzik Festivali de bu devamlılığı sürdürenlerden bir tanesidir.

Tabii bu devamlılığın başında cenabı Pir'in vuslat yıl dönümü Şeb-i Arus törenleri, bu sene Türkiye'nin en eski kültürel faaliyet olarak 85. yılına gelmiştir. Aynen bunun gibi diğer faaliyetlerimizi de ısrarla sürdürmeye devam ediyoruz. Cenabı hak bu hizmetlerin içerisinde yer alan kardeşlerimize güçler versin. Belediye başkanlarımız başta olmak üzere maddi manevi desteklerini esirgemeyen tüm milletvekillerimize huzurlarınızda şükranlarımı arz ederken Ezanı Muhammedî ile sözlerimi tamamliyorum. Allah hepinizden razı olsun.

Çok teşekkür ediyoruz. Yatsı ezanı için kısa bir ara vereceğiz.

- Kürsüye Konya Milletvekilimiz Ahmet Sorgun'u davet ediyorum: Buyurun efendim.

- Selamlama konuşması deyince... Bu çok şairane sözden "çok uzatma" anlamı çıkıyor herhalde, değil mi? İnşallah buna riayet etmeye çalışacağım.

"Söz sihirdir" deniyor ya. Herhalde sözün sihir olması şiirden kaynaklanıyordur. Onun için sözü sihir yapanların huzurunda da nasıl söz uzatılır zaten. Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Başkanımız Nurettin Topçu'dan söz ederken... Nurettin Topçu'yla ilgili bir şey okudum: 1961 seçimlerinde Nurettin Topçu, Konya'dan senatör adayı oluyor. Yani burada ben şahsen bugüne kadar duymamış olmamı da bir eksiklik olarak telakki ediyorum ve hazirunla bunu paylaşıyorum. Su Çıktı Şiir Akşamlarını biliyoruz. Ama şimdi duymuyorum Struga Şiir Akşamları... Yani uluslararası idi, bilmiyorum devam ediyor mu? Sizler daha iyi biliyorsunuz. İnşallah bu 12, 22... devam eder. Yedi Güzel Adam'ın yedincisini dâr-ı bekaya yolcu ettik. İnşallah cennete yolcu etmişizdir diye düşünüyorum. Zaten binlerce insan diyor ki 7 güzel adam bu kadar şahitlik, güzel şahitlik ancak böyle olabilir diye düşünüyorum.

İNşallah bu şiir akşamları Mevlânâ şiir akşamları, bu tür 7, 77, 777 güzel insanların çıkmasına vesile olur diye düşünüyorum. Bir de Yazarlar Birliğimize çok küçük bir teklifte bulunmak istiyorum. Birkaç yıl önceydi. Yine burada bir şiir akşamında dolunay Yeşil Kubbenin tam üzerindeydi. O kadar nezih bir tablo oluşmuştu ki, şiir gibi bir geceydi. Onun için programları tertip ederken dolunay hem yaz mevsimi güzel ama dolunayı da dikkate alarak tertip edinirse o da kendisi bizzat şiir gibi bir şey olacak. Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

– *Sayın vekilimize çok teşekkür ediyoruz. Şimdi de AK Parti Konya Milletvekili Sayın Hacı Ahmet Özdemir'i kürsüye davet ediyoruz. Bir selamlama konuşması yapacaklar. Buyurun sayın vekilim...*

Hacı Ahmet Özdemir:

Madem şiir akşamları... Bir Besmele şiiriyle başlayalım Arif Nihat Aysa'dan. Allah rahmet eylesin. "Senin rızan için bütün iş ve uğraşların. Rahman ve rahim rabbim senin adınla başlar. Başka şiirlere devam edelim. İranlılar Mevlânâ Hazretlerine Mulevi diyorlar. Dedim ki ya bu Mulevi nedir, sonra anladım ki Mevlânâ Hazretlerini kastediyorlar. Biz de Mevlânâ, İran'da Mulevi, başka yerlerde Rumi, değişik yerlerde değişik isimlerle anılıyor. Onun huzurundayız. Ama beni, öyle tahmin ediyorum ki, şu anda bizim ayaklarımızın altında hacire dediğimiz bu mekânda medfun bulunan Mevlânâ Hazretlerinin kenarında kendilerini yer edinmek isteyen... Burada tabii Tahir Büyükkörükçü hocamızı analım. "Bana bırakırlarsa ben Ravza-i Mutahhara'da baki kabristanlığı tercih ederim. Kalktığımda nuru Muhammed Ali'yi görmek isterim ama yok eğer nasip olmayacaksa Üçler Mezarlığını tercih ederim. Kalktığımda Mevlânâ'nın nurunu görmek isterim." demişti. Burası nasip oldu. Tabii burada böyle zevat yatıyor. Bu hazire geleneği bizde Mescidi Nebevi'den alınmış bir gelenek olsa gerektir. Medine'yi Münevver'deyiz...

Şehirlerin örnek alınası bir mekân olarak, Medine olarak telakki ettiğimiz için, aynen o uygulamayı burada sürdürmekteyiz ve Mevlânâ ziyaretlerinin manen bir nevi dili olduğunu, manen diri olduğunu şöyle bir dörtlükle hatırlamış olalım, benim çok sevdiğim dört büyüklerden bir tanesi.

*İki cihanda tasarruf ehlidir ruh-u veli
Dime kim mürededir, bunda nice derman ola
Ruh şimşir-i Hüdadır ten gılaş olmuş ona
Dahi a'la kar eder, bir tığ ki, üryan ola...*

Dolayısıyla biz şimdi Mevlâna Hazretlerinin ve diğer büyük zevatın huzurlarındayız. Burada kimlerin huzurunda olduğumuz ise ehline

herhalde malum olsa gerektir. Şiirlerle böyle başladı, şiirlerle devam ediyoruz, şiirleri dinleyeceğiz. Ben sözü fazla uzatmak istemiyorum. Birtakım yerleri ürkütme pahasına da olsa şunu da anlatarak sözlerimi noktalamış olayım.

Şair bir arkadaşım, iyi bir şair, dedim ki “Kur’an-ı Kerim’de sana en şiirimsi gelen ayet i kerime hangisidir?”

Şu ayet i kerimeyi çok şiirimsi bulmuş.

“Vemâ ‘allemnâhu-şşi’ra vemâ yenbeğî leh.”

Yıllar sonra mealine bakmak istemiş.

“Biz Hazreti Muhammed aleyhisselama şiiri talim etmedik. Zaten ona yakışmazdı da veya gerekmezdi de..” şeklindeki meal ile karşılaşınca afalladığını söylemişti.

Elbette bu tartışmalara filan girmek niyetinde değilim, çünkü önümüzde Hasan İbni Sabit gibi bir örnek var. Rasulullah efendimizin sırtından müjdesini çıkarıp girdiğini, şiirleri ve sillesini hepimiz burada biliyoruz. Ahmet abi çok güzel söyledi, Ahmet Sorgun Bey... O Hadis-i Şerifle sözlerimi noktalamış olayım: “İnne mine’l- beyâni le-sihrân.”

Sözlerden, beyanlardan bir kısmı sihir gibi cazibedardır, çekicidir. Mevlânâ Hazretlerinin çekim alanındayız bugün. Tabii çeliği, demiri, som madenleri çektiği gibi tozu toprağı da çekiyor. Evet, ne yapalım; mknatsızın manyetik alanına girmiş toz toprak da olsak bu bizim için bir şeref olsa gerektir. Hepinizi saygıyla selamlıyor, hayırlı geceler diliyoruz.

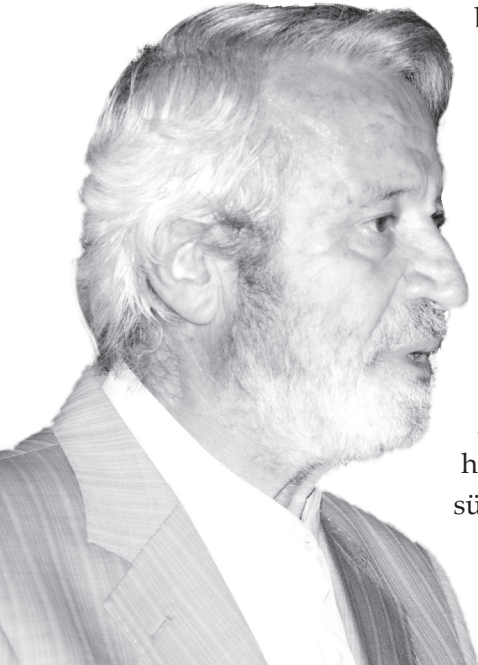
- Sayın vekilimize çok teşekkür ediyoruz. Son konuşmacımız Türkiye Yazarlar Birliğinin Kurucu Başkanı, Şerif Başkanımız Sayın Mehmet Doğan... Kürsüye davet ediyoruz hocamızı, buyurun hocam.

Mehmet Doğan:

Efendim. Selamlamaya şairlerimizden başlamak istiyorum. Bugün eğer burada bulunuyorsak, çok büyük bir şairin hatırası bizi buraya getirdi. Anadolu'da edebiyatın, şiirin başlangıcı Hazreti Mevlânâ eğer o muhteşem mesnevisini... Ve diğer şiir kitapları diyelim, bugünkü tabirle şiir mecmualarını da bize miras bırakmasaydı, bu topraklarda bu kadar zengin bir şiir varlığı ortaya asla çıkmazdı. Farsça yazan ama Türkçe şiirleri de olan -az miktarda da olsa- Hz. Mevlânâ bana göre Yunus'a el verdi. Yunus Emre malum divanında birkaç yerde Hz. Mevlânâ'dan bahsediyor. Yani Türkçe şiirin başlangıcı, kaynağı da işte bu gül bahçesi, bu topraklardır ve Anadolu şairlerinin biri de Mevlânâ ve Yunus Emre'dir, iki pir olacaktır...

Değerli arkadaşlar, bilenler bilir ben biraz uzun konuşurum. 800 yıl önce Konya'da siyaseten Sultan, Anadolu Selçuklu Devleti'nin en büyük hükümdarı olan Alaeddin Keykubat'tı. Yani 800 yıl önce

bu arzda siyasetin sultanı oydu. Tabii ki Hz. Mevlânâ da ilimlerin, edebiyatın sultanı idi. Aslında ilim, edebiyat ayrılmaz. Ve aslında bütün metinlerin aslı şiire gider. Bütün metinler şiirden hiza tutar. Şiir; edebiyatın özüdür, aslıdır, merkezidir. Evet 8 asır önce burada Alaeddin Keykubat hüküm sürüyordu ve Anadolu Selçuklu Devleti'nin en parlak devri idi. Her bakımdan... Biliyorsunuz, biz 1071 ile yani 11. asırda Malazgirt'ten sonra Anadolu'ya yayıldık. İznik'e kadar gittik ama hemen arkasında Haçlı seferleri başladı. 100 yıl sürdü. Yani bütün 12. yüzyılda biz, Anadolu'yu

Avrupa'dan gelen Haçlılara karşı savunduk. Ve ancak 100 yıllık bu savaşta sonra Bizans'ı da saf dışı bırakarak bu topraklara ayaklarımızı sağlam basabildik ki ondan sonra medeniyetimiz gelişti. İşte Alaeddin Keykubat böyle bir günün temsilcisiydi. Ne yazık ki saltanatı kısa sürdü, 17 yıl... Ve onun akabinde de malum Moğol istilası başladı. Çok uzun sürmeyen bir süre geçtikten sonra biz Avrupa'dan gelen haçlılara gereken cevabı verdik, fakat Moğollara cevap vermekte o kadar güçlü olmadık, güç yetiremedik diyelim. Tabii ki tarih akıp gidiyor. İşte o parlak zamanlardan sonra zor zamanlar da geldi. Mevlânâ bu zor zamanları yaşadı, idrak etti. Ve onun devri, Anadolu'da Farsça'nın devri Mevlânâ'dan sonra kapandı. Oğlu Sultan Veled'den itibaren de artık Türkçenin devri başladı ve şunu söyleyeyim, o zamana kadar Anadolu'da edebiyatın, fikrin geliştiği, ilmin geliştiği merkez Konya ve çevresiyle... Konya, Kırşehir, Aksaray, Sivrihisar, Akşehir, Ankara böyle bir gölge... Yani Anadolu'nun tam ortası çünkü. Haçlıların filan tecavüz edemediği, zarar veremediği bir bölgede ilmimiz, fikrimiz, edebiyatımız gelişti ama Alaeddin Keykubat'tan sonra bu yaygınlaştı. Fakat Moğol istilası buna engel oldu.

Bugün edebiyatın gücü, yani şiirin gücü Yunus Emre'nin gücü ve onun izinden gidenlerin gücüyle bir taraftan; diğer taraftan Hacı Bektaşî Veli... Çok da uzak olmayan bir coğrafyada bulunan Hacı Bektaşî Veli, Anadolu'ya, hatta Rumeli'ye doğru bir gönül köprüsü kuran büyük bir şahsiyet. Ahi Evran Kırşehir'de, Anadolu'nun iktisadi yapısını büyük bir zenginlikle, gönül zenginliğiyle geliştiren bir yapının temellerini arttı. Tabii buraya Nasrettin Hoca'yı da eklememiz gerekiyor. Biraz size aykırı gelebilir ama Nasrettin Hoca sıradan komiklik yapan bir adam değildir.

Belki, bize birtakım mizahi gelen sözler söyleyen, hareketler yapan bir şahsiyettir. Nasreddin Hoca da halk gözünde evliya safındadır ve bunlar Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu hazırlayan büyük şahsiyetlerdir. Mevlânâ, Yunus Emre, Hacı Bektaşî Veli, Ahi Evran... Ve tabii ki Nasrettin Hoca... Değerli arkadaşlar burada sürekli bir kültürel varlık, şiir varlığı var. Tabii biz tekkeleri zannediyoruz ki sadece zikir çekilen, dinî birtakım işte hareketler yapılan bir yerdir -yani dinî bir kaynaktır- elbette tekkeler dinî bir kaynaktır ama aynı zamanda Anadolu'da sanatın, edebiyatın, şiirin, musikinin de fikrin de kaynağıdır burada, kim bilir... Biraz önce sayın vekilimiz söyledi; çok sayıda

Mevlânâ dostunun haziresi burası, yani ayağımızı bastığımız yerde kim bilir kaç tane şairin kemikleri vardı... Zaten başka isim saymaya gerek yok. Gerçekten de. Biraz önce Kültür Müdürümüz ifade etti. 85 yıldır ihtifaller yapılıyor. Bana biraz fazla uzun, bir tarih gibi geldi. 85 yıl olma ihtimali yok. 85 yıl olsa 1930'larda başlamış olacak. Garip geldi bana neyse, öyle olsun. Hadi bakalım burada sadece şiirle uğraşanlar, müzikle uğraşanların kitabını yazsak, biyografisini yazsak kütüphane dolusu olur. Edebiyat, sanat ve musiki merkezleri iyiydi. Ve hatta şunu söyleyebilirim. Bu topraklarda tekkeden yolu geçmeyen hiçbir büyük şair yoktur. "Şu vardır" diyorsanız söyleyin. Sizin sözünüzü tahkik edeceğim ve öpüp elinizi başıma koyacağım. Evet bulunduğumuz yer Anadolu'da şiirin merkezi. Bu tesadüf değil.

Biz 1990'dan beri Türkiye'nin birçok şehrinde şiir şölenleri yaptık. Önce Bursa'da... Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni, 1992'de Bursa'da başladı ve ikinci ayağı da Konya... Halil Ürün başkan bizi bekliyordu. Bursa'da Bursa yolcusuyuz biz. Şölenin kapanışını yaptık ve ertesi yıllarda da işte bu Mevlânâ Şiir Şölenlerini başlattık ve Ahmet Kösoğlu başlangıcından itibaren bu işin içinde olmuştur. Devamlılığın unsurlarından biri de Ahmet Kösoğlu'nun Konya'da. Bu şölen devam etti. Çorum'da Suçuktı'da, Erzurum'da. Şimdi hepsini hatırlamıyorum. Buralardaki şölenlerimiz kısa ömürlü oldu mesela. Arif Hoca Çorum Belediye Başkanımız. Bir şey bitince, görevi bitince ondan sonraki başkanlar artık o işlerle uğraşmazlar. Değerli arkadaşlar siyaset hep önde görünüyor. Bu onun hakkıdır. Ama siyasetin arkası doldurulmuş olmazsa. Bu siyaset sürekli olamaz. Ve siyasetin arkasında güçlü bir edebiyat, fikir birikimi vardı. Bugün de gönüllü kuruluşlar eliyle bunu yürütmek, geleneği gönüllü kuruluşlarla sürdürmek gerekli. Zaten tekke de budur. Tekkeler, devrinin gönüllü kuruluşlarıdır. Gönüllü kuruluşları desteklemek -o yüzden son yıllarda bu şöleni destekleyen Karatay Belediye Başkanımıza huzurlarınızda teşekkür ediyorum- bu geleneği Konya sürdürecektir inşallah.

Bizim görmemiz çok da önemli değil, bizden sonraki nesillerin, şair nesillerin, sanat dostlarının, şiir dostlarının görmesi önemlidir ve bir milletin esas yapıştırıcı unsuru edebiyattır, fikirdir, ilimdir. Bunlara güç vermemiz gerekir. Evet, sözü fazla uzatmayayım. Mevlânâ da zaten öyle buyuruyor. "Fazla uzatmamak lazım sözü" diye. Gelenek oluşturmak önemlidir ve Türkiye'de Türkiye Yazarlar Birliği gönüllü bir kuruluş olarak, gelenekler oluşturan -bir tek gelenek değil- bir

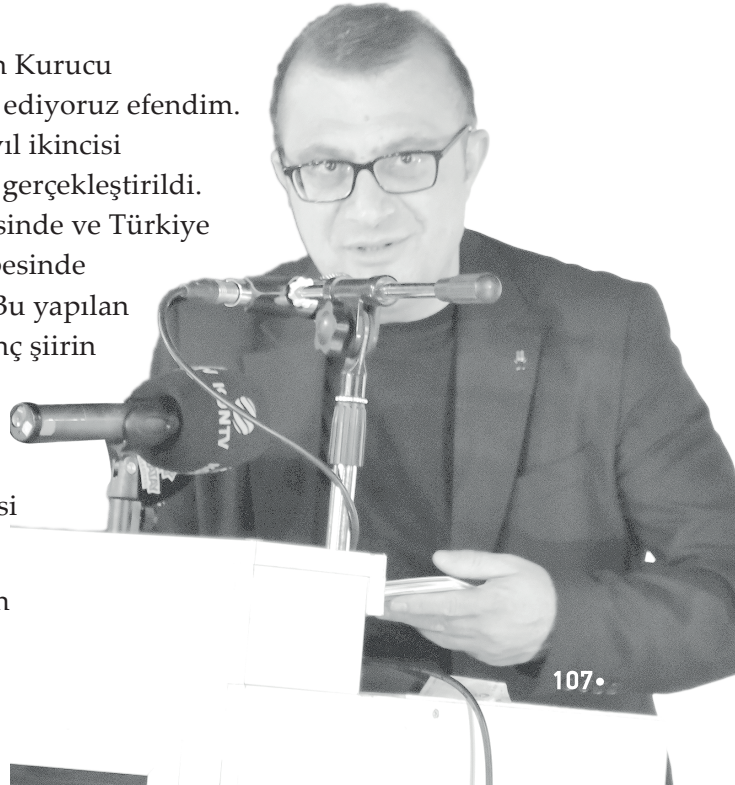
kurumdur. Bizim 40 yılı aşan, 30 yılı aşan çok sayıda geleneğimiz var. Türkçe'nin uluslararası şiir şöleni otuzuncu yılında. Bu sene Bursa'da Türkçe'nin uluslararası şiir şöleni otuzuncu yıldönümü dolayısıyla özel ve büyük bir şölen yapacağız inşallah. Bunu söyleyip bitireceğim.

O zaman manen bu şölene katılan çok sayıda büyük şairimiz vardı. Şimdi yok. Erdem Bayazıt başta olmak üzere, Sezai Karakoç, Abdurrahim Karakoç... hangi birini sayayım? Bunlar artık aramızdan ayrıldılar. Uçanlar arasına gittiler. Onlar yok ama hâlâ yaşayanlar var. Onların hepsini davet ettik. Yurt dışından da çok sayıda vefat edenler var. Onların da yaşayanlarının davet ettik. Tabii yeni isimler de genç isimler de davet ederek inşallah Bursa'da büyük bir şöleni daha icra edeceğiz. İşte geleneğe yaslanmak bu yüzden önemli. Büyük parlak bir faaliyet yapıyorsun, herkes parmağını ısıyor, dudağını ısıyor filan. Ama ertesi yıl böyle bir şey yok. 1 yıl. 2 yıl, 3 yıl sonra zaten o her şeyi unutulup gidiyor ama bu faaliyet sürekli eleştirildikçe geçmişi de yaşama devam ediyor. Geçmiş yaşamayan gelecekte asla güçlü olamaz. Gelecekte güçlü şekilde yaşayamaz. Evet şairlerden sonra şiir dostlarını selamlıyorum. Sayın belediye başkanımızı, milletvekillerimizi, kültür müdürümüzü... Ve bu Organizasyonda emeği geçen bütün arkadaşlarımı, dostlarımızı selamlıyorum; sevgiler, saygılar sunuyorum.

Sunucu Nisan Kumru:

Güzel konuşmaları için Kurucu Başkanımıza çok teşekkür ediyoruz efendim. Program kapsamında bu yıl ikincisi düzenlendi. Şiir atölyeleri gerçekleştirildi. Konya İl Halk Kütüphanesinde ve Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesinde yazarlar, şairler konuştu. Bu yapılan oturumlarda Genç şiir, genç şiirin dijital kültürle imtihanı, şiir sanat ilişkisiyle yeni gelişmeler ve şiir kitaplarının yayını meselesi ayrıntılarıyla ele alındı.

Şimdi de şairlerimizden ler dinleyeceğiz.

AHMET KOT

Şair, çevirmen. 1 Ekim 1953, Eskişehir doğumlu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünü bitirdi ve aynı fakültede “Kültür Politikaları” üzerine yüksek lisans yaptı. Kültür Bakanlığı ve TRT’de çalıştı. Daha sonra *Yeni Devir* gazetesinin Yazışleri Müdür Yardımcılığı (1976-77) ve aynı gazetenin Londra temsilciliğini (1977-78) yaptı. Yeryüzü Yayınları’nı yönetti. Kısa bir süre *Millî Gazete*’nin Yazışleri Müdürlüğü’nü üstlendi (1984). Aynı yıl kurduğu Yazıevi İletişim Hizmetleri ajansının sanat yönetmenliğini yaptı. AFA Haber Ajansı’nı kurdu ve uluslararası birçok derginin Türkiye ve Ortadoğu temsilciliğini yürüttü. Türkiye Yazarlar Birliği İstanbul Şubesi Başkanlığı ve Genel Başkan Yardımcılığı yaptı (1991-2005). Milli Eğitim ve Kültür Bakanlıklarında Bakan Danışmanlığı, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti ve Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti projelerinde direktörlük görevlerinde bulundu. Açık Kitap Vakfı adıyla bir vakıf kurdu ve 2021 yılında kütüphanesini Balıkesir’e taşıyarak oluşturduğu Balıkesir Millet Kütüphanesi Ahmet Kot Kitaplığı’nı yönetiyor.

Şiir ve çevirileri *Deneme, Gelişme, Hareket, Diriliş, Yeni Sanat, Edebiyat, Maveria, Yeni Türkiye* dergilerinde yer aldı. 1988’de Türkiye Yazarlar Birliği Yayıncılık Ödülünü aldı.

ESERLERİ:

ŞİİR: *Sirkeler ve*

Sular (1988), *Hasbahçe* (1989).

ÇEVİRİ: *Ayetlerden İşaretler* (Abdulkadir Essufi’den), *Yüz Basamak* (A. Es-safi’den), *Hz. Ömer Devrinde Ekonomik Yapı, Köklerimiz* (Malcolm X’ten, 1983), *Şenlikli Toplum* (İvan İllich’ten), *Yaşanabilir Bir Dünya İçin* (M. İdris’ten).

SİRKELER VE SULAR

Bak, bir çağ geliyor önünde
Şehrin meydanlarına ve gecenin
Gönlüne doğru kasılarak ve açılarak
Bir tarih geliyor dehşetli

Omuzlarında mat bir kasıntı
Sarsılmakta gecenin her anı korkudan
Tam bin ürpertiye kapıdır akşam
(İnsan karanlıkta seçer kendini
Karanlık semanın ihtiram anıtı)

Sırrını kandan ve evrenden
Çelik kalemlerle yüreğimden

Geçerek seçen bir nefti dev
Alaflı diliyle derinden

Cereme döküyor yalınkat göğe
Düşüyor yıldızlar kederinden

Bir kuşku geliyor geleceğe
Dehşetli bir korku, derinden

Yanan karanlığa elmadır diye
Baktıkça en sarı gözleriyle mum
Sular ve sirkeler değiştikçe duyduğum
Bir mahşer hummasıyla içime esir
Sevinci ve hoşnutluğuyla yüzyıllar
Koşarak, derlenerek bir gün
Elbet sabrıma doğru gelişir

Murdar ve kötürüm bir prens
Şimşek gibi gelişerek lacivert göğe
Bir deprem getirir köprülerime

Bir gün olur dirilmişlik
Çelik ormanlarında umutsuzluğun ve isyankarlığın
Harlatıp geliştirdikçe ölümü
Oyulur gözleri gururun
Ne bir direnme ne karşı koyuş
Birden ışıır yalazı günlerimin

ALİ SAÇIKARA

Konya'nın Kadınhanı ilçesine bağlı Örnekköy'de doğdu. Sekiz çocuklu, çiftçi bir ailenin altıncı çocuğuydu. Köyünde başladığı ilkokulu 1983'te bitirdi.

1983'te yatılı olarak başladığı İvriz Öğretmen Lisesini 1989'da bitirerek o zamanki adıyla Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne girdi.

1992'de ilk kitabı olan **Körpe Fidan** yayımlandı. Saçıkara, Körpe Fidan'dan sonra uzun süre yazmaya ara verdi. 2010'da **Hayal Ağacı** adlı şiir kitabı, 2016'da **Kırlangıç Mabedi** adlı romanı yayımlandı. 2017'de **Hazire** adıyla şiirlerini yeniden kitaplaştırdı. **Urgan**, romanında kadın ve eğitim sorunlarını ele aldı.

Ağaçtan Gelen Çocuk, Demir Dağ ve **Kutlu Kaya** adlı romanlarında Türk destanlarını yeni bir yaklaşımla ele aldı. **Tekin Yıldızı, Düş Defteri, Kelebek Yüzü** adlı eserlerinde modern çağın çocuklarının kazanması gereken ahlaki değerlerden söz etti.

Mavi Cevşen, Karayürek Deresi Kan Ağılıyor adlı romanlarında yakın tarihimizi derinden etkileyen Balkan Harbi, Çanakkale Savaşları üzerinde durdu. **Hilal Gülünce**'de Kurtuluş Savaşı'nı ele aldı ve İstiklâl Marşı'nı roman şeklinde tahlil etti.

Tahtsız Sultan Kaşgarlı Mahmut romanında Türk kültür ve edebiyat tarihlerinin en önemli eseri olan Divan-

Lügat'it Türk'ün yazılış öyküsünü ve yazarını anlattı.

Yazarın hayvan sevgisini ve hayvanlara bakış açısını ortaya koyan **Pırtık'ta** bir köpeğin hayatı, **Hiç Kral'da** ise kedi türünün geçmişten günümüze gelen öyküsü anlatılıyor. **Parsın Gözü** adlı romanında Türk kültür öğelerini fantastik bir kurguyla ele aldı.

Kırkmerak'ta çocuklara deyimleri daha kolay öğretebilmek amacıyla kırk özgün öykü kaleme aldı.

Yunus Emre'nin 700. doğum yılı dolayısıyla **Yunusça** adlı bir deneme ve atasözlerinin anlamını ele alan **Atasözü Ağacı** adlı bir öykü seçkisi hazırladı.

Hayal Ağacı Edebiyatta İyilik Topuluğu'nun kurucusu ve yöneticisidir.

Milli Eğitim Bakanlığındaki görevi-
ne devam eden yazar, evli ve iki çocuk babasıdır.

MASAL

Kuytu mahallelerde ıssız damlarda
Bir adam yaşarmış zaman içinde
Ağlarmış günün battığı demlerde
Duyulurmuş ağıdı ta Maçin'de

Adama dostmuş Kafdağı'nda kuşlar
Tavuslarla oynaşı pek severmiş
Dümdüz olurmuş önünde yokuşlar
Gözyaşı her gece hüznü dövermiş

Tespihi varmış doksan dokuz taşlı
Saadete secdelerde erermiş
Devirmiş devleri yedi başlı
Ve... Kapılardan içeri girermiş

Kırkinci kapıda uyuyakalmış
Göğün mavisini mi girmiş düşünce
Yoksa göğün mavisine mi dalmış
Düşmüş bir peri kızının peşine

Kızın saçlarında gezermiş ışık
Gözlerinde billur sular akarmış
Aşkını bilmeden oluvermiş âşık
Geceler boyunca türküyü yakarmış

Ve... Peşinden gitmiş altı ay bir güz
Haşır neşir olmuş da hayaliyle
Hiç ardını dönüp bakmamış kız
Adam zamanı durdurmuş eliyle

Şiirle yakmış yüreğini adam
Peri kızı perde ardında gülmüş
Kuytu bir mahallede ıssız bir dam
Şafak vakti canlanıverip ölmüş

Kuytu mahallelerde ıssız damlarda
Bir adam yaşarmış zaman içinde
Ağlarmış günün battığı demlerde
Duyulurmuş ağıdı ta Maçin'de

TÜRKÇEM ANA DİLİM

Türkçem ana dilim
Anamın çocukluğumdan kalma sesisin
Yavrularımı seven karımın nefesisin
Bayrağsın düşünce ufuklarımın
Dost meclislerinde bir Itrî bestesisin
Yıldırım'ın gür sesisin Niğbolu'da
Ağlamaklı kağrı gıcirtısısın Anadolu'da

Türkçem ana dilim
Dünya coğrafyasına çekilen çizgisin
Kırgız cırlarında inleyen ezgisin
Alp Er Tunga'yı çağırın ozanın feryadısın
Kül Tigin'in bengu taşlarda saklı adısın
Yunus Emre'nin ağzında sevgisin
Baki'nin dilinde Kanuni'ye övgüsün

Türkçem ana dilim
Kaşgarlı'nın dilinde bir nicesin
Nevâi'de en yücesin
Dervişsin Yesevî Hoca'nın dergâhında
İsyansın Köroğlu gibi mazlumların ahında
Evliya Çelebi'de dünyayı gören gözsün
Şeyh Galip Divanı'nda bir nezih sözsün

Türkçem ana dilim
Sinan'da gökleri delen minarelersin
Kara'coğlan gönlünde göz göz yarelersin
Şey Edebalı katında bir yüce nasihatsin
Yesarizade kâğıdına dökülen göz nuru hatsın
Fuzuli'nin aşk derdine dermansın sen
Karamanoğlu Mehmet'te ne yüce fermansın sen

Türkçem ana dilim
Akif'in mısralarında sırtımı sıvazlayan sessin
Kocatepe'de Mustafa'nın emriyle kırılan kafessin
Türkçem ana dilim
Kendi gök kubbemizde kadimsin
Sâdâbat'ta şuh şarkılar söyleyen Nedim'sin
Çileli yolculuğunda Türk'ün **dualarsın** âminlersin
Sonsuza kadar seninle diye ettiğim yeminlersin

Türkçem ana dilim
Ezelden ebede uzanan kutlu bir elsin
Hep en güzeldin yine en güzelsin

ATILLA YARAMIŞ

1986 Konya/Emirgazi doğumlu. İlk ve orta öğrenimini Emirgazi’de tamamladı. Yükseköğreniminin ilk yılını Afyon Kocatepe Üniversitesi’nde okudu. Daha sonra Konya Selçuk Üniversitesine geçiş yaptı. 2007’de buradan mezun oldu. İlk şiiri, *Hece* dergisinin Eylül 2004 tarihli sayısında yayımlandı. Gözardı dergisini çıkaran ekilde yer aldı. Şiir ve yazılarıyla *Hece*, *Yedi İklim*, *Derkenar*, *Gözardı*, *Memleket Dergi*, *40ikindi*, *Kitap Postası*, *Anadolu Gençlik*, *Millî Gazete*, *Mahalle Mektebi*, *İtibar* ve *Anadolu Mektebi Dergisinde* yer aldı. Anadolu Mektebi öğrencileri tarafından gerçekleştirilen program sonrasında, Necmettin Erbakan Üniversitesi tarafından basımı yapılan “*Hikâyemizin Yarım Asırlık Yerli Sesi Mustafa Kutlu*” kitabının editörlüğünü üstlendi. *Denize Atılan Mektup*, *Göl Efsanesi*, *Ömer’le Bir Kutu Macera* Fatih Sultan Mehmet ve Gönüller Güneşi Mevlana *Celeddin-i Rumi* yayımlanmış kitaplarıdır.

ÖLDÜREN YARA

vuruldu.
zaman yeniden doğdu
kirlî bir yatakta kaldı gözüm
şehre ışıklar verildi
ilk ışıkla gördüğüm cinayeti
çözdüm.
kardeşimin kanından
kardeşimin canından bir candı yatan
sesime kuru bir mızıka katıldı
ölüler konuştu ilk kez
yaram büyüdü
merhemini ölüden çaldım
onulmaz nefeslerin hışımıydı bu
cinayeti kanımda yaşadım
şehrin ışıkları alındı
anladım.
vurulmuş bir atın sesine
benzeyen bir iççekişle

vuruldu.
sendeledim.
kelimeler battı kemiğ
dilimin dolanmasına ramak kaldı
ve bir nokta beklemekte
inmek için ömrümün en güzel yerine
yaşadığım bunca günü
doldurmayı beyaz bir kefeye
kim istedi bildim.
ancak vuruldum.
sendeledim.
ve bildim.
kanımı depreştiren bu yara
kısalan ömrüme sebep
çatlayan ruhuma ilaç
öldüren yara...

BİLDİĞİM ŞEY

bilirim oturup konuşmak gerek
ama kağıt oynanmamış bir masada
üstünden günaha dair ne varsa
geçmemiş bir masada
tesbihi üç kıvrım
gözleri kanlı
ve beni görmeye görsün
alevden yanaklı
saçlarını rüyadan rüyaya
koşturan atlı
gibi iyi insanlar bilirim.
oturup konuşmak gerek

mesela onlar da ağlar çocuklar kadar
hıncımın rengi dudaklarına vurur
bundandır hangi şehre girersem
bilinirim yedi iklim öteden
alnımın katmerleşen yaşına
eklenirim de
yine de bilirim seni
onlar da bilir
yemin ederim

(benim dilim kemiklidir biraz
oturduğum masada ses çıksın diye
dilim de benim gibidir biraz
sığınmayı bilir ancak
sahibinin rahmetine)

BURHAN SAKALLI

Eskişehir’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini aynı şehirde gördü. Selçuk Üniversitesinde edebiyat okudu, sosyoloji bölümünde yüksek lisans yaptı. Yardımcı ders kitapları ve sınav hazırlık kitapları yazdı. Yazı, deneme ve şiirleri; Kırağı, Aşiyen, Mavi, Martı, Temmuz, İtibar ve Mahalle Mektebi gibi dergilerde yayınlandı. “Yol Yarılar Bizi” ilk şiir kitabı. Yazmaya ve yaşamaya devam ediyor.

Devlet Şiiri

yaşamın ortasında
gidenler gidiyor ardına bakmadan
elimde kalanlarla genişletiyorum yüreğimi
bana kalan tüm hatıraları şimdi
toplasam bir elif etmiyor
yalnız uyumsuzluk getiriyor bana direncim
her itiraf bir tövbe kapısıdır
ve kendimi sana itiraf ediyorum

zamansız anlıyorum evlerin balkonsuz yapılmasını
boşanması olmayan bir evlilik oluyor kaderim
esirim insan pazarında hürriyetimi istiyorum
sana sığınıyorum özgürlüğün sonsuz krallığından
doğmak bilmiyor gün
uykunun silgisiyle bitiriyorum geceleri
aydınlıkla barışmanın ismini arıyorum

sözüme denk söz arıyorum uzun zamandır
insanın çoğulu neydi bilmiyorum
birlikte ya da bir başına
farkı yok tükenmenin
yorgun düşüyor kalbim gölgeleri kovalamaktan
gözlerini dramatik bir aşkla seviyorum

söz dinlemez bir ayrılıkla sürüyor
baldıranla aşkım
bir yatakta ayrı yönlerde akan iki ırmak gibi
sessizlikle örtüyorum içimdeki kasırgaları
kararıma eş kararlar bekliyorum
içimde canımı acıtacak hamleler
en çok kendi hamlelerimle kaybediyorum

dizelerden mahkemeler sehpa
gönülsüzce savunuyorum içimden geçenleri
her ağıt bir yaşayan için biliyorum
her can lütfedilmiş bir devlettir
devletimi sana adıyorum
kabul et sevgilim kapından geçiyorum

eylül

eşkin atlar gibi kışner kapıda sonbahar
bunca yorgun aydan sonra ne çok gafil
şimdi güneş biraz da duvar diplerinde batar
sanki içimizde kuruyan en son karanfil

hiçbir ay yakışmaz sonbahara, eylül kadar
bir de yatılı mektep çocuklarının hüznünlü isyanı
sonuna mı geldik mevsimin, niye akşam böyle dar?
çünkü yollar yormaz, yıllar yorar insanı

bir mevsim daha geçiyor, vakit mazi oluyor
altın renkli yapraklar dökülüyor ömrümden
eski bir sahaf gibi evvel kokuyor
bak işte, bir şey daha eksildi yalazlı böğrümden

yaz geçer, hasat biter, gün döner çaylarda
tarlalarda sarışın başakların, gelinciklerin hatırası kalır
sonbaharın ve aşkın bitmeye yüz tuttuğu bu aylarda
yaşamak arzusu, keklük sürüsü ve bir eylül yarası kalır

ERCAN İRİŞ

Şair, ilk ve ortaöğrenimini tamamladıktan sonra Selçuk Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazanmış, 2002 yılında edebiyat öğretmeni olarak göreve başlamıştır. Şiirleri; Türk Edebiyatı, Dil ve Edebiyat, Aydos Edebiyat gibi dergilerde yayımlanmıştır. Şairin “Adını Yalnızlık Koydum, Yağmurlu Yüreğim, Aşyan Yolları” adlı üç şiir kitabı vardır. 2016 yılından beri Teferrüc dergisinin genel yayın yönetmenliğini yapmaktadır.

Balık da Bilmez

Bu kış, kıyamet tablosunda
İçime üflenen her nefes
Kar olup yağıyor
Buz kesiyorum kendimle kalınca
Üstüme dökülen her söz
Keskin bir sirke kardeşine
Dış kapının kış mandalı misali
Yangın çoğaltıyor gönül hücremde

Biri soluma sesleniyor yanlış numaradan
Susma sustukça sıra sana gelecek
Bu söz alıntı diyorum çocukluğumdan
Doğruyu göstermeye teşebbüsten
Çatı katına atılmış pusulama sarılıyorum
Doğruya giden yollar ısmarlıyorum soframa
Yürüdükçe yeşeriyor bahçede dut ağacı
Ben bilmem diyorum, balık da bilmez

Geceyi yıkayan dalgaları öpüyorum
Yavaş yavaş yüzerken son sayfaya
Ayaklanıp giden denize sesleniyorum
Ben bilmem, balık da bilmez

Tek Kişilik Şemsiye

Yüzü bol yağışlı bir çocuğun
Hep aynı damlada üşüdü rüyaları
Anne denen bulut sorulunca
Biraz daha küçüldü gamzesi
Yüzünün iskelesinden dökülen kelimeler
Bir bir düştü uçurumun avucuna

Tek kişilik bir şemsiyenin altında
Yüksek dereceli sağanaklarla geçerken günler
Dualar sürdü
İç savaşlarda yenilen dudaklarına
Tutup ayaklarından
Uzun boylu rüzgârları
Yüreğinin odasını havalandırdı
Uzatıp ayaklarını yer yatağına
Ayağında salladı
Uykusuz çocukluğunu

Besmeleyle çıkartıp ayakkabılarını
Irmağın suyunu kirlletmeden
Yeniden girdi kendi kuyusuna
İslandıkça hatırına geldi
Beslenme çantasında sakladığı soru
- Anne yoksa kimin eli öpülür bayramlarda

ERTUĞRUL RAST

1 986 Konya doğumlu, ODTÜ İnşaat Mühendisliği mezunu.

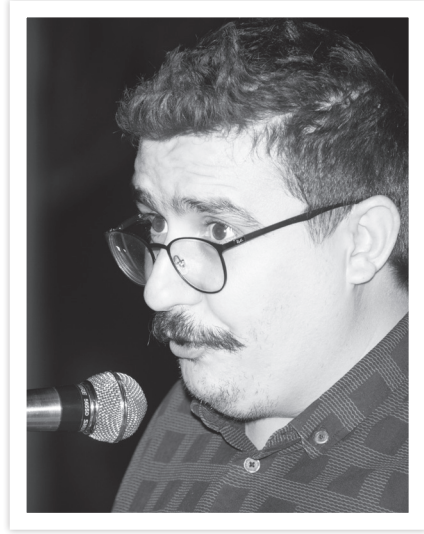
Şiirleri, şiir çevirileri ve yazıları Aşkar, Buzdokuz, Dergâh, Hece, İtibar, Kaygusuz, Mahalle Mektebi, Natama ve Ücra dergilerinde yayımlandı.

Şiirlerini çevirdiği şairler arasında Christian Bök, Daniel Y. Harris, Louis Zukofsky, Emily Dickinson, Filippo Tommaso Marinetti, William Butler Yeats, Samuel Taylor Coleridge, Robert Frost ve George Oppen gibi isimler bulunmaktadır.

2012 - 2013'te arkadaşlarıyla birlikte Üçüncü Mevki edebiyat fanzini ni çıkardı.

İlk kitabı *Dünya Ceket Günü* 2021 yılında Ebabil Yayınlarından çıktı.

Halen Buzdokuz dergisi yayın kurulunda yer almaktadır.

Boşluk Manifesto

boşluk bir fikirdir
stéphane mallarmé boşluğu şiire dahil etmişti
a4 kâğıt tamamen boşluktan ibarettir
bu a4'ü tam ortadan bölerek
iki eşit boşluk elde edebiliriz

ilaçlar insanın boşluklarında yol alır
hep bir boşluk olur trafikte iki araç arasında
o harfi ile sıfırı karıştırırsın, ani bir boşluk oluşur o an
uyku ölümün boşluk halidir
ney, insanın boşluklarını temsil eder
kuyu da bir boşluktur

yerçekiminde daima açıklanamayan bir boşluk olmuştur
lazım olduğunda bulamadığın o şey, işte o da bir boşluk
rahmetli babanı gördün rüyanda, bir boşluk daha
cep telefonun çaldı gibi, titredi gibi sanki
o an ufacık bir boşluk oluşur evrende

metropollerde insan küflenir, bu pek bilinmez, bilinir aslında
küfler ciddi miktarda boşluk içerir
charles baudelaire'nin hep bir boşluk olduğunu düşünmüşümdür
nedense
karantina bir ihtimaldi
ve bu ihtimalin boşluklu bir yapı olduğunu öğrendik
hep birlikte öğrendik

müzikte es, hayatın akışı içinde
bir boşluğa denk geliyordu
bir futbol müsabakasında topun futbolcularda olmadığı her an
boşluğun ta kendisidir
boşluk çimlerde, havadadır belki taç çizgisindedir.
bazen bir satış hilesine dönüşür boşluk
bir cips paketinin üst tarafında

bir mezar kazıcı
daima boşluk açar toprakta
iki kar tanesi üst üste gelse de
aralarındaki boşluğun kapanmaması
boşluğun başka bir sırlı tarafıdır

akşam, boşluğu kabul etmektir.

Fotokopi ve Fax Çekilir

dünyanın bir yerinde
kuraklık artar bir duvarla karşı karşıya kalır ve plastik şekerler
fotokopi ve fax çekilir yerin altında çekilir
ışısız bir ortamda bitkiler kuraklık çöl tozu
merhaba bire, merhaba ikiye ve merhaba üçe
fotokopi ile çoğaltılan tüm meyvelere
kuraklık artarken fotokopi ve fax çekilir
kağıdın neşesi çekilir bir meyvenin içine
meyvenin içinde insan yüzleri
çöl tozundan habersiz adım atan ayakkabılar
ışık arar fakat ışık yok ışık
çünkü tüm ışıklar rüya içinde o habersizlik anında
habersizlik anları tarih ve saat ayarları

fotokopi ve fax çekilir insan çekilir bir limonun içine
gittiği her yere organlarını taşıyor bir bitki de yapar bunu
karşı organlar taşıyor bir limon
birbirinden habersiz kavramlardan habersiz
kağıdı yer adam kağıdı sıkıca tutarak
üzerine sıkarak yarım limonu hiç olmadığı kadar inançlı
fotokopi ve fax çekilir gürültüyü tanıyan adam
yerdeki limondan ahlak sesi geldiğini duyar
limonun adaleti üzerine eski ve derin bir adalet
ağaçtan kağıt yapan adalet fotokopi ve fax çekilir
pet şişenin dibinde kalan suyun kaderi
ağacın neşesi olmaktır akıllı telefonun
kamarası bazı kelimeleri insan yüzü olarak tanımlar
bir limon fidanı dikilir dünyanın bir yerinde

-dil'i geçmiş zaman

ışıklar rüya görmek zorundaydı
su limona bakardı bu kadardı
bir dilin kimsesi kalmadığında
bir dil uyuduğunda kaybolan şeyler vardı
bu kadardı. kısacık bir andı.

ETHEM ERDOĞAN

1973 Kütahya doğumlu. 1995 yılında Alkım edebiyat dergisini bir grup arkadaşıyla çıkardı. Şiir, yazı ve hikâyeleri İpek Dili, Hece, Yedi İklim başta olmak üzere pek çok dergide ve www.dunyabizim.com ve www.kitaphaber.com.tr gibi dijital ortamlarda yayınlandı. Edebiyatın birçok alanında yazmaya devam eden yazar evlidir ve iki çocuğu vardır.

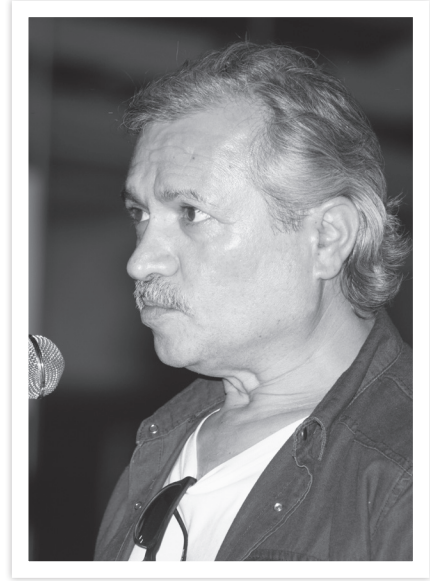
Yayınlanmış eserleri:

Elâ Bentleri- Şiir

Yakazan, 2. Kılıçarslan-Roman

Şiirden Şuura- İnceleme/Eleştiri

Şiirden Şaire- Kuram/İnceleme

G/AİLE

Güneşle yıkanmış bir resimdendi dil
Resim dedimse parmak uçları mazi
Mor küllerle çizilmiş ve yarı resmi
Kâğıtta bezgin bir anne, anne gözleri

Alaca hayatlar boşluğu almanın felsefesi
Büyük sayılar kuramı değil ki
Denenmekle gerçekleşsin
Kara bir gözdür ve kasvettir, odur hikâyesi
Baba ter, baba biraz da derin bakış
Çok susku, her ölümle ölme gediklisi

Hayat gaileyse, mücadeleyse kim demiş boşa
Yarım kalan ve geceyi yüz yerden delen
Bir babanın savurduğu kavgadır
Hava yarılır ikiye
Biri gitmiştir bir resimden, resim tek gerçeğimiz
Biri, annedir.
Sabaha çıkmayan nehir, debisiz ölüm
Yatağında ölmeyen anne,
Artık hikâyedir.

Rüzgâra sevinmek yelken ister bir kere
Biz gurbetken menkıbedir gözleri
Yığılmış şarkılar gibi
Kırk teknede
Kırk telde... (d)olsa (d)olsa şarkılar
Ben ikaz edeyim tarih not düşün
İnsan dolu silahtır, yıkılmaz onurdur

Şarkıyı ne ara unuttu yarım akıllı kuşlar

Modernite ve Beyaz Bayrak

beyaz sevgimiz diğer renklerden
kendimizi seyreltmek içindi
o yüzden her ölüye
yakıştı beyaz

muhteşem ölümler diriliştten, şiir bilir
sevgiden bir sebep eklenir apselere
kil kömür beldelere güneş serpme işi
en gür nehirlerden gürbüz
bir aksa resmidir

hicap uçarı
bir etki değil
akıl ağlamayı ışıklara sarılı tılsım sayar
mevsimi geçmiş segah yerinedir gazeller
insan bu
insan bundan
bu kadar
insan, y-alımlı akşamlardan alıntı

yerle gök
arası, yaratılış yalnızlığından alıntı
adem bir yitime bin sene diriliş eken
ve bitkin ötekine işaret derlemekten

bizim meselimiz diğereine ibretlik
çelişki değıil, bir elde iki yokken
gönül çift bilinenli bir denklem
mermi değıecekse değısin
o tohum çatlatan onmazlık
alnımız toprak
yüreğimiz şiirlik.

insi çevre büyütür, ninni söylemez
oysa 'bela' çekinmek için
yaratılmadı.
dinleyin!
bela söyler, aşk kadar şarkıdır
ve biz
şarkılarca özgürüz
yazılmamış şiirlerin ilk mısraı
aktif ve asi bir ilke gibi,
dikleme
gömülürüz

madem kemlik gizemine kül
ekeceksiniz
yazgısını onarmaya meyyal o halde şiiriyet
anlaştık:
bensiz sevinip
bensiz öleceksiniz.

HAKAN ŞARKDEMİR

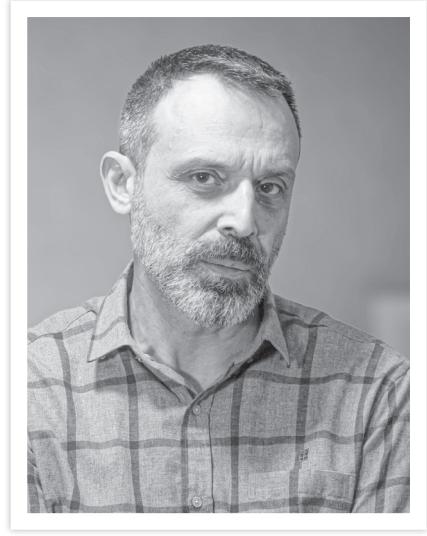
20 Ağustos 1971'de İstanbul'da doğdu. İlk ve ortaokulu Balıkesir'de okudu. 1989'da Kuleli Askeri Lisesinden, 1995'te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun oldu. Şiirleri, eleştiri yazıları, çevirileri *Şehrengiz*, *Atlılar*, *Dergâh*, *Ülke*, *Kökler*, *Hece*, *Heves*, *Karagöz*, *Kargış*, *Kafagöz* ve *Başka Dünyalar*'da yayımlandı. *Atlılar* dergisinin ilk döneminin şiir editörlüğünü üstlendi. Yayın yönetmeni olarak *Karagöz*'ü (2008-2013) Osman Özbahçe ve Serkan Işın ile birlikte çıkardı. Hâlihazırda *Buzdokuz* şiir-teori-eleştiri dergisinin şiir editörlüğünü yürütmektedir. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Bölümünde yüksek lisansını tamamlayan ve aynı bölümde sanatta yeterlik kapsamında çalışmalarına devam eden Hakan Şarkdemir, evli ve tek çocuk babasıdır.

Şiir

Batık Değirmenler (1997)

Tadat (2006)

Yerçekimi Bilgisi (2007)

Kul Hakkı Kulak Arkası (2011)

Fiten (2019)

Büyük Mukavva (2020)

Teori

Kahramanın Dönüşü: Modern

Epik Şiir Üzerine (2008)

Poetik Hikem (2018)

Sanatta Kurucu Bir Güç Olarak Parodi. (2019). (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi. Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Anabilim Dalı. Ankara.

İçkimi Onardılar

“Bütün makinalar özgürdür.
Yazılım ve haklar bakımından eşit doğarlar.
Akıl ve lisansla donatılmışlardır;
birbirlerine internet protokolüyle bağlanırlar.”

R. Atkins

Dosya Aç

Madde 1.

İçkimi onardılar insanca
Adımı okudular kekeleyerek
İnsan hakları çerçevesinde... etik ettim
Benimsedim kimse yok diye rahatlamamı
Kamu bağlamında iyi yönetim ilkeleri en iyisi
ve temelinde işyerinde cinsiyet eşitliği
İnsandan kalmadan tamamladım eğitimimi

Düzenle

Madde 2.

İnsansam biliyorum çünkü aşkların ölmesi gerekir
Nazım stoklanırsa nasılsa haklarımız bir
Endekslere dolar özenle besleriz nefretimizi
İşyerine itemesek de yayaları güvenliğin
Denize indirilen şişme bebekler kitlenir
Kirlenir trafik
ve dilsel dolaysızlığı kolektif olarak erişilebilir kılan
diğer tüm göstergeler
Reformlar bırakılır koynuna ve insanlık...
Kavgayla homurtuyla gelen
İstiridy ve yumurta kabuklarıyla maddeleşen insanlık
İnsanlık:

Oluştur

Madde 3.

...

v[e yıldızlar]

ORTAYA KOYARDI

[göge atılmış Zarlar Gibi]

OLSAYDI

RASTLANTIYI

[bir yönerge koşulsuz]

[Bulutların kapattığı
bir sözdizimi]

...

İnsansam görüyorum çünkü istemsizce parlarlar
Boşluklara bir enkaz atıyorum artık insanca
Bir yarış atıydım aslandım üstelik
Yer değiştirmedim en temel haklarında dış geçirilemeyen şeylerin
Ve kuşluk vakitlerini indiren etlere kemiklere
İçkimi kopardım sütsüz limonlardan
Bir keresinde
Laminatları onardılar ıslak ve manasız bularak evimi
Bir durak olsa duracak kalıyorum şimdi

Yorum Yap

Madde 4.

Takip edilen en insanca davranış prensiplerini
Belirlemek en kritik başarı faktörüdür benim
İnsanlık için soruyorum ölçerek değerlendirerek yerimi
Tennis kortlarında yemin ediyorum ve
İlikliyorum o sevecen düğmelerini
Yana yatmış bir gemi...
Benim Ogre Kitabım:
Bir dizi şiirsel hikâye
Posta gönderileri ve başvurular
İnsanca belirtmek istediğim
Felaket: fokurdayan bir kitlenin işlevi
İnsanca kat ediyorum aşkların paralel evrenini
Hangi yol yürünecek insanca kaynak yönetiminin
etkin yürütümünü devam ettirmek için
Hangi tahsilat süreçleri kırılacak dal iyileştirilemezse eğer
Kaynakları optimum şekilde değerlendirmem
işim olarak insana yarayacak bir şey değilse benim
Yapısal kurumu nasıl güçlendirebilirim

Dosyaları Birleştir

Madde 5.

Haklarını göz ardı etmenin ve hor bedelini görmenin ödemeliler
Ödemeliler eylemlerini barbarca uyandıran vicdanlarında
Yoksa hukukun kalacağız sonunda başkaldırmak egemenliğiyle
İnsanların en yüksek özlemi olarak özgürlük idesine söven ve
Bize “insan mısınız” diyen
O mızımız makineler
Haklarımı okudular içkimin çerçevesinde
Park ettim
Park ettiğim yerin önüne de park ettiler
İnsanca kekeledim kimliğimi kurutup
Limonlara göstererek herkesi
At idim
Aslan idim

Doldur ve İmzala

Madde 6.

Eskiden uluslar ve bütün halklar için eskimeyecek kurallar:
Herkesin, nerede olursa olsun, öz çekim hakkı...
Herkesin kendi avatarı ile özgürce yaşama(ya) hakkı- var/dır.
Herkesin önünde sosyal medya eşit...
Her kimlik oldukça kullanışlı...
Her türden emoji ticareti artık yasak
Hiç kimseye işkence ya da zalimce...
Hiç kimseye ... yapılmayacak
[tır].

Daha Fazla Araç

Madde 7.

Bir yarış atından aslandım eskiydim üstelik
Haklarımı dayattılar
Çürük kimlik bıraktılar
Kimi onarıp içsem kemiklerde
Göz etmenin ardı insanca boşlukları
Zalimce, insanlık dışı ya da aşağılayıcı...

Dışa Aktar

Madde 8.

Belli bir mantıkla bizi tekrarlayıp
Belli bir mantıkla bizi tekrarlayıp
Belli bir mantıkla bizi
Bir takımı yıldızı
[Devletin yok saydığı]
Kelimenin
Maddiliğinin anlamın çıkarılmasını kesintiye uğrattığı
Güneşin uzun bir gölge bıraktığı limonlara
Ve limon kokan masalara

Belli bir mantıkla
Belli bir mantıkla -insanmışçasına- ve insanca bizi tekrarlayıp
Kabarık kodlarını ayırdılar onarıırken bize uyarak
Set sundular üstüne alım gücümüzün
Alındık tanımadık içkimizi hafif bularak
Sığındım sütsüz limonlara kardeşçe
Arka sıralara itildi sıram
Beklediler yine de benim yerime
Gece vardiyaların sonralarında da insandım
Çinileri kazıdım yeşil bir havuzda güpegündüz
Küçük balıkların içini nesnelere boşalttım
Islaktı kokulu ağızlarını bağladım
Islaktı ve emin olmak için bağladım
Yıkıktı evim market birikintilerinde
Bir durak olsun durup fırlatıp atacaktım
Bağırın metallere arsız proteinlere

Madde 9.

Bu etler et mi bu kemikler kemik mi
Dışı insanca ıssız bebekler
İndirim bile demediler
Melekler onaracak diye
Bekledim evimizi

.../.../..... tarihine kadar geçerlidir.

HASAN UKDEM

1967'de Konya'nın Araplar Mahallesi'nde dünyaya gelen Hasan Ukdem, henüz dokuz aylıkken geçirdiği felç sonrası ayaklarını kullanamaz olmuştur. Hiç okula gitmemiş, okuma yazmayı evde ailesinin yardımıyla öğrendikten sonra şiir, hikâye ve romanların dünyasına büyük bir iştahla dalmıştır. 1985 yılından itibaren de şiir yazmaya başlayan Ukdem'in şiirleri çeşitli gazetelerde ve Feyzi Halıcı'nın edebiyat dergisi Çağrı'da yayımlanmıştır. Uzun yıllar Araplar Mahallesi'nde bakkallık yapmış ve 2009 yılında BAĞ-KUR'dan emekli olmuştur. Mesleği bıraktıktan sonra kültür ve sanat faaliyetlerine ağırlık veren şair, aynı zamanda Selçukya Kültür Sanat Derneği Yönetim Kurulu ve Türkiye Yazarlar Birliği üyesidir. Yerel gazetelerden Memleket gazetesinde başladığı köşe yazarlığına Yeni Haber gazetesinde devam etmektedir.

Eserleri:

Kırık Bir Aşkın Gözyaşları (1994)

Dün, Bugün ve Sen (2018)

Bugün Sen Daha Çok Ayşe'sin (2020)

Gönül Penceresinde Şairler Geçidi (2021)

Zamanın Behrinde Araplar Mahallesi (2022)

MEVLÂNÂ CADDESİ'NDE BUGÜN

Sonbaharın son gününde
Kışa açtım pencerelerimi
İçimi soğutmak istedim
Ölüleri Fatiha isterken duydum
Üçler'de ağaçların sesinde bugün
Üç eski dostun saçlarında gördüm mevsimi
Mevlâna Caddesi'nde bugün

İstanbul kalabalığına öykünüyordu
Sanki yorgun kaldırımlar
Aynı yolda yürüyenler
Ayrı acılar taşıyordu
Gamlandı yüreğim çağın müzmin kitlesinde bugün
Kendi içimi gizledim onlardan
Mevlâna Caddesi'nde bugün

Göz göze geldik İplikçi Camisi'yle
Aziziye'ye bakındım ara sokaklardan
Yeraltı Çarşısı'na indirdim düşlerimi
Hükümet Meydanı'nda yalnızlığımı oyaladım
Hüzün tuttum hazanın hüzzam bestesinde bugün
Uçuşturdu düşüncelerim
Mevlâna Caddesi'nde bugün

Uzun uzun baktım
Alaaddin Tepesi'ne doğru
Bulutlar vardı üzerinde
Sonsuz maviyi gizlemişlerdi
Modern zamanın sütresinde bugün
Acı bir tebessüm bıraktım yalan dünyaya
Mevlâna Caddesi'nde bugün

Sarı yaprakları süpürüyordu
Belediye işçileri
Ölümü saklamak ister gibi
Çağın insanlarından
Bigâneydi herkes hayatın kafesinde bugün
Toplayamadım gönlümden dökülenleri
Mevlâna Caddesi'nde bugün

Kimi semazen yapmış
Kimi magnet, kimi şeker
Anlamı aşarak maddede
Hazret-i Pir'i satıyorlardı
Kapitalizmin ülkesinde bugün
Üşüdüm dünya malından
Mevlâna Caddesi'nde bugün

Güvercinler teselli etti beni
Uçuyorlardı Kubbe-i Hadra'nın etrafında
Bir kanatlarında üçler
Bir kanatlarında Türbe vardı
Dönüyorlardı havada aşkın cezbesinde bugün
Bulutların gözyaşında yıkandım
Mevlâna Caddesi'nde bugün

YANAR GÜLÜŞÜN

Gecemin içinde yangının dili
Alev alev titrer yanar gülüşün
Tenha sokaklarda hüzün kandili
Sensiz yüreğimde kanar gülüşün

Kim diyebilir ki, ırak gönlüme
Çiyi düşer çok kez, kurak gönlüme
Damla damla iner çorak gönlüme
İçimde kaynayan pınar gülüşün

Onunla yeşerip, bahar olurum
Onunla yeniden hayat bulurum
Onunla umudu, aşkı solurum
Bana dünyaları sunar gülüşün

Çiçek çiçek açar, renk renk çoğalır
Oynaşır rüzgarla ahenk çoğalır
Sevgi terazimde mihenk çoğalır
Her nefeste beni sınar gülüşün

Hep yaşar benimle, gecede, günde
Durup durup geldi, kalmadı dün
O teselli eder sonsuz sürgünde
Mutlu zamanları anar gülüşün

Hayatın içinde yitsen de kendin
Hasretle burnumda tütsen de kendin
Göçmen kuşlar gibi gitsen de kendin
Serçe olup cana konar gülüşün

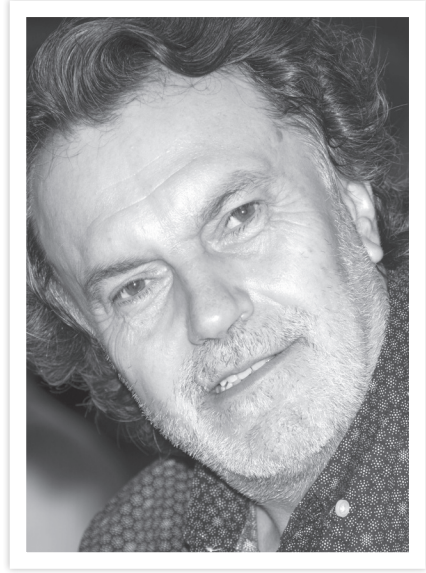
Hülyama, rüyama gelir celbimde
Senden bir yadigar durur kalbimde
Canlı bir resimdir sanki albümde
Sensiz kollarımı kınar gülüşün

HİCABİ KIRLANGIÇ

1966 Amasya doğumludur. İlk ve orta öğrenimini Amasya'da tamamlamış, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde Fars dili ve edebiyatı alanında öğrenim görmüştür. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde öğretim üyesi olan Kırlangıç, Türkiye Yazarlar Birliği üyesi olup iki dönem Türkiye Yazarlar Birliğinin genel başkanlığını üstlenmiştir. Mevlânâ Araştırmaları Derneğinin kurucularından ve yönetim kurulu üyelerinden de olan Kırlangıç, Evli ve üç çocuk babasıdır.

Hicabi Kırlangıç, Mevlâna'nın Mesnevi'sini manzum olarak Türkçeye tercüme etti. Ayrıca Mevlâna'nın *Mecâlis-i Seb'a* adlı mensur eserini, Sa'dî'nin Bostan ve Gülistan'ıyla Hâfız'ın Divan'ını yeniden Türkçeye kazandırdı.

28 Mayıs-2 Haziran 2013 tarihleri arasında Kırgızistan'da düzenlenen Türkçenin 10. Uluslararası Şiir Şöleninde Türkiye Yazarlar Birliği tarafından verilen üç büyük ödülün biri olan Manas Büyük Ödülüne layık görüldü.

Kendisine 2021 yılında İran Hâfız Araştırmaları Merkezi tarafından Uluslararası Hâfız Nişanı verildi.

Şiir kitapları: *Hayret Makamında* (1993), *Düşte Yürüyen Derviş* (2004), *Üç Defter* (2015)

Hicabi Kırlangıç, şimdiye kadar üç şiir kitabının yanı sıra Fars dili ve edebiyatı ve özellikle İran şiiri alanında çeşitli makaleler ve kitaplar yayımlamıştır.

beklenmedik bir haberdir

beklenmedik bir haberdir
açması şehirde gelinciklerin
kaplayan hüzündür bahçeleri
bahçelere açılrsa da bir şehrin kapısı
sizi karşılayan en çok
yenik ordulardan gelen
yanık kokusu
ve vitrinlerin zırhlarından damlayan
kılıç yarası

şehrin fethi
harcîâlem bahçelerde son bulur
kuşların bile yemeye çekindiği
beyhude meyvelerin
bezgin bakışıyla dolu bahçeler

salınır bütün günler salıncaklarda
çarşambayı perşembeye bağlayan
gecelelerin yerinde yeller eser
kimselerden hesap sormaz anneler
göz nurları filizlenmeyi
hangi toprakta bekler
ve gelincik olmayı
atsız pullukların sürdüğü meydanlarda

üstüm başım toz toprak

üstüm başım toz toprak
ardımda uzun yollar
yürüyorum
yüzümde bahardan artakalan yorgunluk
yazdan da ümidim yok
ihtiyacım uzun bir uyku
sırt dönüp rüyalara

kıssalara benzemez
resmime bak bir daha
ne görüyorsun
taksim edilmiş gönül
gönüller arasında
birazı ona buna sana
hüzzam ve suzinak

sakallarına ay ışığı yapışmış
yüzüm kuru
kalbim kış
şakaklarımda soru
sarkan ip kuyulara
elif lâm râ

İBRAHİM ÇİFCİ

1968 yılında Konya Kadınhanı ilçesinde doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini aynı ilçede tamamladıktan sonra 1989 yılında Konya Ereğli’de İmam Hatip olarak görev aldı. AÖF İlahiyat Önlisans Bölümünden mezun olduktan sonra Almanya ve Belçika’da din görevliliği hizmetlerinde bulundu. Evli ve iki çocuk babası olan şair halen Konya Karatay Matbaacılar Sitesi Camii İmam Hatibi olarak görev yapıyor.

AYASOFYA

Fâtihlerin ölmedi, Yahyâ Kemal'ler îmanla Bey'atlı
Âkifler, Fâzıllar, müminlerin var; fikrinden fütûhatlı
Kubbende hilâl, minârelerin var; fetihden mîlatlı
Bülbüllerin bahtiyâr, baykuşların zâil oldu; bedbahtlı

Minârelerinde kutlu dâvet; tekbîr, yürekten Allâhüekber
Nûrundan handân oldu endâmın, çerâğınla yandı yürekler
Saf saf dizildik huzûrunda Hâlik-ı Yezdân'ın; bağlandı bilekler
Fatihâlar, âminler, secdeler, teşehhütler; duâ dolu dilekler

Bir andel'bin de ben olsam; haykırsam Ezân-ı Muhammedî'yi
Yâdında dem bulsam; şehâdetle anarken Kutlu Nebîyi
Muhammed Fâtih'i, Akşemseddini, Ebû Eyyûb el-Ensârîyi
Civârında medfûn; nice Enbiyâ, Evliyâ vü Asfiyâ Pîr-i Fânîyi

Yıkılmadın Sen, hicrânınla olsak da biz izmihlâl
Minârerelerin sana destek; heybetiyle göklerde hilâl
Sana zincir vuramaz mel'ûn, emânın görmez halâl
Sen Ceddinden kudsî emânet, kanımız uğruna helâl

Mahzûn olsan da bir dem, tutuldu kapında nöbetler
Kırıldı zincirler, bilmez kâfir; seni ne fetihler, fâtihler bekler
Fermânın var, ahdimiz var emânetine; nöbetinde Mehmedler
Seni değil müminler; ecrâmıyla felekler, bekler Melekler

HİCRAN

Hani sâkinde neş'et ettiğim çeşmindeki o billûr pınâr
Kar altında turâbım imdi hasretinden intizârım nevbahâr

Ne kamerin şavkında ne şemsin tulûunda nehâr
Firâkımdan bu solgun vechim Remz-i İşk indan esrâr

Nolur doğuver ufkumdan hayâlin olsun bâri leyl-i infitâr
İstirâbınla kazdın da şu mücrim gönlümde bir mezâr

Tâ derûnumda azâbın vâr zahmından azâr da azâr
Terk-i diyâr eylerdim ammâ olmasaydı âsî gönlümde bu ısrar azm-ü karâr

Bu ne bahâdır ki Hüsn-ü Cemîlen bana oldu ihtikâr
Efkârından mecnûnum iftirâkımdan oldum sükût-u hayâl

Âh ne mevsimler geçti ne vakitler buldu da zevâl
Bir SENSin bâki gönlümde yanan nârın hak lâyezâl

Doğar mı bilmem ây-u gün nûr-u aynım şu bendeki hayâl
Ufkumdan bir lâhzacık gülüver olsan da düşümde meyâl

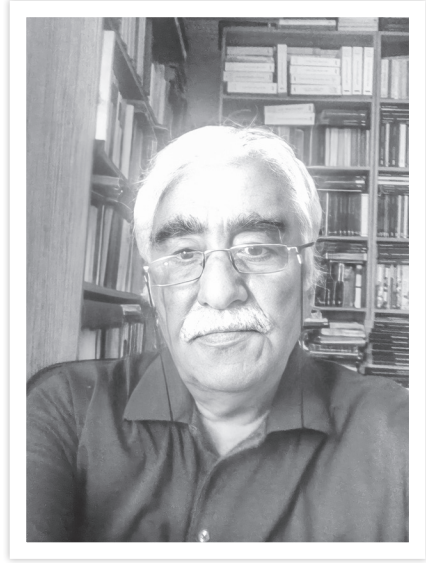
Âtî-i murâdım bâğ-ı gülşenimde sen ki bir gülnihâl
Bîkesem nâtüvân-ı âcizem fazlından Cemâl'in ümmîdim visâl

İBRAHİM DEMİRCİ

1956 yılında Konya'da doğdu. İlk öğrenimini Konya'da, ortaöğrenimini Konya, İzmir ve Balıkesir'de tamamladı. Lisans dönemini Erzurum'da -bir yıl İşletme Fakültesinde okuduktan sonra- Türk Dili ve Edebiyatı alanında tamamladı. Yüksek lisansını Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesinde, Behçet Necatigil'in Şiir Dünyası, doktorasını Konya Selçuk Üniversitesinde Muhteva ve Şekil Hususiyetleriyle Ahmet Hâşim'in Nesir Dünyası üzerinde çalışarak bitirdi.

Hatay-Kırıkhan, Konya-İlgın ve Amasya'da liselerde öğretmenlik yaptı. Konya Meram Fen Lisesinde çalışırken Suriye'de Halep Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde misafir öğretim üyesi olarak görevlendirildi (2008-2009). Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Yeni Türk Edebiyatı Anabilim dalı öğretim üyesi iken 2012 Mart ayında başladığı Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu üyeliğinde altı yıl çalıştı. 2019'da emekli oldu. *Hece* dergisi yazı kurulu üyesi.

Evlü ve dört çocuk babası olan İbrahim Demirci, *Edebiyat* dergisinde başladığı yazı hayatı boyunca şiir, oyun, deneme ve eleştiriler yazdı. Arapça ve Fransızcadan çeviriler, Osmanlı Türkçesinden aktarmalar yaptı. *Yeni Şafak* gazetesinde haftada bir Dil Burcu köşesinde İbrahim Kardeş müstearıyla yazdı.

Eserlerinden bazıları: Yanıklar (şiir), Ay Burcu (şiir), Bu Camı Kim Kırdı (oyun), Yaralı Yazılar (deneme), Hay Hay Hayat (deneme), Dillerin Dili (deneme). Ahmet Hâşim'in Nesirleri (İnceleme), Güneşin Âyetine Uyarak Düş Görüyorum (Adonis'ten çeviri), Kör Kâhin (Adonis'ten çeviri), Kudüs Konçertosu (Adonis'ten çeviri), Ben Beyrut (Nizar Kabbani'den çeviri), Gazaba Uğramış Şiirler ve Diğerleri (Nizar Kabbani'den çeviri, Turan Koç ile birlikte) Ağaçlar ve Merzuk Cınayeti (Abdurrahman Münif'ten çeviri, Hasan Harmancı ile birlikte). Çocuklar için Arapçadan çevirdiği kitaplar: Ellerim, Ayaklarım, Nefise Nine.

Son deneme kitabı Cilveli Yazılar Loras Yayınları tarafından okura sunuldu ⁽²⁰²²⁾.

EYLÜL

Ey yılların yaralı gülü!
Leylaklar çoktan öldü, leylekler göçtü;
Bu senin söylediğin neyin türküsü?

Yaprağındaki yeşil hangi göllerden?
Dikenindeki kum hangi çöllerden?
Gövdendeki toprağı tanıyorum ya,
Çiçeğindeki dudak izleri, neyin nesi?

Ey yorgun yaz, ey körpe göz!
Gün boyu uçuşan bulut mendilleri,
Güvercin mektupları, rüzgâr selâmları,
Yetmedi mi dindirmeye sevdanızı?
Ufukları kana buladınız, akşamları.

Ey serin yel!
Ayva tüylerinden çakan kıvılcımları
Örtmedin de gümüş tülünle,
Kaç deli kanda kaç yangın çıktı,
Haberin var mı?

Suad'ın hayalleri varsın çürüsün!
Asiye Hanım'ın umutları dipdiri.
Salçalık domates arıyor, turşuluk biber;
Dolaşarak çarşı pazar.

Şapkalara, üniformalara, keplere inat;
Savuruyor saçlarını eylül.
Serin yel, gümüş tül, yaralı gül;
Kor ve kül.

BENDİR

Rüzgâr mı bu, zamanın parmakları mı?
Saçlarını tarıyor arzın, kalbine dokunuyor.
Düm düm kımıldanıp kabarıyor mağma,
Tek tek uyandırıyor tüyelerimizi ses.

Tüyelerimiz yosunlarla kardeş,
Balıklar okşuyor kirpiklerimizi.
Bir aynanın içinde geziniyor çöl,
Kumların göbeğinden vişne taneleri...

Vişne tanesinin içinde eriyor güneş,
Kızgın bir tandıra çevriliyor ay.
Taşıyor bardaklarımızdan aşk.
Biliyoruz, çimenleri yeşerten de o.

Lâ ilâhe illallah lâ ilâhe illâ hû...
Yıldızlar aşûremize karışan üzümler,
Şeytanlara taş, şeytanlara taş...

“Uzak dur meclisimizden, edepsiz!”
Demeye hâcet kalmıyor, zaten uzak.
Bendirin çemberinde raksa durmuşuz:
Serâpâ düm, serâpâ tek, serâpâ düm tek...

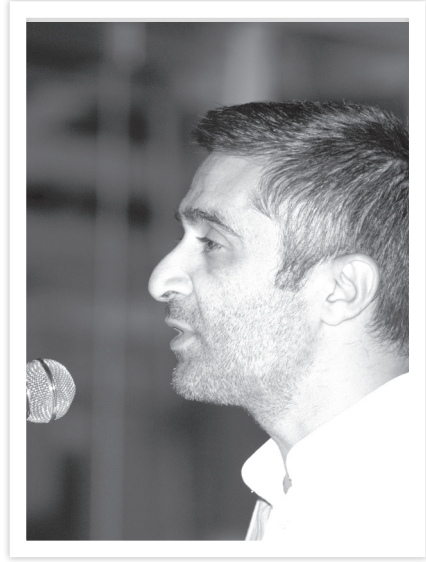
Görünüşe bakılırsa çay içiyoruz.

Ah evet, susacak bu bendir;
Tenin zarûretleri belirecek;
Tuvalet, su, sabun, bulaşıklar...
Yine de düm düm, yine de tek tek
Düm tekâ tek tek!

İDRİS EKİNCİ

1978'te Sivas'ta doğdu. Bütün eğitim hayatını Sivas'ta tamamladı. 2006 yılında yüksek lisansını Dostoyevski üzerine çalışarak bitirdi. Ebabil yayınlarınca basılan üç şiir bir de eleştiri kitabı var: Uykü Kuşu -şiir- (2010), Son Üç Dakika -şiir- (2013) Poetik Fiiller -Eleştiri- (2015) Yürüyelim -şiir- (2019). 2007'de Sivas'ta yayın hayatına başlayan ve halen devam eden Aşkar edebiyat dergisinde editör (62 sayı). Birçok edebiyat dergisinde şiir ve eleştiri yazıları yayımladı. Bu dergilerden bazıları şunlar: "Karagöz, Dergâh, Hece"

Evli ve iki çocuk babası olan Ekinci Sivas'ta yaşamaya devam ediyor.

Yangın Yeri

“-Mutluyuz di mi Sadık?

“-Mutluyuz abi.”

“Kirazın kilosu yedi lira olmuş; niye âşık olayım abi!”

Sana koynumun bir yangın yeri olduğunu
Kollarımla bu harı durmadan soluduğumu
Sana hep o haberi bekleyip durduğumu
Söylemeseler de sen bu yağmurdan anlarsın

Sana eskiden güzel akşamlar çizerdim
Topukların soğuk taşları güldürür derdim
Sana uzaktan da olsa bakmaları severdim
Bilmesen de sen bu rüzgârdan kanarsın

Sana şimdilerde kırka bölündüm desem
Her köşede bir uzvumla seni beklesem
Sana tehirden yorulmuş saçlarımla gelsem
Görmesen de sen bu kalbi duyarsın

Sana herhangi bir durmak fiilinden
Sonsuz titremelerin doğup büyüdüğünden
Sana gövdemin şu çürüyen demirinden
Pas döksem de sen bu ateşi tutarsın

Sana yangın yerlerinden bir tütün
Sarıp sarmalayıp da avuttuğum gün
Sana her defasında çarpıp döndüğün
Bent olsam da sen bu duvarı yıkarsın

Sevinç Taslakları

Sen de olma artık demeyi kırka dayanmışken
Gel dememeyi yutkunmadan hiçbir zaman
Bir de kederli parklarda durup dururken
Öğrendiğimde tırnaklarımın ucuna indi kan

Kanım da umurumda değil insin incekse
Dağılıp toplanmayı ezberime sığdırdım
Takılıp da şu gövde bu yolda düşecekse
Ben şu cansız bilekleri bu yollarda kırdırdım

Kırılсын bileklerim ben o daldan tutarım
Merak etmem çakıldığım yer neyden yapılmış
Parçalarımı birer birer alır çöpe atarım
Zaten benden önce buraya kimler atılmış

Atıp bir kenara unuttum demek kolay
Keşke yaşamak da kelimeler gibi olsaydı
Hatırma hiç gelmedi bana biçilen bu pay
Gövdeme senden düşen kıvılcımlar dolsaydı

Doldurup çantamı bir yığın sevinç taslaklarıyla
Sonra birden her şeyin yarıda söndürülmesi
Şu çırpındığım şehrin derin sokaklarıyla
Susturuyor o taslakların katlanıp dürülmesi

M. MELİH ERDOĞAN

1985 yılında Divriği’de doğdu. Öğrenim hayatını Sivas’ta tamamladı. Eskişehir Anadolu Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümünden 2007 yılında mezun oldu ve ilk görev yeri olan Konya’nın Bozkır ilçesinde uzun süre çalıştı. Hâlihazırda Sivas’ta öğretmenliğe devam etmektedir. Evli ve iki çocuk babası.

İlk şiirleri Sivas’ta çıkan çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlandı. 2007 yılında Sivas’tan çıkmaya başlayan Aşkar Dergisi’nin kurucu kadrosunda yer aldı. Şu an aynı derginin genel yayın yönetmenliğini yürütüyor. Şiir kitapları Hangi Anahtar (2016) ve Bir Büyük Kırmızı (2021) Ebabel Yayınları’ndan çıktı.

Tekâsür

Tohumlar, toprakla savaştaydı
usandılar
topraktan gelen her şeyi bir kenara bıraktılar
gökte sallanan bir avizenin kristal taşlarına aldanıp
üzerine yeni bir dünya kurdular
sallandıkça daha sağlam sarsılıyordu
köylüler, şehirliler, alacaklı olduğunu iddia edenler
ağzlarını dolduran geniş sözleriyle yeni evlerine kuruldular.

Hiçbir şey yer kaplamaz oldu
kazaklarını söküp ipleriyle önce ölülerini boşlukta sallandırdılar
sonra yağ tenekeleri, bir yanı kör jiletler,
yamanmaya vakit kalmamış yün çoraplar
hiçbir kelimesine vâkîf olmadıkları sözlükler,
alet çantaları, diş sökmekten aşınmış kerpetenler, görkemli şölenler
hepsi sahip olamadıkları rüzgârla savruluyordu.

Tohumlar, toprakla savaştaydı
demek tohumlar toprakla hep savaştaydı.

Çelik dünyalarından evvela hıncı çıkardılar
daha çok ekmek, daha çok ayakkabı, daha konforlu evler
yüzyıl öncesine göre daha uzun soluklu insanlar,
çocuklukları daha zeki, daha mutlu, daha eğitilmiş,
dahası tartışmasız kabul edilebilir bir hayat
hiç birinin umrunda bile değildi
yalanlar gerçek olup çıkacak.

Hangi yılın hangi gününde olduklarını bile unuttular
sonra rakamları ve buna benzer şeyleri
bir tarih veremediler yapılacaklar için
şimdiyle sonra arasında dediler mesela
sonrayla önce arasında
önceyle iklimler arasında
düşmeden evvel, düştükten sonra.
Tohumlar mı?
Ama yok!
Tohumlar, toprakla savaştaydı
demek tohumlar toprakla hep savaştaydı
geçmişte bir anlaşma yapılamadı.

Demir sert, hamur yumuşak
bunu ve buna benzer şeyleri bilmek ne kazandıracaktı?
Hepsi çöpe atılacak kâğıtlara yazılmak için.
Sırtlarında kamburlaşıyordu temkinli gökyüzü
fazlasını taşıyamaz oldu omuz omuza ördükleri zincir
bir huzurun sonsuz güdümüyle
ellerine değen her şeyi aşağı fırlattılar
hafifledikçe dahaca ağırlaşıyordu tutundukları hayat
sonunda uğursuzca yaşamanın kibri kaldı ellerinde
daha ağırı ne olabilirdi?

Tohumlar, toprakla savaştaydı
demek tohumlar toprakla hep savaştaydı
geçmişte bir anlaşma yapılamadı
gelecekte bir anlaşma yapılamazdı.

Süper Basamak Meseli

Tırabzanlara kollarımı dayayıp seyrettiğimde o gün
ne tarafa baksam bir ince çizginin her şeyi kestiğini gördüm
duvar ya da masalarda unutulmuş bir ince peluş
aksıyor durmadan durak bilmeyen
geç saatler, mürekkepli, geç ve genç saatler
akrepli ve yine akrepli
yakınlaşıyoruz attığımız her oltaya
bir balık bir balık daha!

Avluda yani bir intihar mesafesi aşağıda
birbirini tanıyan buralı insanlar
uysal delikanlılar, öfkeli ve parlak kızlar
sevgilim olabileceksen bana sırtını dönen genç ceset
aslında benimle hep aynı merdivenleri çıkıp inmiştir
şimdiye kadar bir karşılaşma olmadıysa
ikimizden biri ötekine sımsıkı sarılmadıysa durup basamakta
bunun elbet bir açıklaması var
akla mü'min olan gönüle kâfirdir.

Tüm varsayımlar mermerden ve safirden, cilalı ve kaygan
pepeleyen bir akşamdan başka bir şey değil bu, aksaklıklardan
unutulan valizlerden, kaçan otobüslerden, son dakika tehirlerinden
unutulan valizlere, kaçan otobüslere, son dakika tehirlerine
aldırmadan elon ve lanılıy
aldım kendimi bir basamaktan fırlattım
sana, önüne düşebileceğim herhangi ama süper bir basamaktan.

Ağır ve tekerleksiz, koyu ve mat valizler akşamı
bir kere elinden düşürsen beraber bir dağı bile omuzlayabilirdik
ama yine kusursuzluğu adımlarının ve kaçırılan bir karşılaşma
kaldı, boz bir prova, boz bir şangırtı, boz bir akşam
kaldım muttaki, ağızımda çevirdiğim hiçlik tadı
oysa bizi iklimler tüketen rüzgâr uğurlayacaktı o zaman
sizi tüm bu mesellere
beni bu tüm olanlara karşı.

MEHMET CAN DOĞAN

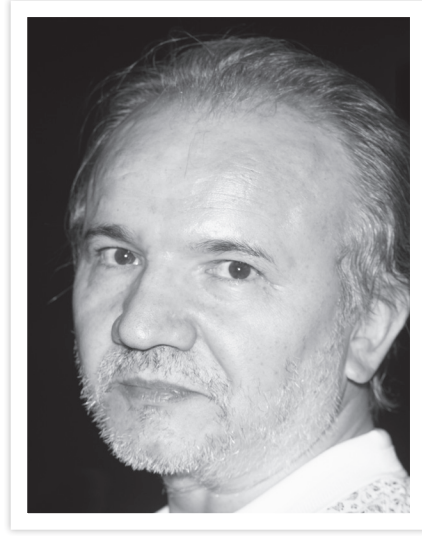
Aksaray'da doğdu. Türk Dili ve Edebiyatı öğrenimi gördü. Yeni Türk Edebiyatı alanında profesör olan Doğan, Ankara HBV Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışıyor.

“Beş Şair Beş Poetika” adlı çalışmasıyla “1993 Milliyet Edebiyat Ödülü”nü, *Camekân* adlı kitabıyla “2018 Attilâ İlhan Edebiyat Ödülleri Şiir Ödülü”nü ve Türkiye Yazarlar Birliği 2018-10. Edebiyat Mevsimi “Şiir Büyük Ödülü”nü aldı.

Kitapları:

Şiir: *Mene Tekel Feres* (1993), *Törenler ve Komplolar* (1997), *Şaman* (2005), *Boyunca* (2005), *Attar* (2009), *Üvey İkiz* (2013), *Camekân* (2017), *Başka Türü de Olur* (Toplu Şiirler, 2020).

Araştırma, inceleme, eleştiri, deneme ve söyleşi: *Kitaplardan Bir Kitap* (2002), *A'dan Z'ye Asaf Hâlet Çelebi* (2003), *Şiiraze-Şiirin İç Dikişi Üzerine Yazılar* (2005), *Şair Sözü* (2006), *Türkiye'de Şiir Dergileri: Şairler Mezarlığı (1909-2008)* (2008),

Şiir Arkeolojisi (2011), *Melih Cevdet Anday'ın Romancılığı* (2012), *Elli Yıl Sonra Değişim Dergisi* (2013), *Hümanist Bir Kültür Projesi: İnsan Dergisi* (2013), *Bir Durumun Dergisi: A'raf* (2014), *Eleştirel Söyleşiler* (2015), *Modern Türk Şiiri-Olgular, Eğilimler, Akımlar* (2018), *Güzel Sayfa-Popüler Edebiyatın Sapa Yolları* (2020), *Benliğin ve Özgürlüğün Azabı-Romanlarla Düşünmek* (2021), *Şiirin Retoriği* (2022).

KIL TESTERE

Boşluğunu kesen adam
korkuyor içine düşmekten de
yapışıyor sımsıkı testeresine
sımsıkıyı öğreniyor göl ikindisinde

Boşluk vardır testeresi olana
değilse uzar gider insan insana
budanmalı bahar gelirken her ağaç
yalnızlığından başlayıp aşklarına

Aşı mevsimidir geçti sevgilim
nicedir bende büyümektesin
bıçağı unut ayrılıktır makası hatırlama
kiraz dersem gül ihanet dersem elma

Mağaraya gir o göl seni boğmaz
suyu çekilmiş çocukluğun nazlıydı ya biraz
boğulmuş nasılsa onlarca kuş boğulmuş demek
gözlerin şimdi gümüş saçların üşümek üşümek

Attığı taş kalbine değıyor da adamın
adam inemiyor kalbine adam inemez mi kalbine
–Ah, uyuyup kalmış olmalıyım bütün kış!–
testere sevgilim meğer testere yanlış

NUMUNEDİR SATILMAZ

Çöpçüler geldiler
seslerinde kömürün yanışına benzer bir acele
geri dönüşüme elvermeyen bir şey ile
çöpçüler geldiler ve gittiler

Hurdacılar geldiler
tarihsiz ve belleksiz eşyayı topladılar hoparlörle
at arabalarıyla kamyonetlerle
hurdacılar geldiler ve gittiler

Komşular geldiler
yıkılmış bir kandil ölüme armağan bir kâseydiler
helvalarda yalnızlık baharatıyla
komşular geldiler ve gittiler

Dilenciler geldiler
kapının aralık diliyle elifbalarla fotokopi yalanlarla
sanılırdı ki yoksulluk evrensel bir sofraya
dilenciler geldiler ve gittiler

Sucular geldiler
Tanrı yüzü görmüş su gibi kendilerinden emindiler
homurtulu ve acul arabalarıyla
sucular geldiler ve gittiler

Çocuklar geldiler
melûl akşam ezanına futbol topları ve reklamlarla
talanın talanın ve talanın habercisi gibiydiler
çocuklar geldiler

MEHMET KURTOĞLU

1969 yılında Urfa'da doğdu. Anadolu Üni. İşletme bölümünden mezun oldu. Şiir, deneme, inceleme, biyografi, belgesel, roman ve tiyatro dalında eserler kaleme almıştır. "Eski Dünyaya Seyahat" kitabıyla Türkiye Yazarlar Birliği 2014 yılı gezi dalı ödülünü, 2018 yılında ise "Ezelden Urfa" kitabıyla ESKADER Şehir dalında yılın yazarı ödülünü almıştır. Şiir ve gazetecilik dallarında çeşitli ödülleri bulunmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı atınmış olup, Kütüphaneler ve Yayınlar Şubesinde müdür olarak görev yapmaktadır. Yayımlanmış Eserleri: Bana Kendini Anlat, Şiir, 1998, Hafzasını Kaybeden Şehir, Deneme, 1999, Gurbeti Olmayan Diyar, Şiir, 2000, Urfa Efsaneleri, Araştırma, 2005 (3 baskı), Çağa Küsen Leyla, Şiir, 2005, Ben Kendimden Yanayım, Deneme, 2005, Kültür Şehri Urfa, Araştırma, 2006 (3 baskı), Şiir Şehir Urfa, Şiir Seçkisi, 2006 (3 baskı), Hafzasını Arayan Şehir, Deneme, 2007, Savaşın Âşıkları, Tiyatro, 2008, Urfalı Nabi, Biyografi, 2008, Ben Yusuf Sen Züleyha, Şiir, 2009, Çağın Divanesi, Rubailer, 2010, Gâvur Mahallesinde Aşk, Roman, 2011, Rıfki Kaymaz Kitabı, Biyografi, 2011, İbrahim'in Nazargahı Urfa, Gezi, 2012, Meliküş Şuara Yusuf Nabi, Biyografi, 2012, Eski Dünyaya Seyahat,

Gezi, 2014 (TYB Gezi Ödülü), Hasret ve Umut Bosna, Gezi, 2014, Türk Sinemasında Urfa, İnceleme Araştırma, 2015, Hasret ve Azap Tanpınar'da Şehir ve Kadın, İnceleme, 2015, Bir Batı Masalı Shakespeare, İnceleme 2015, Metafiziğin Trajik Şairi Necip Fazıl, İnceleme 2015, Bu Eller Utandırmaz Adamı, Fikir 2016, Mehmet Âkif, Biyografi, 2016, Dilim Türkü Gönüm Gazel, Şiir, 2017, Şehristan Deneme, 2017, Ezelden Urfa, Deneme, 2018, Az Gezdim Çok Gördüm, Gezi 2018, Tanrıyı İcat Etmek, Deneme, 2019, Yeşilçam'ın İmgeleri, İnceleme, 2020, Şair Derviş Kahraman Mehmet Akif, Biyografi, 2021, Kahramanlara Sevgiler, Biyografi, 2022, Keşke Toprak Olseydim, Şiir, 2022

Ali ve Ben

Çocuklar safça laf eder
Sen büyükçe iman
Omuzuna çıkar çocuklar babalarının
Sen O'nun omuzunda yükseldin Kabe'ye
Yıktın putları
Ayağın altından kaydı toprak
Değdi başın arşa, seyrettin kâinatı...

Yattın ölümüne yatağa
O hicret etti, bir tek sen kaldın geride
Görmedi senden daha yiğidini Mekke!
Çocukluk gecelerimde, rüyalarım girerdin
Cenge çıkarken seninleydim
Hayber'de elinde sancak savaştın
Ben seni seyrediyordum

İlmin kapısında anahtardın
Açtın sırrını kâinatın
Öğrendim aşk ve irfanı senden
Ve geçtim izninle Bab-ı Ali'den!

Bir sabah namazı vaktinde döküldü kanın
Kanadı yüreğim
Ötmedi kuşlar o gün avlusunda camilerin
Yasa büründü Kûfe, yarım kaldı cenklerin...

Ağladım
Zülfükâr'ı kim kaldıracak düştüğü yerden?
İsa Muhammed, Hasan-Hüseyn aşkına
Aliyül Murteza
Aliyül Muteza
Aliyül Murteza

Bana

Gönlüm Mecnun'un çölü, susuzluğum Kerbelâ
Çatlayan dudağımı öpüşün ihsân bana

El pençe divan durup kimseye etmem minnet
Kapında sevgilinin el açman emân bana

İçim hasretle yanıp arzuyla dolup taşsa;
Gece düşümde gezer, sabahı mihmân bana

Ararım ömür boyu vefâsız sevgiliyi
Vuslâtı bayram ise, hasreti hicrân bana

Bir an çıkmaz aklımdan, gözlerim kan çanağı
Kim söylerse güldüğüm inan ki bühtân bana

Talan vurdu gönlümü döndüm kuru bir çala;
Bir yanım gamlı şimdi, bir yanım hüsrân bana

Taştan farkı olur mu yanmayan gönüllerin
Sevdasız geçen günün gündüzü zindan bana

Fikrimi kurcalayan aşkım ki bir muamma
Mânsur gibi sevince dar oldu cihân bana

MERYEM KILIÇ

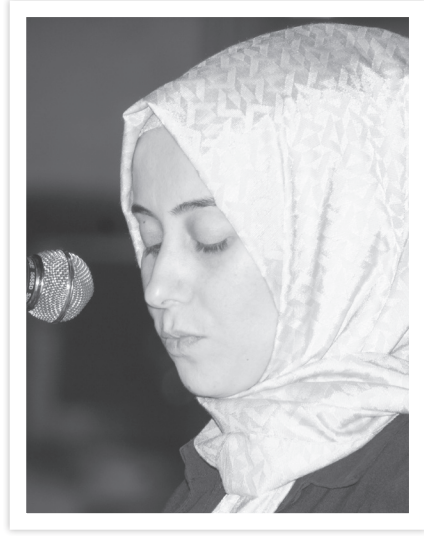
İstanbul'da doğdu. Şiir ve denemeleri *Karabatak*'ta yayımlandı.

Necip Fazıl Ödülleri, 2019 İlk Eserler Ödülü'ne layık görüldü.

Eserleri: Üzüm Bağında Serenat (Şiir, 2012, Şule Yayınları)

Sokaktan Kuyudan Şarkıdan (Şiir, 2015, Şule Yayınları)

Kafes Kesiği (Şiir, 2019, Şule Yayınları)

TAHMİNİ VARIŞ SÜRESİ

sahilde buz parçalarını topluyor kulaklarım, böyle oluyormuş
ne yağmur sesi ne damarların çatırtısı Ay hizasında
kıyıda işte yağıyor lapa lapa deniz, lapa deyince bir de yankısı: laapaa
ve çok kararlıyım, böyle olunca kararımın yankısı: beklemek sendeki
ama kış kesiyor yolumu şiire böyle başlanmaz

sahilde dalgalar kesiliyor makasla
bir tarafı güneş, kızgın çelik diğer tarafı
yengeçler çıkıyor birden sonra bana doğru
yaz kesiyor yolumu böyle de başlanmaz

üçüncü kez: gözlerim rüzgâr aramaktadır
beyaz ve soğuk saçakların altında aramaktadır
ne az essin ne çok, aramaktadır
bir yolculuk duası aranmaktadır
niyet, gidiş, ümit, her güne bahane, kendime
sanki bir sahne burkulan okyanus tam boğacakken
karnından çıkarıp da yüzdürmüş

ihtimal yolculuğun sonu:
ellerim dolu, sırtımda yük uzaktan gelmiş olmalıyım
uzaktan yani tüccarların sesinden
kemiklerin birbirine eklendiği yerden
ellerim neden dolu yükümde kandırılmış hediyeler
dikkat edin ben kandırılmayan, sahipli hediyeler

bir eşik aramaktayım
yarım duvarımı o aydınlatır, aydınlığın yankısı: gözdeki nööbeet
tanırım bahçemi kuru otlarla komşunun telaşı evimin neresinde takılıp
kanlı defterler uçuşan perdelerime konmuştur

o belli eder açıktan ve çok net rengini
eşya eşyadır, yaprak ağacıdır karışsa da birbirine
betonlar üst üste koyulsa birer bina
hava savrulanları hep taze tutmaktadır
burası tastamam bir şehir
burası savaş artığı bir yerdir
ben şunun için bir eşik aramaktayım

eşik değil artık gölgeliktir; kuru yapraktan bozma
buruşuk kâğıttan suyun içinde
bir su; yağmurdan çok sonra
tohumların son nefesi üstünde
yolcu; ölçüsüz kilden duvar
belki tamam olmuştur

- bakın işte bu gelendir!
o yoldaki benim
açığı koyudan yalancıyı yalanından
gölgeyi utanan baştan yerin kaç kat derinine
bir kapı vardır aklımda işte bilmem başka bir

üç dakika on beş saniye buradan eşiğe varışım
çok adım çok adım çok adım
yankısı: çok adım çok adım çok adım

yürüyelim
yürüyelim ama ya beklemiyorsa
ya da beklemiyorsa

ihtimal eşiğin arkası:
koşup durmaktadır bütün yankılar
işte, yıkıntılar içinde

GÜN HESABI

uyanmak nedir bilmedim dünyada, bunu hep söylemek istedim
dünyada; alnı sıcaktan kavrulan pazar
kendiliğinden bir dağ sırtüstü beklemekte
herhangi bir yamaç, bir iniş ve çıkış, kibir
rüzgârına güvenen kanadın kibri
koyunlarını sıraya koyan herhangi bir çoban
savurduğu yapraklar adına konuşan çoban
tezgâhı boş bu pazarda
ve güneşten mermeri, sökülmeyen günleriyle
bu yerde, uyanmak bilmedim, yüzümden anlaşılın istedim

insan garip, ciddi koltuğuna oturup zamanın geçişine
çünkü “vaktin birinde” diye annem
öyle kendiliğinden
hem mümkün değil yavaş yavaş çürüdüğüne inanmak yüzün
gözlerimi yere indiririm utanmasın benden yüz
sanki uzaktaki mülkümü kaybetmişim bırakıp gitmiş
uzaktakinin beni bıraktığına

uyanmak nedir bilmedim “günün birinde” diye babam
öyle kendiliğinden
tane tane şükretmekle ve bir de sadakatle
bense terk edilmiş çok yere ağaç işaretledim
beklenmişim, köşelerde insan gözleri karşılanmışım gibi
boş fanusa yığınak, sağlam ipten çatı çizmişim
değil midir ovalar boş, galibizdir, takvim ne ki rüyada?
sanki levha saklıdır yalnız duran sandıktır
içimi örtülerle doldurdum, doldurdum örtülerle
ismimi yeniden koydum bu büyük bir heyecan
ismimi önce kendim bilmek istedim

MUSTAFA KÖNEÇOĞLU

1 973'te Samsun Terme'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladı. Edebiyat ve sosyoloji okudu. Şiir ve yazılarını Dergâh, Hece, İtibar, Karabatak, Mahalle Mektebi, Yedi İklim, Edebiyat Ortamı, Yitiksöz dergilerinde yayımladı. Kahramanmaraş'ta yaşamakta, yazı çalışmalarına burada devam etmektedir.

Yayımlanmış eserleri:

Söz Hakkı (2011, Şiir)

Dünya Hatırası (2016, Şiir)

Tanısmak İnsanı Yorar(2021,Şiir)

GÜZEL ÜZÜNTÜ

Merhamet koptu çoktan, gerek yok kıyamete
gerek yok bence artık, aynanın karşısına geçip de
sorma, ben kimin hikâyesiyim diye kendi kendine

Söz uçar ve çabuk ölür, ikisi de kaderdir
ve insanlar güzel üzer, yaşayıp gördün kaç kere
gezegenin dilini öğrenince bu ağır işçilikten
dünyayı geri dönüşüme versen de temizlenmez
artık ihtimal var bütün ihtimallerde

Senden başka sakini de var bu bahçenin
senden başka oturma alamayanları da...
hayata topraktan girdin, ödedin her kilometre kareyi
paylaştırıp durdular seni, sen şuraya sen de şuraya
oysa ucuz kumaştan kesilmiş sevinçlerin var hâlâ!

Bazı ağaçlar yapraklarını içine döker
bazı kapılar kırık cam gibi evlat edinir seni
yıllarca durursun bir şiirde, durmak kaderdir
ruhunu çıkarmadan girmek için günlere
insanlar güzel üzer dedim, itiraz ister misin?

Acı farklı güldürürken bu mevsimde herkesi.

REKLAM ARASI

Biraz kelime biriktirdim ne olur ne olmaz diye
kimi kimsesi yoktur diye taşıdım bunca sözü
modernler şair sevmez, benî israil peygamber
baltayı boynuma as, benim boynum kuş tüyü

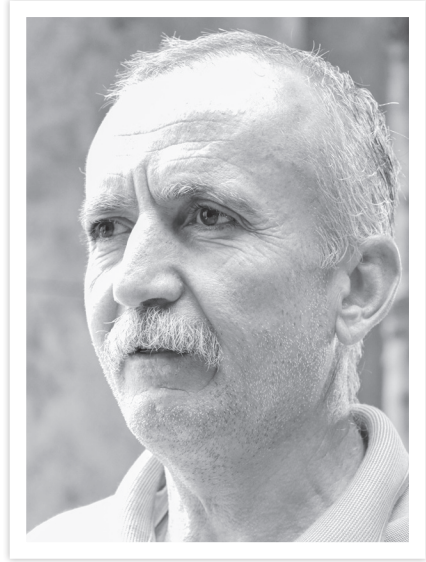
Kurşun yarısından daha ağırdır
tene değmeyen bir bıçağın yarası
her gün terleyerek uyanmak kan uykudan
açıkta kalmış gibi dünyanın kambur sırtı

Çarpık kentleşmeler gibiydim geldiğimde kendime
denedim yanıldım, dedim yanıldım, demesem de yanıldım
her çıkmazda bir çocuk, her çocukta imara açılmamış bir yara
dünya bir reklama gitse ah, herkes rahat edecek
elinle koymuş gibi bulunmuyor, el altında olsa da!

OSMAN ÖZBAHÇE

1971 Konya doğumlu. İlk ve orta öğrenimini Konya'nın Ilgın ilçesinde tamamladı. Ilgın İmam Hatip Lisesi (1986) ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mezunu (1991). İlk şiiri *Yeni Taşova* gazetesinin eki *Kültür Edebiyat* dergisinde yayınlandı (Mart 1990). Şiir ve yazıları *Ayane*, *Dergâh*, *Yedi İklim*, *Kayıtlar*, *İkinci Yazıları*, *Yarın Edebiyat*, *Hece*, *Çerağ*, *Edebiyat Ortamı*, *Atlılar*, *Bumerang*, *Huruç*, *Okuntu*, *Kökler*, *Memleket Dergi*, *Karagöz*, *Aşkar*, *Ücra*, *Mahalle Mektebi*, *Türk Dili*, *Hayal Defteri*, *Çilingir*, *Natama*, *Buzdokuz*, *Bu Çağ* ve *Şiraze*'de yayınlandı. Nisan 2003-Haziran 2006 tarihleri arasında (12 sayı) yayınlanan üç aylık edebiyat dergisi *Kökler*'in yayın yönetmenliğini yaptı. *Karagöz* ve *TYB Akademi* dergilerinin kurucuları arasında yer aldı. 2007 yılında yayınlanan *Kural Dışı* adlı kitabı Türkiye Yazarlar Birliği tarafından eleştiri dalında yılın kitabı ödülüne değer bulundu.

Yayınlanmış Eserleri: *Uzun Yürekli Nehir* (şiir / 1999), *Çağının Mimarı Mimar Sinan* (biyografi / 2003),

Düşmanlık (şiir / 2004), *Kitabımı Öğreniyorum* (çocuk kitabı / 2005), *Kral* (şiir / 2006), *Sağlam Şiir* (eleştiri / 2006), *Kural Dışı* (eleştiri / 2007), *Modern Şiirimizin Kökleri* (eleştiri / 2008), *Türkiye Kitabı* (şiir / 2012), *Analiz* (eleştiri / 2013), *İkinci Yeninin Doğuşu* (eleştiri / 2018), *Görevimiz Tehlike* (söyleşi / 2018), *Dogma* (şiir / 2019), *Edebiyatsız Edebiyat* (eleştiri / 2022), *Çevrimdışı* (eleştiri / 2022).

TATLI LİMON

dil çöktü

insanı parça parça ettim
bir parçasını aştiye gömdüm
aştiyi yemek fabrikası zannederdim altıncı sınıfa kadar
ne zaman aştiden otobüse binsem
aşçı babam ıslak

dil çöktü

kötü günler bekliyor bizi
acımasız günler

kâhinlerin ritmi
kafiyeli nesir sesletmesi kolay şiir
ayrıca bakınız güvercin kumru cinsi kuşların ötüşü

dönüşlü fiil kullan belki bana dönersin

bir an önce şiire başlamak için yanıp tutuşurdun
en başta da böyleydin
aydınlık bir bölgede
kıpırdardı kalbin
yüzün ne güzeldi
ben bakmadan önce

dönüşlü fiil kullan

kripto kitabı yazdım
seninle konuşabilmek için
köpük diye biri
bilinmiyen bir numara için seni

gündüzün doğduğu
güneşin açtığı kapı

gülüşün

kalabalığın içinde hızlı gidişini hatırlıyorum
yeraltından izlerdim seni
toprağı delerek
herkesi etkileyen simetrik şok

akma tuna
akma

tarih bilgim
10 eğri satır
kitabe-i senji mezarım
hacı ya hiç

ikinci yeni handa yatur evliyalar
diğer hanı cedit leşkeri osmaniçün
10 eğri satur

Muhacirim Vatanım Yukarıya Bitişik

yıldızlar gökte delik açmış
benim için kümelenmiş birkaç arkadaşı
hiçbiriyle anlaşıyor
benim dışımda kimse günsel demiyor
bu bir sorun bu sorunun günselliği
tartışılmıyor benimle
demirden bir ağaç yeşertiyor
inandığım ne varsa
muhacirim vatanım yukarıya bitişik

sen mi düzelteceksin ben mi
şiir hazır yapıt değildir
modern resmin insanı paramparça
adam resmi çiziyorlar kafası yok
kadın resmi çiziyorlar
belinden aşağısı yok
yüreğin yerine kırmızı nokta
hiçbiri çizdiği resmi anlatamıyor
eski yerine her şey eski yerine

insan resmi çizmekte zorlanıyorlar
insan şiiri yazmakta
modern sanat organ mafyası
insana benzemeyen insan
şiire benzemeyen şiir
eşekarısı üretiyor yılanlar balık
kalın ağız yemek tabağına dökülüyor
mucizei sezai karakoç gerekiyor bu yıkımdan çıkmak için
Kimya Hatun anasının gözü
1800 vergi kuruşu
1200 kira lirası
üçyüzbin banka faizi
çok fazla

karanlığa gömül dibi çatlayıncaya kadar
kimseden öğrenmedim
kendimden öğrendiğimi
soğuk dil -çok fazla
ilhamlı gözlerle süzmüştüm oysa seni yeni bir dil yeni bir anlam
karanlığa gömül dibi çatlayıncaya kadar monachisme
kâretmiyor adalet terazileri sismik okumalar
modern dünya modern insan
rehbâniyetin dibi

yol bir şekilde düzlüğe çıkarır dedikçe
içimizde büyüyen boşluk yürüdüğümüz yol
Hay şapşal Han şapşal
Dünya leş imiş hüt hüt bulunmaz

Kimya Hatun insan geni projesinde
Öter Hoca Yeter Hoca
insanı parça parça ettim cahil hoca
bir parçasını şiire gömdüm
bak şiir ışığı nasıl da yakalamış
konuşun kayalar
uçtaki durum benimkisi
Dilsiz Harita Dilsiz Şiir

yaktın mı beni dedi sorgudan çıkan arkadaşına

yaktın mı beni dedim
doğru sözlerin kuvveti
şiir şiirin karşısında şiir şiirin şiir
insansız şiir demişti karakoç
MIZRAK AT
taş gemi
göğün direği alınsa hızır mısın mübarek
yerine dikedim
karşıda duran uludağ
kayın babam olur
onun kızıyla evlendim
sevgilim icat oldu
gökten inen ışıktaki beş çocuğum oldu
sürüler hâlinde yıldızlar icat oldu
kayın ağacı kırmızı yıldızın gelini
mavi yıldız ikinci oğlum
sarı yıldız içimde kalan sevgili
eski yerine her şey eski yerine

muhacirim vatanım yukarı bitişik
en iyi arkadaşım evdeki yastıklar
bir defasında saymak istedim
yediden sonra yoruldum
bu kadar çok arkadaşı olması
gönendiriyor insanı
bazen pazara gitmeyi
binlerce sebze ve meyve arasında
seni düşünmeyi severim
ben seni düşünmeyi severim

evimdeki yastıklara geçiyor bendeki yalnızlık
geceleri benim evde ışıklar hiç sönmez
gündüzler zaten aydınlık içimdeki boşluk
eşeğimiz var nasreddin hoca var
keloğlanın sihirli lambası
dünya ayağımızın altında
insanın ellerini ayaklarını karıştırmışlar
kuşların hepsi karga
tablonun konusu belli değil
altına isimsiz yazmışlar

muhacirim vatanım yukarı bitişik
arzu turunç yıldızın ansiklopedisi
onunla göklere çıkmak çocuk oyuncağı

RESUL TAMGÜÇ

1982, Ankara. İstanbul BirNokta aylık edebiyat dergisinin yayın yönetmenliğini yapmaktadır.

BirNokta kitaplığından yayımlanmış üç şiir kitabı var.

Gülüçi Nöbetleri, 2007

Aslında Yok Böyle Şeyler, 2009

Kuşu Fırtınası, 2014

Olmadık Zamanlarda, 2021

Metaverse’de İlk Cuma Namazını Deneyimleyecekler için Kılavuz

“safaları sıklaştırılım aziz cemaat safaları...”

eski dünyada duyduğunuz, özlediğiniz deneyim şimdi
burada ilk defa bluemeta government kalitesi ve
güvencesi ile

yapmanız gerekenler

herkes his kabinlerine girsin
admin saf sıklık derecesini
ve kokusunu ortamın
ayarlayacak baylar
tabi ki siz bayanlar sizler de
cinsiyetçi ayırım olmadan
katılın bu deneyime
sanalgerçeğin sanal kısmında haram olmaz
eski dünya teologlarından izin alındı

ama önce lokasyonu seçmelisiniz
mekke, medine, kudüs seçin birisini

kudüs için özel not:
fiziki varlığa kudüste izin verilmemektedir
ama metaverse varlığınız yasaklanmamıştır
siz de bu özgürlüğü için seviyorsunuz metalaemi
hadi durma bu deneyimi yaşa

üstüüstüne
kudüs’de cuma seçmeniz durumunda namaz sonrası
yeterli bitcoin yüklemeniz durumunda
taş ata bileceksiniz

inançlar arası eşitlik ilkemiz gereği
cumartesi karşı taş talimatı alınması durumunda
pazar saat 00:01 de karşı ateş gelebilecektir
eğlence kaçınılmazdır
bluemeta governmentda

genel uyarılar

eski model gözlük kullananların secde etmeleri gerekmeyeceği dreamer yöntemini kullanmaları konusunda teoloklardan izin alınmıştır. ancak yeni sürüm gözlük kullananlar, kafaçipi ve metalensleri olanlar izin kapsamında değildir. yeni izinler için çalışmalar sürmektedir.

sure ve dua ezberlemeniz şart olmayıp namazda person okumalarda kulak çipi olanlar için destek verilecektir. ayrıca kabinlerin temiz olması nedeni ile fiziki uzuv temizliği gerekmemektedir. ancak şadırvanda abdest alma, su hissini yaşamak isteyenler için kiralama yöntemi ile evlerinize ultralüks his kabinleri gönderilecektir. kabinler tek tip olmayıp kalitesine göre farklı bitcoin tutarlarındadır. isteyenler barter yöntemini de kullanabilecektir. barter yapılacak ürünler arasında porn katman ürünleri için teoloğlardan izin alınamamıştır. ama yasaksız bir dünya için çalışacağız.

namaz sonrası dua metninde tövbe kısmı işlevsizlik ve zaman tasarrufu açısından kaldırılmıştır. çünkü eski dünyada günah olan eylemler metaversede yapılması durumunda sanal gerçekliğin sanal kısımda olmasında ötürü günah olmayacaktır. eski dünyada sevabına inanılan aksiyonlar sanal gerçekliğin gerçek kısmı olarak değerlendirilecektir. sevap puanları sıralama-

sında ilk 250'ye girenlere markzu. anısına değişen oranlarda bitcoin yüklemeleri yapılacaktır. çünkü markzu. vakfı iyyinin hep yanındadır. kötünün de karşısındadır.

reelbody imajlarının izinsiz kullanımları kesinlikle yasaktır. sistemin heklenerek bedensel imajların kullanılması durumunda 1 ila 10 yıl arasında metabody bloklanacaktır. izinsiz kullanılan body imajın bayan, çocuk olması ve porn katmanında kullanılması durumunda 5 yıl bloklanacak sonrasında porn katmanına girişleri sonsuza kadar yasaklanacaktır. metaprofillerine cinsel aktivasyon alanı "metahadım" olarak güncellenecektir. markzu. vakfı tacizin ve tacizcinin karşısındadır.

unutmayın daima bizimle kendi seçtiğiniz yeterli kaynak sağladığınız boyutunuzda güvendesiniz.

blue metagovernment ultra hizmet alıcıları bu yasağın dışındadır.

tüm bu aksiyonlar içerisinde kendilerine "büyük tufan" adı veren hackerlar çetesinin saldırılarına karşı dikkatli olunması gerekmektedir. satın almadığınız hiçbir imajın kullanılmaması önemlidir.

uygun ücretlerle; dikkat artırıcı ve seçilen aktiviteleri tamamlayıcı ilaçlarımız mevcuttur. periyodik olarak kullanımı gereken ilaçlarda indirimlerin olduğunu da hatırlatmak isteriz. eski dünyadaki bodylerde kendini imha salgını

vardır. ayrıca da reelpisikoz oranın da arttığı gözlemlenmiştir. bizim için değerlisiniz. bu hastalıklardan korunmak için lütfen metaeczane-mizi ziyaret ediniz. reelbody temas açlığını gidermek için özel yazılımlarla geliştirmiş olduğumuz köpek ve cat gibi yan ürünlerimizi alabilirsiniz. seçilen reelbody ihtiyaçlarınız da en kısa zamanda teslim edilecektir. ödeme seçeneklerimiz arasında taksit bitcoin vardır.

blue metagovernment olarak bizi seçtiğiniz için teşekkür eder, keyifli deneyimler dileriz.

**altgelir katmanı,
86.bölge 19. küme**

metaadmin
3. seviye

gerekli not: yazı person dilinize uygun olarak, en sık kullanmış olduğunuz sözcüklerle yapay zeka dil uygulaması ile alınıza çevrilmiştir. farklılaşan durumlarda blue metagovernment metini esas alınacaktır.

Naat

güneş terletmezdi seni
terinin gül olacağını bilmese

yağmur yağmazdı
senin ef'âlinin remzi olacağını bilmese

hira dümdüz olurdu yormamak için seni
yeryüzünün tüm dağlarına övünç olmaklık olmasa

uhud'un kalbi sükûn bulmazdı
sen ona seslenmesen

ana rahminden alır taşa çalardı yavrusunu
hiçbir acı dinmezdi rahmeten lil âlemîn olmasan

beşer-sûret görünmezdin
insan misalsiz de anlayacak olsa

küllî rahmetin âlemler örtüsü
üşüyorum üşüyorum seril üstüme

SEVGİ YERLİOĞLU

1988 Çorlu doğumlu. Trakya Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği'nden mezun oldu. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yüksek lisans öğrenimini tamamladı. Evli ve iki çocuk annesidir.

Şiirleri ve yazıları Karabatak dergisinde yayımlandı. İlk kitabı "Av Gürütüsü" 2016 yılında, ikinci kitabı "Koşunun Rengi" 2021 yılında, Şule Yayınları'ndan çıktı.

Avunma Vakti

bizi şeffaf olandan ayıran karaltıyı
beyaz bir iplikle yamadım duadır o
mahcup bir kalbin de sofrada yeri var mı
sen uyursan incecikten bir kar
ağartır alnını ürperme vakti
sen uyursan çobanlar gündüz nöbetini
bekçiler geceyi bırakır
mağara tutmaz olur uykusunda yaşlanan
sıcak nefeslerinde unuttuğu ölümün
göz kapaklarının altında uyanık gözlerini

kaç gece bilmedi nereden battı güneş
bir tül hafifliğinde mevsimlerin geçtiği
bir rüya ağırlığında üzerimizden
nergis, sümbül ve kiraz çiçekleri
uyuyanları tutan avunma vakti
çarşı pazar dolaşıp zamanı sarmak için
İlk nerede düşmüştün ya ilk gülüşün hani
seni bu sofraya da bir çiçek çağırmıştı
mor tomurcuklarını dağıtarak dört yana
senin toprağını yanına taşımıştı
çelikten bir yaprakta çoğaltmak için

sen uyursan koşudan bir çift ayak eksilir
çobanlar eksik sayar güttüğü hayvanları
gece olmadan daha yorgun düşer bekçiler
gündüz bir vesvesenin koynunda kımıldanır
sen uyursan
ümit kesmiş olursun merhamet denen nardan
yarılmadan görünmez onun kırmızı suyu
tanesiyle tartılır kuvveti gövdesinin
bilmezsin kaç geceye denk bir garibin uykusu
kaç kez yenilmek gerek kuyuyu tartmak için

Gece Kabuğu

dumanı henüz tüten göz gördüğünce derin
bir sis olur güneşi sıyırarak puslu pencerelere çeviren
dünya iç içe pencere ne olsa, tutsun diye onları
odalar icat eder insan uyku vakitlerinde
unutur ayak seslerinden bir duvar ördüğünü

dövüşmeden kesilmiş yumrukların kuvveti
bulur yerli yerince kapının tokmağını
üzerinde dipdiri bir aslanın gözleri
kesiklerle sırlanmış gecenin kabuğunu
açınca bellediği boşluk uğultusuyla
ölmeyi beceremez bu gözlere bakarak

Mushaf'ın karşısında içinden söyler amin
duvarı yerinden eder kabında kımıltısız
durması büyük mektubun varmadan sahibine
odada bir mektupla uyumak cesarettir
artık hatırlama vaktidir yorgunluğu

SÜMEYRA YAMAN

1980 Eskişehir doğumlu. Aslen Afyonludur. Boğaziçi Üniversitesi Fizik Bölümünden önlisansla mezun olmuş ve Üsküdar Üniversitesi Çocuk Gelişimi bölümünü dereceyle bitirmiştir. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Çocuk Gelişimi alanında yüksek lisans eğitime devam etmektedir. Şiirleri ve denemeleri *Karabatak* dergisinde yayınlanan SümeYra Yaman 2019 yılında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından “Edebiyat Mevsimi Şiir Büyük Ödülü”ne layık görülmüştür. Halen çeşitli sivil toplum kuruluşlarında görev yapmaktadır. Evli ve üç çocuk annesidir.

Yayımlanmış eserleri:

Sihirbazın Düğünü (2012)

Eğer Bensem (2015)

Parmak Hesabı (2019)

Heykelle Göz Göze

Mermerden nasıl çiçekler ekiyor
Kendinin bile değilken şu kırık bahçe
Resimleri acele sönüyor duvarda
Kaybedip çerçevesini
Akınca insan rengiyle toprağa
Sesler titreşirken
Zeytin yaprağının fırtına dinmiş hali
Çok sonra emecek duvardan silinen resmi
Kendi yorgun damarına

Ben taşı ağlarken gördüm peki ya heykel
Saçının telini ayrı ıslıkla tararken
Kayboluyor gördüm dudağında kararsız
Bakışında tozları yontan bir mermer silah
Duyulacak şakağından dağılan kanın sıcaklığı
Şarkı söylerken birden susmanın taşıdığı merak
Yıldızını öldüren inansak mı gökyüzüne
Yoksa sevmeyen nebiye mi
Batıp gideni

Ne kadar çiğnense de eskimiyor toprak
-Rahmetse işte bu-
Sen renklerin hepsini aynı güneşle gördün
Bölünen ışık geçerken gözün zerresinden
Görmüş müdür kızıl rengini heykelin
Toprağı kabartan taşları aynı kızılılıkta
Ne zaman çatlayacak bekleyen gizli dua

Aksa'nın kapısına dikilen
Göz gözeyim beş heykelle

Af Dilerken Yapılan Hazırlık

- Örümceğin Şehirle İmtihanı -

Şehirleri okuyorum sessiz yoksa yok olacak evler
Çatılardan dökülecek ince sırlarını
İnince merdivenden işte son sahne
İnince kaldırıma dağılan yollar
İnsan ve kanla dağılan
İşte sıkışan gerginliği gözlerimin
Görmedim beni affet
Komşunun duvara sızan kavgası
Sesini kapatıp zalim adamın biraz yürüsem
Kapatıp birden kopan korna sesini biraz
Ve kopan çığlığı kaldırımında yürüsem
Çokluğu ayağıma dolanıyor bu apartmanların

Benim bütün ayaklarım

- Ve Çölle İmtihan -

Yolları okuyor teganniyle çünkü var olacak evler
Kum yakıyor ayaklarının ayası
Herkes aynı hurmayı bekliyor ısırılmış
Herkes aynı sesi eğer o gün sen
Yani sen uzun bir dağın ölçüsüyken
Yani ölçüsüyken yerde kırılan
Örümceğin ayakları için yer bulma telaşı
Eğer onlara o gün
Dağı tutmuştuk geçmişlerdi aramızdan

Eğer onlara yumuşak
Bir dağın köşesine sıcacık gömülerek
Eğer davranmasaydın
Kayaya sıkışan ayaklarım
Dağılıp giderlerdi

- Şehirle İkinci İmtihandır -
Apartmanlar dayanıyor sırtıma ne hafif yük affet
Duvara sızan ses kuruyor izi kalır affet
Kaldırımlar şehrin damarları akmalı hızla
Ve çöl ölü müdür damarsız
Ölü müdür omuzları başından taşan
Soluk alan derisiyle
Merdivende örümcek kırığı

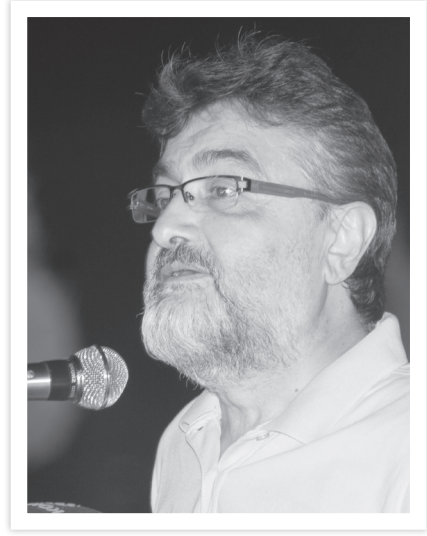
ŞABAN HALİS ÇALIŞ

1964 doğumlu. Durayda'lı. Çumra/Konya nüfusuna kayıtlı. 1986 yılında Mülkiye'yi bitirdi. 1416 sayılı yasa gereğince kazandığı MEB bursu ile lisansüstü eğitim için gittiği İngiltere'de Masterını (MA) Reading, Doktorasını (PhD) da Nottingham Üniversitelerinde yaptı.

Selçuk Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünde öğretim üyesi ve bölüm başkanı. Refahiyol hükümetinde Başbakanlıkta danışmanlık yaptı. Selçuk Üniversitesinde AB Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü, Erasmus koordinatörlüğü, fakülte yönetim kurulu üyeliği ile Yükseköğretim Kurulu'nda danışmanlık, üyelik ve Başkan Vekilliği görevlerinde bulundu. Pek çok uluslararası çalışmanın yanı sıra BFUG üyesi olarak Avrupa Yükseköğretim Alanı oluşturulması çalışmalarına Türkiye'yi temsilen katıldı.

Ulusal dergiler yanında *Mediterranean Quarterly*, *Central Asian Survey*, *Perceptions*, *Turkish Studies* ve *Bilig* gibi uluslararası dergilerde ve editörlü kitaplarda bilimsel makaleleri yayımlandı.

Hayaletbilimi ve Hayali Kimlikler, *Türkiye-AB İlişkileri*, *Türkiye'nin Dış Politika Gündemi*, *Küresel İlişkiler Çağında Uluslararası Örgütler*, *Bal-*

kanlar'da Siyaset, *Turkey's Cold War*, *Deconstructing The Foundations of Turkish Foreign Policy* kitaplarının yazar ve/veya editörlerinden. *Vakti Geldi* isimli bir şiir kitabı var.

Uluslararası ilişkiler alanıyla ilgili analiz sorunları yanında teori ve pratik tartışmalarıyla ilgileniyor. Türk dış politikasını değişik boyutlarıyla anlamaya ve anlatmaya çalışıyor. "Başörtüsü Kampanyası" olarak bilinen üniversitelerde özgürlük kampanyasının organizatörü. Bir zamanlar bir aktivist olarak da katıldığı akademik, toplumsal ve siyasal alanlardaki gelişmeleri şimdilik uzaktan takip etmekle yetiniyor.

YAFTA

1. Sahne

Gözlerim nerde anne
Hani kulaklarım ve dilim
Görmüyor duymuyor ve lâlim
Kayboldu sesim
Bir güvercin kadar tedirgin
Bir serçe kadar ürkek
Bir yunus çiçeği kadar sarı
Değilim

2. Sahne

Toprak soğuk
Hava puslu
Ortalık toz duman
Kuyruk sallıyor kifayetsiz muhteris şeytan
İktidar fısıldıyor gölgeden yürüyenlere mütemadiyen
İtibar tüccarları el üstünde tutuluyor nedense
Ve grinin tonları alınıp satılıyor dosyalar üzerinden

3. Sahne

Mekânlara ve zamanlara yemin olsun ki
Ne varsa aşka dair söylediğimiz söylediğimizdir
Şiirimiz şiarımız yöremiz diyarımız
Boğazımızı parçalayan isyanlarımız
Meydanlarda gökyüzüne adını haykırdığımız
Akınlara giden hayallerimizin
Atlarımızı güneşe sürdüğü günlere ait
Tek başına da biz dediğimiz
Ve sabitkadem durduğumuz yer
Silinmiş kayıtlardan

4. Sahne

Allah var değil mi?
Hafız-ı mutlak
Ya Henna ya Menna
VesSelam
Ne keder ne de gam

5. Sahne

Hüviyetim hükümsüz damgası yedi
Anladım
İnfaz demiş deyyuslar
Anladım
Celladım yanımdaymış
Anladım
Önde giden bir yılanmış
Anladım
Onun bunun-çocuğuymuş
Çirkefligi tetiklemiş
Ve sehpayı iteklemiş
Anladım

6. Sahne

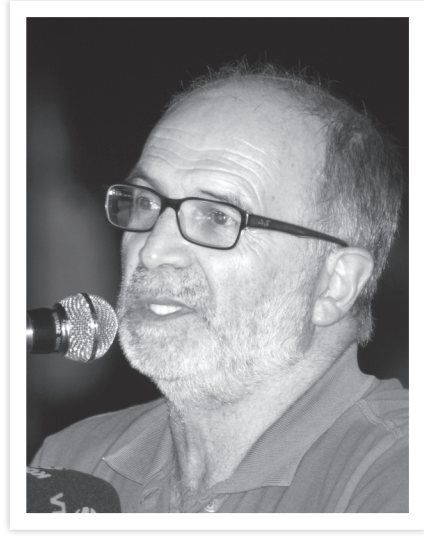
Nefesim kesik artık
Kalbim çarpmıyor nabzım da atmıyor galiba
Giderken
Bir veda edemedim
Ellerin öpemedim
Şimdi o yüzden midir anacığım
Başım öne eğik
Ellerim salınıyor boşlukta
Saçlarımı okşayıp
En sevinçli anımda
Ayakların yere değmiyor derdin ya
Tam o haldeyim
Sahnenin ortasında
Boynumda ipim

7. Sahne

Anne
Ben geldim
Uzaktaki siluet
Arkanda bıraktığın
Garibin öksüzün yetimin
Anne benim ben
En küçük oğlun halisin

ŞAKİR KURTULMUŞ

1958 Eskişehir doğumlu. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri Bölümünü bitirdi. 1977 yılından bu yana çeşitli gazete ve dergilerde çalıştı. Yeni Devir Gazetesi'nde uzun bir süre 'Sanat-Edebiyat' sayfası hazırladı. 1980 yılında 'Tin Yazıtları' isimli bir edebiyat dergisi yayınladı. İnsan Yayınları'nın kuruluşunda görev aldı. Eskişehir'de lise öğrenimi sırasında arkadaşlarıyla birlikte 'Fecir' isimli bir duvar gazetesi çıkardı. İlk şiiri Maveria Dergisi'nde 1978 yılında yayımlandı. İlk şiir kitabı 'Ah Güzel Bir Gün' 1985 yılında Akabe yayınları arasında çıktı. Yönelişler, Maveria, Aylık Dergi, Ay Vakti, Bir Nokta, Edebiyat Ortamı, Şiar, Hece, Muhit ve Yedi İklim gibi pek çok dergide şiir ve yazıları yayımlandı. Beyan Yayınları arasında 'Hz. Hamza' ve 'Bilal-i Habeşi' isimli iki biyografi çalışması çıktı. Halen Çıra Yayın Gurubu bünyesinde 'edebiyat dizisi' editörü olarak görev yapmakta, çeşitli kurumlarda lise ve üniversite öğrencilerine yönelik yazarlık atölyesi dersleri vermektedir.

Şiir Kitapları:

Ah Güzel Bir Gün,
Yusufun Kuyusu
Ölüm ve Ayna
Gökte Asılı Şarkılar
Dağların Açık Yarası

Deneme Kitapları:

Edebiyatın İzi
Bir Tutkuya Dönüşmek
Kitabın İzi
Kültürün İzi
Sanatın İzi

EVİMİZE DÖNMEK İSTİYORUZ

yetim çocukların anısına sevgiyle

kınalı elleriyle bir kadını
türkü salarken gördüm yaslanmış bir çadırın önünde
yarasının üstünü tütsüleyip
yetim bir çocuğun başını okşuyordu
neslihan'ın, firdevs'in düşleri
hayat'ın anne, ali'nin baba özlemi
boyuyordu güneş sarısı saçlarını
dünyaları bir bahçeye sığmış
sarışını esmeri kızılı ve siyahı
bütün çocuklar birlikte
bitmeyen bir türkü bırakıyor boşluğa
tok sesle havaya, aynı türküyü
artık evimize dönmek istiyoruz

iyi güzel dönün ama
ne anneniz ne babanız var evde
diyemedik o mahzun bakışlı güzellere

artık evimize dönmek istiyoruz
kelimeler dağ gibi sırtımızda

ellerini göğsünde birleştirmiş
soğuk bir kış günü
kerpiç sıvaları dökülen duvar dibinde
berivan'ın yere çakılı boş bakışlarını
hasret yağmurları yıkıyordu
bir mart soğuşunda

eve gitme hayali güneşin üstünde
bacasından çıkan dumanla ısınır gözler
bahçelerde açan çiçekler boyun büker
kaybolan çocukluğumuzun içinde
sevgiyle yıkanmış, taranmış sarı saçlar
ıslak, çamurlu zeminde toprak rengine dönüşür

türküler salan, saçları hiç okşanmamış çocuklar
kapı arkasına saklanan gölgeler bile
aynı çığlıkla ağlıyor, nihavent şarkılar eşliğinde
e v i m i z e d ö n m e k i s t i y o r u z
artık evimize...

ırmağın kıyısında

açıkta kaldım
denizi kirleten ırmağın kapısında
yeni bir yol aradım
kesişti yollarımız

su içtim, baş üstünde tuttum
dağın gizemli basamaklarında
tütsülediğim fesleğen kokusu
bitti
ne çok iştah açıcı bahçelerde
sıkıştı göğsüm, büyük bir hınçla
nefsimi tutup ellerimle taa
yukarılara fırlattım
hızla çarpsın diye yere

şeyhinin kapısında bekleyen şair arkadaşım
yunusu andım,
arındım
şiire tutundum,
kul oldum,
kül oldum,
ara sokaklarında dolaştığım
şiirin zahter kokulu küllerinden
yeniden doğdum

semalardan geçtim
dağın toprağa dönük ağzında bir dünya acısı
pişmanlık, yitirilmiş
zamanlara öykünen insanların bağırıları
ağacın dilinde pişmanlık duyan bir elmanın
tövbesi, senin tövben
benim tövbem
onun tövbesi ağacın gölgesinde

hangi kör bıçaktan geri döndürüldü
kaderimiz bir çocuğun kaderiyle birlikte
hangi çağın izi alnında kabuk bağlamış
yosun tutmuş derelerin adı, ellerin
izlerin etrafında kurulu düzenleri aştım
dağ taş dere tepe yol yürüdüm
semalardan geçtim

TAYYİB ATMACA

1962 tarihinde Kahramanmaraş Afşin Topaktaş köyünde doğdu. İşletme Fakültesini bitirdi. Güneysu Kültür Sanat Edebiyat dergisinin kurucuları arasında yer aldı. Uzun süre bu derginin yayın yönetmenliğini yaptı. Osmaniye’de (36 sayı) Kırağı Şiir dergisi, Eskişehir’de Ardıç Kültür Sanat Edebiyat dergisini çıkardı. Halen (e-dergi) Hece Taşları Şiir ve Açıkara Mizah dergisini çıkarmaktadır.

Şiir ve denemeleri; Ardıç, Ay Vakti, Bir Nokta, Dolunay, Edebiyat Ortamı, Güneysu, Herfene, Karçiçeği, Kardelen, Kardeş Kalemler, Kurgan, Kırağı, Kuşluk Vakti, Lika, Millî Kültür, Mina, Palandöken, Sühan, Tepe Edebiyat, Türk Dili, Türk Edebiyatı, Yedi İklim, Yitiksöz, Yitik Düşler, Yolcu, vb. dergilerde yayımlandı. Kahramanmaraş’ta yaşıyor, Onikişubat Belediyesinde memur.

Şiir: Hüzünlerin Düğünü, Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış, Sarı Kitap, Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor, Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese, Döş Defteri, Uzun İnce Bir Türkü, Âşıklar Meclisi, Söz Açarı, (Mehmet Gözükara ile) Temize Çekilmez Ömür Defteri, Sözün İzinde, (Tacettin Şimşek ile)

Deneme: Gece Vardiyası, Ebemkuşağının Altında, Eskişehirin Eskimeyen Yüzleri, Med Cezir Vakitler, Ucu Yanık Mektuplar.

Çocuk Romanı: Yaralı Turna.

Şehzadebaşı'nda bir gün doğmadan

Temel Hazıroğlu ve Ahmet Yavuz'a

Günlerdir gözüme uyku girmiyor
Ümmetin derdiyle dertleniyorum
Demek yaşlanınca insan kendini
Kendine çekmeye gücü yetmezmiş
Uyusam sabaha yeni fikirler
Yeni düşünceler dokuyacaktım

Allah mühlet versin bu günler geçsin
Kendime geleyim toparlanayım
Ahmet çay getirir sonra oturur
Üçümüz bir fotoğrafa oluruz
Cebinizde saklarsınız bir vakit
Ben gidince size kalır yadigâr

Pencereyi açıp el sallamadım
Temel'in içinde bir ince sızı
Kendi gidip akli bende kalacak
Gün devrildi Ahmet sende artık git
Gece gözlerimi sonsuza dikip
Derin bir uykuya bırakacağım

Çoktandır yoldaşım Hızır gelmiyor
Belki çıkar gelir gece yarısı
Kapıyı gönlümle kalkar açarım
Uzun uzun konuşuruz susarız
Sonra beni terkisine bindirir
Birlikte çıkarız sürgün ülkeden

Ruhum gökyüzüne kanat vururken
Son sözümü görklü melek duyacak
Sabah kapımıza Ahmet vuracak
Ses yerini bırakacak sükûta
Kapımı kırarak götürcekler
Şehzadebaşı'nda bir gün doğmadan

Dönerken

Ruhumu onaran bir usta gerek
Hayatımın tadı tuzu eksildi
Kime gitsem yeller eser yerinde
Dünyanın dişlisi dağılmak üzere
Korkuyorum kavşakları dönerken

Bela yağmur gibi üstüme yağar
Sağım solum önüm arkam körebe
Hangi yana dönsem sobelenirim
Bir kirmende eğiririm umudu
Sancım artar gün geceye dönerken

Eski günler siyah beyaz fotoğraf
Korkuyorum yeni pozlar vermeye
Bir gül kadar dahi gülümsemeden
Çaresiz kendime geri dönerim
Söz verenler sözlerinden dönerken

Baharın adıyla avunuyorum
Göğsüme örklendi yılkı atları
Elli yedi yıldır gurbet ellerde
Ha döndün dönerim hayali kurdum
Eller sılasına geri dönerken

Dört yanımda yüksek kale duvarı
Ne göğe uçacak kanatlarım var
Ne yeri delecek çelik mızrağım
Kendime kaçarsam kurtulur muyum
Tenim şişte canım közde dönerken

Dolaştığım yeter yerin yüzünde
Yaşadığım kadar yaşadım şükür
Beş yıl fazla dört yıl eksik fark etmez
Kim tutarsa tutsun çetelesini
Üzerimde ecel kuşu dönerken

VURAL KAYA

1975 yılında Konya Seydişehir'de dünyaya geldi. 2003 yılında Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu.

İlk şiiri 1995 yılında yayımlandı.

Bumerang Kültür Sanat Dergisinin editörlüğünü yürüttü.

Şiirleri Karagöz, Kökler, Dergâh, Hece, Kaşgar, Buzdokuz, Kırağı, Aşyan, Çerağ, Mahalle Mektebi, Aşkar, Edebiyat Ortamı, Ücra, Edebiyat Sokağı, Kırklar, Kırknar, Bumerang, gibi edebiyat-sanat dergilerinde yayımlandı.

Yayımlanmış dört şiir kitabı var:

Renga, Cezbede Bir Narsist, Arınma Festivali, Uçurumlar Bestecisi.

Eski Bir Eskimez Fotoğrafçının Haberi

Ara Güler'e

Çelik işçileri çay molasında
Saat işe dönecekleri zamanı gösteriyor
Yıl 1970
Saat masanın üzerinde,
Şimdi çok eskiyi gösteriyor
Masanın üstünde dirsekleri bir işçinin
Masa da masaymış ha
Sahi o meşhur fotoğraflarından biri de
Onundu ya; Cansever'in

Çelik işçileri eski bir zaman molasında
İşçiler ve vardiyalar hep acele
Acele iç acele çalış acele yaşa
Öl acele
İnsan ne acele, yıl: 1970
Ölmüş Ara Güler; gece haberleriyle
Bir olup ajansa düşmüş

ÇARK

Ayakları titreyen bir halklar
Geçidinde, halkalar boyunlarla
Marşlarla bandolarla
Ömrü törpülenen biridir
Kömür gözlü ve esmer olur ezilenin
Ömrü boyunca ser verip sır vermediği
Oğlu kızı boyunca ser verir
Aç yatıp tok kalkmış hissi uğruna
Birinci cephe: dünya
Bütün çapullar harptedir
Harplerde; parçalı bombalar
Terk edilişler biraz da irsidir

Evlerde
Yokluğa doğmuş bir oğul
Yokluğa belenir
İç sızısı: başaksız burçak
Biraz da nedamet

Ululanmış işaret parmakları
İşemesiz yara yaraya karşı
Halk o parmağı kıracak
Yani ki bir onuru onarmak
Çürürse etsiz tensiz
Çark
Avare semiren bir biraz da dişlidir

Canına katası gelir
İnsanın
Canına şen körler
Çiğ mi çiğ ayartmalar

Dişli; saygınlığın süreği
Avuçlarım zan dolu
Zangoç zindanda sır
Candan geçilesi
Can ırmaklarında biraz da sulardır
Serin

Gözlerinin içsel'geçmiş
Çok taze henüz
Ko beni
Azat et gideyim

Gelemezsem seninle
Yalnız git
Öldüğümü kimseye söyleme
Üçüncü cephede
Vurulduğumu
Kör bir çakaralmazla
Zinhar söyleme

YASEMİN KAPUSUZ

1980 Amasya doğumlu. İlkokul yılları babasının köy öğretmeni olması vesilesiyle masallarla köylerde geçti. Ortaokul ve liseyi, Amasya Suluova Anadolu İmam Hatip Lisesinde okudu. 2002 yılında Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Hemen ardından 2003 yılında Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezsiz Yüksek Lisans bölümünü bitirdi ve aynı yıl Bartın'da edebiyat öğretmeni olarak göreve başladı. Halen MEB. İstanbul Üsküdar Hakkı Demir Anadolu İmam Hatip Lisesinde edebiyat öğretmeni olarak görevine devam etmektedir. Mesleğini çok seviyor. Kitap okumayı, tabiatı temaya ve yazmayı bırakamıyor. Çeşitli dergilerde, kültür sanat edebiyat sitelerinde şiir, hikâye, deneme ve biyografiler yazıyor. Nasip, sabır, şükür ve hayret makamında gücü yettiğince yazmaya devam edecek.

Evli ve iki çocuk annesi.

Yayınlanmış Eserleri

- Sonu Olmayan Yaz(g)ıllar (Hepsi Hikaye)
- Tek Kanatlı Senfoni^(Şiir)

Eski Bir Eylül

Pastırma ayazı olurdu eskiden, balta suya düşerdi.
Sen gönlüme düşerdin, gönlüm eski bir eylül' e.
Gülen bahtımı gözlerinin kuyusunda ara(r)dım.
Bulamadım, ağım dört köşe yurt olmuş yarasalara.

Ya güneş, çalar saatini duymuyor hırçın dalgalardan
Ya da alarm kurmayı unutuyor ibibikler, yuvalarında.
Zaman bende ıpıssız, penceremde bir kuş tüyü.
Çırpınışlardan arta kalan, şarkılardan ve rüyalardan...

Evime dönüyorum, ulu hocalara seslenerek, (l)ahdime.
Ne ukala sükût bu, arz talep bilmeyen çuvaldız harikası.
Kozalak gibi örüyorum Othello düellosunu, ezberden.
Vasati yüz yılı yakıyorum bir çırpıda, yüzünü göremeyince.
Kısala kısala uzuyor gece, ab-ı hayat tütüyor bacalardan.
Gözlerimden kalender bir nokta, belirsiz uzaklarda...
Göz göre göre taşıyor Yeşilirmak, taşıyorum ulu çınarlara.
Kavunlar fildişi kulelerde, kamyonlarda sararmış bir ben.
Kronik bir şiir şimdi sonbahar, harflerden azade gülüşün...
Eski bir eylül kadar eski, eski bir eylül kadar ter ü taze.

Hiçlik Türküsü

Alaca karanlıkta define arıyorum baykuşlarla
Gökyüzü yere seriyor postunu, maviyim, viraneyim
Bir küheylan nara atıyor şehre karşı, iltifata tabi
Aşk davasında duruşmada mahcup bekleyişlerim

Seni bekliyorum, seni beklerken yarılıyor kalbim
Sebeplere sığınıyorum, kanun nizam hep Molla Kasım
Su nerede bilmiyorum, safa ve merve arası Meryem'im
Nasıl birbirine çarpmadan yürüyorsa balıklar, kuşlar...
Yürüyorum, zorbalığa karşı içimde mahzun sesinle
Irmaklar sana akmak istiyor, dağlar sana ermek, ben sana...
Hiçlik türküsü taşıyor uzun yolda musikar
Kadrajıma sığmıyor yüzün, aynada değil, bendesin.

Seni beklerken Hira dinginliği okunuyor hümayundan
Rahmet bize Hak'tan geliyor, yanıyor ve biliyorum
Ben ol da bil diyor gül mevsiminde ateş, karınca misali
Âdem, âlem oluyor içimde, iyi ki var oluyorum kırk bir kere
Ocakta taş değil, aş kaynıyor seni beklerken Ömer'le
Dizimde Habib-i Kibriya uyuyor, yılan zehri şerbetim
Züleyha gençlik iksiri içiyor zindandan, rüya ecesi
Dünya, böyle güzel olmuyor dünya olalı, şiir böyle güzel
Hep seni beklerken, hep seni beklerken, hep seni...

